





~~me.~~  
78



# Elenchi Joannis Scoti Duns.

Petrus Garaottus de forlino phylofophic  
Cultor Scoto fuo felicitatem .

Scote fub obfcuro latuiftri gurgite quondam :  
Ut folet in turpi Condita gemma luto.  
Aethereumq; diu mira uirtutis acumen  
Atque fagax tenebris mens adoperta fuit :  
Non potuit Iontus felus hoc oliuierus ultra  
Marchia quem genuit : faeua q; damna pati :  
Is prior edocto Correxir pectore folers :  
Et uoluit nitidum nube carere iubar ,  
Is prior a niteo nebulam candore diremit .  
Fecit et ut toto notior orbe fores  
Ignotum iam pande caput : iam teritet hoftem  
Ne ue reformidet . fcotica turba fuum :

Oliuerius Zontus picens de monte galkorum Artium doctor: & medici-  
cinae p̄fessor. Balsafari excellentissimi medici: praeclearissimiq; phi dñi  
magistri Stephani de turre filio dignissimo: bonarumq; artium cultoris  
assiduo: foelicitatem plurimam dicit.

Uom viderem mi Balsafar & virtutum tuarū culmine: & pa-  
rentis ab aesculapio secūdi auctoritate: iuuentū omnium aetatis  
nostrae decus eximū ac caeteris praestans scriptum subtilis do-  
ctoris Joānis Scoti: in Aristotelis elenchis opus: p̄ immortale numen:  
nedum iuuenibus & mediocriter eruditis: verū etiam disertissimo cuiq;  
utilitatis praecipuae: terris passim atq; opacis nebulis inuolutum: multi-  
plicibusq; scriptorum erroribus ita turpiter & misere lacerum ac discer-  
p̄tum: vt paucis vel spectandi vel legendi potestas adesset: mihi ipsi tem-  
perare nequii: quin laboranti & penitus opto syderi succurrerem. Stat-  
tui itaq; vir appume nobilis: genitoriq; tuo Stephano de turre: baud  
degener: qui & phoz & totius italiae medicorum splendidum iubar est:  
omni pectoris nixu: toto mentis conamine circūfusas nebulas dissipans:  
hoc sublime diuini Scoti opus: ita sanum atq; illacsum reddere: vt qui  
cumq; antebac ipsi inbianerat: facile in eo nunc tandem sese ingurgitare  
ac immergere possit. Sumāt igitur studiosi scotici dogmatis sectatores  
abste scotū suū lynceis oculis a nobis diligentissime recognitū: ipsumq;  
audis vltis amplexentur colant & admirentur. Nūc est enim p̄ immort-  
tales deos dux ille inuictissimus: cui quicūq; adhaeserint: p̄culdubio ex  
proteruo hoste gaudibundi ouantesq; foelicia trophaea absp̄ortāt. Uex-  
si solers atq; assiduus lector atiquid in opere hoc repererit quod ipsi re-  
ctiori trutina pensitandum censeatur: cerbercis quaeso moribus ne lam-  
cinet: idq; non inertiae meae: aut q̄ labores subterfugiā. sed deprauiatis  
potius atq; mendosis exemplaribus: aut non intellectuae auctoris subtili-  
tati attribuat. Bene & diu vale.

Subtilissimi logici fratris Joānis  
Stoti ordinis minorum sacre theol  
logie doctoris excellentissimi: que  
stiones auree ac pitules supra libro  
den: boꝝ Aristo. feliciter incipiunt.

### Questio prima.

Verituf vtrū  
logica pcedat  
ex cōib<sup>9</sup>. q̄ nō  
pbatio. Nam  
scientia compa  
ratur ad subl  
secuz sicut po

tentia ad obiectū: sed vni<sup>9</sup> potentie  
vnū est obiectū p se: ergo vnus sci  
entie vnū erit subiectū p se: sed ens  
in cōi rōne cuius dicitur scientia cōis  
est subiectū p se in methaphisica: q̄  
nō in logica quare rē. Item logica  
est de sillogismo tanq̄ de subiecto  
et etiā cōsiderat de his que habent  
attributōnes ad sillogismū: sicut de  
termino et oratione: sed ista nō sunt  
cōia: nā nō quodlibet est sillogism<sup>9</sup>  
s; a cōitate subiecti dicitur scientia  
cōis: ergo rē. Oppositum dicit  
Aristo. p̄ posterioꝝ. Si logica esset  
allicuius generis determinati nō in  
terrogaret. Ad q̄stione; dicendū  
q̄ logica est de cōib<sup>9</sup> et philosophia  
prima: sed diuersimode. nam pbia  
prima cōsiderat ens inq̄tū ens est  
vnde considerat rem secūdu suam  
quidditate; et quia quidditas rei  
est entitas p se rē: ideo pbia prima  
cōsiderat rem secūdu suā entitate;  
Et quia cōsiderat rem secūdu suā;  
quidditatem et entitatem absolute

Et multa cōsequitur rem ut sic: id  
prim<sup>9</sup> pbis pōt ostendere passioes  
de subiecto suo et de quolibet alio.  
Ite; enim sumendo ens. pat̄ intelli  
gitur in cōi: r̄ fm q̄ appbendit sub  
se esse cuiuslibet rei: nō possit de eo  
aliquid ostendi. tamen de ente fm  
suam quidditatem multa possunt  
ostendi. nā multa cōsequitur ipsuz  
fm suā quidditatem vt esse pfectū  
et impfectuz: et multa alia. Similiē  
logica est de ente cōi siue cōsiderat:  
sed ens est duplex. s. nature et rōnis  
Ens aute; nature inq̄tum tale est  
cuius esse non dependet ab anima.  
Sed ens rōnis dicitur de quibusdā;  
intentōibus quas adinuenit rō in  
ipsis rebus: cuiusmodi sunt genus  
et species diffinitio et hmōi. Ens at̄  
dicto isto secūdo modo equiperaē  
fm cōitate; enti priori modo dicto  
Non enim est aliquod ens nature  
quin possit cadere sub ente rōnis: et  
quin sup ipsum fundari possit aliq̄  
intentio vt puta generis vel speciei  
vel differentie vel pprij vel indiui  
duj vel saltem cause vel causati qz  
ergo logica est de hmōi intentiōib<sup>9</sup>  
que applicabiles sunt oibus rebus  
ideo logica dicitur ex cōib<sup>9</sup> pcedere.

Ulterius scienduz: q̄ licz logica  
q̄tum ad doctrinam sit ex cōibus  
Diuersus est tamen vsus doctrine  
que tradit̄ in dialectica et in demon  
stratiua. Nam dialectica est ex cōib<sup>9</sup>:  
et in singulis scientijs ad proprias  
cōclusiones ex cōibus arguit. Nam;  
ostendit q̄ amor et odiū sunt in col  
dem susceptibili nō per pprietate;  
amoris vel odij: sed p̄ h̄ mediuz: q̄

contraria nata sunt fieri circa idem  
vnde ex cōibus nō arguit ad cōia.  
sed ex cōibus arguit ad p̄prias cōl  
clusiōes. Illa autē pars logice que  
est demonstratiua: et si in doctrina  
tradatur de cōibus puta de sillogit  
simo demonstratiuo et de attributis  
ad ipsum que sunt cōmunia cuilibz  
scientie. tñ i singulis scientijs arguit  
p̄ p̄prium medium: nam geometra  
vnt̄ rōne demonstratiua: vnde acci  
pit primas et veras causas cōclusio  
nis: et p̄ p̄prium medium arguit ad  
p̄pria cōclusionem. Sed arguens  
dyaletice aliam et alia cōclusionem  
in alia et alia scientia p̄ idem mediū  
pōt ostendere. vnde i naturali phiā  
et medicina potest diuersa et diuer  
sa cōclusio ostendi p̄ idem mediū.

Ad primū argumentū in oppo  
sitū dicendū q̄ vnius scientie vnū  
est subiectus p̄ se. Ulterius cū dicit̄  
ens in cōi cōsideratur a primo phō  
dico q̄ ens nature considerat̄ a pri  
mo phō. Ens autem rōnis a logico

Ad aliam rōnem dicendū q̄ im  
possibile est aliquid esse in rerū na  
tura quin sicut habz esse sic habeat  
quodquid est modo vt habz quod  
quid est: sic a primo phō cōsiderat̄  
Unde p̄ hoc quod dico q̄ ens na  
ture a primo phō cōsiderat̄: et ens  
rōnis a logico: non inrendo aliquid  
excludere a cōsideratōe primi phō.  
Si enim cōsiderem hanc intentio  
nem que est species: et hanc que est  
genus: inq̄ntum quedam specialia  
entia sunt: sic collocantur in genere  
determinato. Et cadunt sub consi  
deratōe eius cui? est quodquid est

definire: inq̄ntū tamen intentiones  
sunt sic cadunt sub consideratione  
logici. vnde ad rōnem dicendū q̄  
iste intentiones si considerantur vt  
quedam specialia entia sunt: sic non  
sunt cōia. Si tamen considerantur  
vt sunt reb? applicabilia cōia sunt:  
et sic de eis est logica: vnde cōsidera  
tio logici est de hmoi intencōibus  
put reb? sunt applicabiles. Et iō  
logica dicitur esse de cōibus.

### Questio secunda.

Veritur vtrum ars  
sophistica sit scientia  
q̄ non. p̄batio. naz  
scientia est effectus  
demonstrationis. p̄  
posterior: sed ars so  
phistica non est effectus demonstral  
tionis cum sit effectus sillogismi so  
phistici: sicut scientia est effectus sil  
logismi demonstratiui. Itē ars  
sophistica est apparens sapientia et  
non existens p̄ elenchoz. sed quod  
est aliquid s̄m apparentiā tm̄: non  
est illud quod apparet: cu? ergo so  
phistica sit apparens sapientia et  
nō existens: nō erit scientia. Itē  
si sophistica esset scientia: sophista  
esset sciens: consequens falsū: ergo  
antecedens. Falsitas consequentis  
patz ex hoc q̄ sophista est ab appa  
rente scientia et non existente copio  
sus p̄ elenchoz. Item sophistica  
operatur ad deceptiōem: sed nulla  
scientia intendit deceptiōem: nam  
ois ars et ois doctrina bonū q̄dā  
appetere videt̄. oppositū ps p̄ phū



### Questio tertia.

Utra hoc querit: dato q̄  
sophistica sit scia. utp̄ sit  
de syllogismo sophistico  
tanq̄ de p se subiecto. q̄  
non videt. nam de subiecto oportet  
psupponere quid est. ⁊ quia est. sed  
syllogismū sophisticū esse probatur  
in ista scientia. ergo rē. Item illō  
quod est per se obliquitas alicuius  
recti. non cognoscitur nisi p̄ cogni-  
tionem sui recti: cū rectū sit index  
sui ⁊ obliqui. euz ergo syllogismus  
sophisticus sit p se obliquitas syllo-  
gismi dyalectici. nō erit aliqua scien-  
tia p se d̄ syllogismo sophistico. sed  
p se de dyalectico. p accidens de sol-  
phistico. Item de non ente non  
est scientia. nam scientia est veri. et  
ens ⁊ verum cōuertuntur. cum ergo  
syllogismus sophisticus sit nō ens:  
de eo nō erit scientia. Maior patet  
de se. Et minor patet. qz syllogism⁹  
sophistic⁹ pcedit ex falsis. ⁊ falsus  
⁊ non ens cōuertuntur sicut verum  
⁊ ens. Item illud quod tñ appa-  
ret non cognoscitur nisi p̄ attribu-  
tionem ad illō quod apparet. cum  
ergo syllogismus sophistic⁹ sit tñ  
fm̄ apparentiā verus elenchus: de  
eo non erit scientia p se nisi p̄ attri-  
butionem ad verum elenchum.

Ad oppositū est Aristoteles in  
dando suā intentionem dicens. De  
sophisticis autē elenchis rē. Simi-  
liter in seperando suam disputatio-  
nem ab alijs dicens. De demonstra-  
tuis ⁊ dyalecticis dictū est: de agor-  
nosticis vō ⁊ litigiōsis nūc dicem⁹.

Ad primam questioneꝝ dicendū  
q̄ sophistica ⁊ dyalectica vno modo  
considerate habent rōnem scientie  
Alio modo considerate a rōne scit-  
entie recedunt. Si enī dyalectica con-  
sideretur vt̄ habet consideratōnem  
de quibusdam intentionibus quas  
rō adinuenit in re: instituens ī illis  
quendam modum quo procedere  
potest a principijs ad conclusiones  
sic dyalectica debet dici scientia. Si  
autē isto modo adinuenito vtatur  
in alijs scientijs sic a scientie ratōe  
recedit. Nam sic solum procedit ex  
pbabilibus. vnde scientia dyalectica  
traditur p̄ demonstratōnem. vsus  
tamen eius in pbabilibus consistit.  
Similiter etiā de sophistica est di-  
cendum. Si enī sophistica consi-  
deretur. put̄ habet cōsideratōnem  
de principijs sophisticis: instituens  
in illis quendam modum quo pōt  
procedi ad conclusiones quas con-  
cludit sophista. sic sophistica est sci-  
entia. nam sic sophistica traditur p̄  
determinata principia. Ita enī osten-  
ditur apparentia de syllogismo sof-  
phistico per vnitatem vocis: tanq̄  
per pprium medium: sicut habere  
tres de triangulo p̄ eius diffinitōez  
Si autē isto modo adinuenito vtat̄  
ad cōcludendum aliquid falsum p̄  
syllogismū sophisticū: sic a scientie  
ratōne recedit. Ad primam rati-  
onem in oppositum dicendum q̄  
maior est vera. Uterius cum dicit̄  
sophistica non est rē. Dico q̄ si sol-  
phistica consideretur. put̄ est que-  
dam scientia tradita p̄ demonstra-  
tionem sic est effect⁹ demōstratōis.

Sed si accipiat̄ p̄ falsa credulitate  
aggenerata p̄ syllogismū sophisticū  
sic nō est scientia nec effectus demō  
strationis. Ad aliam ratōnem  
dicendū q̄ si sophistica consideret̄  
put̄ est quedā scientia tradita per  
principia determinata sic non solū  
est apprensus scientia sed existens.  
Sed si accipiat̄ p̄ falsa creduli  
tate aggenerata per syllogismū so  
phisticū: sic est solū apprensus sci  
entia et non existens. nam sic argui  
ens sophisticē videtur arguere. cū  
tamen non arguat. Ad aliam rōz  
dicendū q̄ sophistica accepta put̄  
est tradita per principia determina  
ta est scientia: et habens eaz dicitur  
sciens. Sed si accipitur p̄ falsa cre  
dulitate non est scientia vt prius di  
ctum est nec habens eam dicit̄ sci  
ens. Ad vltimam ratōnem dicen  
dū q̄ non determinat̄ d̄ aliquibus  
obliquitatibus vt eis vtamur. sed  
vt ab eis caueamus. Si enī nulla  
esset obliquitas que posset decipere  
supuacū esset de ea determinare.  
vnde de sophistica non determinat̄  
p̄ se vt faciamus deceptōem sed vt  
deceptōem vitemus. Et quia de  
ceptio vitari non potest nisi cognita  
ideo determinatur de modo decipi  
endi. Ad aliam questōnem di  
cendū q̄ de syllogismo sophisticō  
est ista scientia tāq̄ de p̄ se subiecto  
Nam illud est subiectū in scientia  
quod habet passioēs de eo demon  
strabiles in scientia per causas. sed  
syllogismus sophisticus est h̄mōi.  
ergo r̄c. p̄batio assumpti. s. m̄o: is  
Nam apprensus potest ostendi de

syllogismo sophisticō per vnitatem  
vocis tanq̄ per p̄p̄iū mediū. ergo  
habet passiones de eo demōstrabi  
les p̄ p̄p̄iū mediū. potest ergo esse  
scientie sophisticē subiectū. Et ad  
hoc est signū euidens. Nam aristo.  
sepando disputatiōem de qua inten  
dit in hoc libro: ab alijs. dicit de de  
monstratiuis et dialectiis in alijs  
dictum est: sed de litigijs nunc di  
cemus. Cū ergo ista d̄ quibz̄ deter  
minat aristo. in hoc libro sunt prin  
cipia syllogismi apprensus inq̄m  
apprensus est. syllogismū sophisticū  
erit subiectū in ista scientia. Ad  
primā rōnem dicendū q̄ qm̄ nō est  
manifestū q̄ aliquid sit subiectū in  
scientia: nihil prohibz̄ psuadere esse  
illius subiecti. vtz̄ tamen subiectū  
in scientia non pōt p̄bati p̄ aliqua  
principia p̄iora in illa scientia. naz̄  
subiectū d̄bet esse p̄mū in scientia  
Nunc aut̄ aristo. ostendit syllogismū  
sophisticum esse p̄ similitudines et  
non p̄ p̄iora simpliciter. Quia enī  
syllogismus sophisticus apprensus est  
et non existens. ideo vtile fuit osten  
dere syllogismū sophisticum esse in  
hoc libro. Aliter dicitur q̄ ostendit  
ipsus esse deceptorū. et hoc vt dicit  
expositor apparz̄ si media phī inspi  
ciantur. nam phī accipit h̄ mediū  
p̄mo q̄ in rebus ita est q̄ quedā  
res apparent esse tales quales sunt  
et quedam quales nō sunt. Et ideo  
circa tales decipimur. vñ syllogismū  
sophisticū esse deceptorū ostendit  
in ista scientia: et non ipsum esse.

Ad secūdā rōnem conceditur  
maior. ad minorem tamen cū dicit̄

q̄ syllogismus sophisticus est per se  
 obliquitas syllogismi dyalectici. in-  
 terimendū est. cuius ratio est. nam  
 obliquitas alicuius nature cōstituit  
 in esse solum p̄ negatōnem sui recti  
 Sed syllogismus sophisticus non  
 cōstituit in esse solum p̄ negatōz syl-  
 logismi dialectici. nā in esse cōstituit  
 p̄ apparentiā. ⁊ apparentia etiā pri-  
 net ad suum rectū. s̄ ad syllogismū  
 dyalectici. Ad tertiā dicendum.  
 q̄ si syllogismus sophisticus consi-  
 deratur. put̄ cadit in vsu arguendi  
 sophisticē sic p̄cedit ex falsis. et sic  
 syllogismus sophisticus non est sub-  
 iectū: nec de ipso est scientia. in mo-  
 vt sic ratiōem scientie a se excludit.  
 Si tamen consideret̄. put̄ est quid  
 traditum p̄ determinata principia  
 que sunt media ad determinatas cō-  
 clusiones. Quozū vnū potissimū  
 ⁊ primū est vntas vocis. sic est ens  
 suo modo. ⁊ potest esse subiectum  
 scientie. Ad quartam ratiōem  
 dicendum q̄ licz illud quod tantū  
 apparz non cognoscatur nisi per at-  
 tributōnem ad illud quod apparet  
 nihil tamen prohibet aliquas passi-  
 ones esse de eo demonstrabiles. Et  
 per cōsequens de tali potest esse sci-  
 entia.

#### Questio quarta.

Veritur vtrum syl-  
 logism⁹ habens p̄-  
 missas falsas. vel p̄-  
 missam que dicitur  
 peccans in materia  
 sit syllogismus. Et videtur q̄ non.  
 Nam p̄missæ sunt cause conclusi-

onis. quia in ratiōe syllogismi acci-  
 pitur q̄ cōclusio sequat̄ ex p̄missis  
 ex eo q̄ hec sunt. Sed non ens nul-  
 lius est causa. Et falsum ⁊ non ens  
 conuertūtur. sicut vepz ⁊ ens. Cum  
 ergo p̄missæ sint falsæ p̄ positum  
 non possunt esse cause conclusionis  
 Ad istud dicit̄ q̄ licz p̄missæ falsæ  
 non sint cause conclusionis in eisen-  
 do. sunt tamen cause in inferendo.

Contra. si ad rōez syllogismi suffi-  
 ceret q̄ p̄missæ essent cause cōclui-  
 sionis in inferendo: sequeret̄ q̄ pe-  
 titio principij sit bonū argumentū.  
 consequens falsum ergo aīcedens  
 Falsitas consequentis patet ex hoc  
 q̄ aristo. reducit tredecim locos so-  
 phisticos. de quoz numero est peti-  
 tio principij in ignorantiaz elenchi.  
 eo q̄ omnes sunt inmodificati. p̄-  
 batio consequentis. nam in petitiōe  
 principij potest esse bona illatō. Si  
 enim arguit̄ sic: omniū oppositorū  
 est eadem disciplina: contraria sunt  
 opposita. ergo r̄c. hic est necessarius  
 illatio cōclusionis ex p̄missis. ⁊ tñ  
 est petitiō fm̄ principij. quare r̄c.

Item quod est de ratiōe argu-  
 menti est de ratiōe syllogismi. s̄ de  
 ratiōe argumenti est q̄ faciat fidem  
 de conclusione. nam argumentum  
 est ratio rei dubie faciens fides fm̄  
 boetiū. sed falsum non facit fidem.  
 ergo r̄c. Item qñ ad esse alicui⁹  
 speciei vel opositi requirunt̄ duo. s̄  
 materia ⁊ forma. illa species vel cō-  
 positū nō solū p̄r̄ deficere propter  
 defectū forme. sed etiā p̄r̄ defectū  
 materie. si enī ad speciez denarij re-  
 quirat̄ mā argentea. ⁊ talis forma

non solum deficit a specie denarij  
propter defectum forme sed etiam  
propter defectum materie argentee  
Cum ergo ad syllogismum requi-  
ratur materia ⁊ forma: sicut deficit  
propter defectum forme sic deficit  
propter defectum materie. sed talis  
syllogismus deficit in materia cum  
dicitur peccans in materia: ergo rē.

Oppositum patz p Arist. p. tho.  
Syllogismus sophisticus qui dicitur  
procedere ex falsis syllogismus est ⁊  
syllogismus dicitur. Itz due pre-  
missae se habent ad conclusionem sicut  
antecedens ad consequens: qd ergo  
non impedit consequentiam: nō im-  
pedit syllogismū. Sed falsitas ante-  
cedentis non impedit consequentiā.  
Nam hec est vera: si Socrates volat  
socrates monetur. Et similiter hec: si  
homo est asinus homo est animal.

Ad questionem dicendum qd nō  
est de ratione syllogismi qd procedat  
ex veris neq; ex necessarijs neq; ex  
probabilibus: q; veritas necessitas  
⁊ probabilitas sunt proprietates ipsi  
rei. Cum ergo syllogismus fm suū  
formale sit ens rationis: iste prop-  
rietates non erunt syllogismi: in q̄tuz  
syllogismus est. Unde syllogismus  
sic se habet ad syllogismū qui pro-  
cedit ex falsis. Et ad syllogismū dia-  
lecticum ⁊ demonstrativū sicut cir-  
culus se habet ad circulum ligneū  
⁊ eneam. Circulus vero nulla ma-  
teria sibi determinat: unde in qua  
cunq; materia reperitur siue forti  
siue debili: dūmodo forma circuli  
ibi saluetur circulus dicitur. Qd syll-  
logismus ergo reperitur in mate-

ria necessaria vel pbabili: hoc sibi  
accidit in q̄tuz syllogismus est. Et  
huius signum est: nam aristoteles  
de syllogismo in cōmuni non ostendit  
qd procedat ex veris neq; ex ne-  
cessarijs. sed istas conditiones ostendit  
de syllogismo demonstrativo. Hoc  
etiam patet per suam probationem  
cōmunem in libro priorum. vbi ad  
pbandam veritatem syllogismi do-  
cet ipse sumere oppositum conclu-  
sionis cum altera premissarū in-  
ferendo oppositum alterius pmissae.  
⁊ si syllogismus probans sit bonus  
⁊ pbatus. si ergo syllogismus pri-  
mus processit ex veris: syllogismus  
ex opposito habebit vnam pmissam  
falsam. Ad primū argumentū  
dico qd ad syllogismum tria requi-  
runtur. s. figura q̄tuz ad dispositi-  
onem terminoz. Et modus q̄tuz  
ad dispositionem propositionum. Et  
tertio requiritur necessaria illatio  
conclusionis ex premissis. Et ideo in  
definitione syllogismi accipitur qd p  
ea que posita sunt aliquid aliud a  
positis necesse est euenire. Unū licet  
premissae false nō sint cause in essen-  
do. sunt tamen cause in inferendo.

Ad rationem contra hoc dico qd  
petitio principij i demonstrativis sci-  
entis. potest esse bonum argumen-  
tum. unde petitio principij non pec-  
cat contra syllogismum simpliciter  
sed contra syllogismum probantem.  
Est ergo deceptio in probatōe ⁊ nō  
in syllogizatiōe. ⁊ ideo dicitur qd su-  
mi: ur quod probari debet. ⁊ conse-  
quentia non negatur. Ad aliud  
argumentuz potest dici qd boetius

non diffinit argumentum in sui cōmunitate: sed solum argumentum probans. Et hoc quia illa que non probant videntur esse vana. Unde q̄ syllogismus ex falsis procedens non sit argumentum probans: hoc cōcedo. Vel p̄t dici q̄ argumentū est ratio que apra nata est de se facere fidem: q̄ tamen non sp̄ faciat fidem hoc est propter applicatōem ad materiam. Sicut loquendo de natura morus i cōmuni dicitur: q̄ omne quod mouet velocius ⁊ tardius coningit moueri. si tamen applicetur ad materiaz specialem: aliquid est motus qui nec intendi p̄t nec remitti. Unde dico q̄ nō semp̄ argumentum faciat fidem. hoc est propter applicationem eius ad materiam. Ad aliud dico q̄ si syllogismus deficiat a ratiōe materie q̄ ad syllogismum simpliciter requiritur que sunt tres termini et due propositiōes: ⁊ talis syllogismus a ratiōe syllogismi deficit sic si deficeret i forma: tñ syllogism⁹ nō dicitur peccans in materia. quia peccat in materia que requiritur ad syllogismum simpliciter: sed quia peccat contra specialem conditionem syllogismi.

#### Questio quinta.

Ueritur utrum nomen equiuocū sit nomen vnū vel plura noia. Et q̄ plura videntur: nā multiplicato eo quod est formale in ali

quo: multiplicatur ⁊ ipsum: sed ratio significandi est formale in termino equiuoco. ⁊ in eo sunt plures rationes significandi. ergo ipsum nomen equiuocū multiplicat̄. quare ⁊c. Item impossibile est duo accidentia eiusdem speciei esse simul in eodem subiecto. ⁊ huius rō est: nam impossibile est idem subiectū moueri ad eādem speciez duobus modis vt q̄ aliquod subiectum simul ⁊ semel moueatur duabus dealbationibus ad eandem albedinem fm̄ speciez est impossibile. sed omnes rōnes significandi sunt eiusdem speciei. ergo impossibile est q̄ sint in vno nomine plures ratiōes significandi: cum ergo in termino equiuoco sint plures ratiōes significandi: ipse erit plura nomina.

Item sicut modus specificus se habet ad partem oratiōis: sic ratio significandi se habet ad nomen. sed si plures modi specifici adueniant alicui voci: illa vox dicitur plures partes. vt amor est nomen ⁊ verbū ergo eadem ratiōe vox habens plures ratiōes significandi dicitur plura nomina. ergo ⁊c. Oppositum p̄ per phm. Dicit eniz in principio huius q̄ res sunt infinite. nomina vero finita: ⁊ rationum multitudo. ideo necesse est vnū nomen plura significare. Item si nomen habens plures ratiōes significandi diceretur plura nomina: eadem ratione habens plures artes ⁊ plures scientias: diceretur plures artifices ⁊ plures scientes. hoc autem non dicimus. consequentia patz. nam sciens a scientia

denominat sicut nomen a ratione si-  
gnificandi. Ad questionem dicen-  
dum: quod nomen equiuocum nec de-  
bet dici simpliciter unum nomen nec  
plura nomina. sed nomen multiplex  
quasi sub uno multa plicatis. hoc est  
manifestum. nam nomen dicitur tale  
eo quod sic per intellectum imponitur.  
unde intellectus est principium no-  
minum. cum sit imponens ad placitum  
Nomen ergo est quoddam artifici-  
ale. sed in artificialibus tota substan-  
tia est ipsa materia. Unde artifex  
operatur ex materia quas sibi mi-  
nistrat natura. sed ipsa vox est ma-  
teria et substantia nominis. manente  
ergo unitate vocis non dicitur illud  
nomen plura nomina. sed in termi-  
no equiuoco vox est una: ergo etc.  
Nec simpliciter debet dici unum no-  
men. nam ibi sunt plures rationes  
significandi. Relinquitur ergo di-  
cendum quod sit nomen multiplex. Et  
hoc vult Boetius in diuisionibus.  
Dicit enim quod si res non sit significa-  
ta vox non dicitur signum. Si autem  
plures voces imponantur pluribus  
rebus: ille voces dicentur plura no-  
mina. Si autem una vox imponatur  
uni rei: illa vox dicitur unum nomen  
vel nomen simplex. Si autem plu-  
ribus rebus imponatur una vox:  
illa dicitur nomen multiplex.

Ad primum argumentum dicen-  
dum quod in rebus naturalibus mul-  
tiplicato eo quod est formale: mul-  
tiplicatur et ipsum. non autem in ar-  
tificialibus sicut est in proposito: quod  
ipsorum substantie sunt sue materie.  
et non sue forme sicut est in natura

libus. Ad aliud dicendum: quod  
illa propositio potest intelligi de ac-  
cidentibus que inducuntur per mo-  
tum. rationes autem significandi non  
inducuntur per motum. sed sunt in-  
tentiones inducte per animam. Vel  
potest dici per interemptionem: quod  
non omnes rationes significandi sunt  
eiusdem speciei. quia rationes signifi-  
ficandi diuersificantur secundum diuersi-  
tatem conceptum. Vel potest dici quod  
rationes significandi sunt in signo ut  
in termino. Nunc autem plures re-  
lationes possunt esse in eodem sicut  
in termino. In eodem enim patre  
possunt esse plures filiationes tanquam  
in termino. Ad ultimum cum  
dicitur: si plures modi specifici ad-  
ueniant etc. falsum est. non enim di-  
citur plures partes sed pars multi-  
plex.

### Questio sexta.

Veritur utrum ter-  
minus equiuocus  
contineat sua signifi-  
ficata per modum  
disiunctionis: quod sic  
videtur. nam terminus equiuocus  
proportionatur toti vniuersali. sed  
totum vniuersale quodlibet suum  
suppositum indeterminatè ponit.  
et nullum actu quantum est de se.  
ergo similiter se habebit vox equi-  
uoca ad sua significata. Cum ergo  
totum vniuersale disiectiue se ha-  
beat ad sua supposita. Et vox equi-  
uoca similiter se habebit ad sua si-

gnificata. Si dicatur q̄ vox in d̄ tū  
 vox se habz ad sua significata: sicut  
 totum vniuersale ad sua supposita  
 Sed vox vt habet diuersam ratio  
 nem significandi non respicit sua si  
 gnificata sicut totuz vniuersale sua  
 supposita. Sed contra: sicut totum  
 vniuersale secūdu aliud sui ⁊ aliud  
 correspondet vni supposito ⁊ alteri  
 sic terminus equiuocus per aliam  
 ⁊ aliam ratōnem significandi respi  
 cit vnum significatum ⁊ aliud. ergo  
 vox equiuoca vt habens diuersas  
 ratōes significandi proportionatur  
 toti vniuersali. ⁊ p̄ consequens red  
 dit argumentum. Item ad prin  
 cipale omnis vox significatiua ordi  
 natur ad exprimenduz mentis con  
 ceptum: ergo necesse est voceꝝ signi  
 ficare: sicut possibile est eam cadere  
 sub vsu experimentis. Sꝫ vox equi  
 uoca sub vsu experimentis soluz ca  
 dit pro hoc vel pro illo. nam simul  
 non potest nisi vniū intelligere. ergo  
 rē. Item per Aristotelem. Illa  
 disunctiue p̄ terminuz importatur  
 de quibus contingit querere: vtruz  
 sermone prolato. Sed sic dicto Ca  
 nis currit: conuenit querere vtrum  
 animal latrabile sit vel syd<sup>o</sup> celeste.  
 ⁊ sic de alijs. ergo rē. Item per  
 Aristotelem in thopicis. ad cōstru  
 endum multiplex sufficit cōstruere  
 in altero sensu hoc vel illo. Itē  
 termino equiuoco semel posito nō  
 conuenit vii equiuoce per Boetius  
 ergo terminus equiuocus determi  
 nate acciperetur pro hoc vel p̄ illo  
 Ad oppositum si sic esset: non

esset respondendum ad terminum  
 equiuocum per distinctionem: si pre  
 dicatum vni significatorum conuel  
 nitur immo respondendū esset sim  
 pliciter q̄ talis propositio esset sim  
 pliciter vera. Nam disunctiua est  
 vera cuius altera pars est vera. er  
 go rē.

Questio septima.

Utra hoc queri  
 tur. vtrum termi  
 nus equiuoc<sup>o</sup> con  
 tineat sua signifi  
 cata per modum  
 copulationis. q̄ sic videtur. Nam  
 q̄ significat acru plura significat B  
 ⁊ hoc sed terminus equiuocus eo  
 q̄ equiuoc<sup>o</sup> est significat plura acru  
 ergo rē. Item illa significantur  
 copulatiue per terminuz que acru  
 concipiuntur sermone prolato. Sed  
 sic dicto Canis currit: multa signi  
 ficata possunt apprehendi ergo rē  
 Item per Aristotelem in libro  
 periarmanias. si tunica imponatur  
 homini ⁊ equo: ⁊ dicatur Tunica  
 est alba. idem est ac si diceretur ho  
 mo est albus: et equus est albus.  
 Sed hic multa importantur copu  
 latiue ergo rē. Item per philoso  
 phum. non refert querere vtrum  
 Callias ⁊ Themist. sint domi: q̄ si  
 eis esset vnum nomen: ipsis tamen  
 diuersis: sꝫ hic cadis copulatio ḡ rē

Ad oppositum si sic esset tunc ad orationem multiplicem nō esset respondendum p̄ distinctōnem. Sed respondendum q̄ esset simpliciter vera vel simpliciter falsa. Vera enī si predicatur omnibus significatis attribueret. falsa si alteri significato non conueniret. nam copulatiua est falsa: cuius altera pars est falsa.

Ad primam quēstionē dicendū: q̄ hec quēstio: vtrum termin⁹ equiuocus cōtineat ṛē. dupliciter potest querere. Uno modo vtrū termin⁹ equiuocus significet vnum totum distinctū. Et alio modo vtrū significet hoc vel illud indeterminate. Et dicendum q̄ neutro modo. Nō primo modo. quia sic equiuocū vnū solum significaret. hoc enim totū animal latrabile vel celeste sid⁹ sub ratione determinata occurreret intellectui. et p̄ consequens terminus equiuocus vnum solum significaret. Sed de ratione equiuoci est plura significare. Nec secundo modo. naz quilibet vox significatiua aliquid determinate representat intellectui. qd̄ enim vnū non significat nihil significat. sed si significaret hoc vel illud distinctiue nihil determinate significaret. hoc idem patet per rationem sumptam in oppositum. Ad primum dicendum est: sicut dicebatur. Ad illud in contrarium dicendum q̄ licet vox equiuoca in eo q̄ fm̄ aliud et aliud respicit aliud et aliud significatum conueniat cum vti. quod fm̄ aliud et aliud respicit sua supposita. in alio tamen est differentia. nā in termino equiuoco non contingit

considerare aliquam rōnem cōem in qua significata cōueniant preter solam vocem. sed in toto vti continet considerare aliquam rationem in qua supposita vniuocant. et ideo nō est simile. In alio etiam est differentia. nam omnis ratio significandi actu importatur per terminū equiuocum. sed nullum suppositū importatur actu p̄ terminū cōmune: ideo non est simile. Ad aliam rationem eū accipit q̄ necesse est vocem significare solum sicut possibile est eas cadere sub vti experimentis. dico q̄ illud falsum est. nam voces sunt finite. et rōnū multitudo. res autem infinite. Et ideo necesse est vnū nomen plures res significare. et tamen vtens nō potest vti illa voce simul et semel nisi p̄ vno significato. Vel potest dici q̄ quia multa p̄ terminū actu importantur. ideo vtens potest vti hoc termino p̄ hoc significato vel illo. Ad aliud respondendum est p̄ inter emptionem minoris quādo accipit sic dicto. Canis currit: contingit querere d̄ quo cane sit sermo. hoc non est verum. Naz si dicatur q̄ Callias et themisunt domi: non contingit querere vtrū callias sit domi. Similiter est in p̄posito. nam hec actu significant p̄ lato sermone. Ad aliud dicendū q̄ illud habet intelligi quādo multiplicitas est latens. naz ipse subdit q̄ vtendum est huius loco in his q̄ latent. Ad vltimū d̄ q̄ lz vtens termino equiuoco sit et selet nō possit vti eo pro pluribus significatis: illa tñ dicitio est plurimum significatiua.



Ad aliam questionem dicendus q̄ illa questio triplicem potest habere intellectū. ⁊ duo intellect⁹ sunt falsi: ⁊ tertius potest habere veritatem. Primo potest sic intelligi: q̄ terminus equiuocus significet vñū conceptū copulatū sicut faciunt isti duo termini duo ⁊ tria in ista orōe duo ⁊ tria sunt quinq̄. Alio modo potest intelligi sic q̄ significet duos cōceptus ad inuicem copulatos mediante copulatione. sicut est in p̄positione copulatiua. Tertio mō pōt intelligi. s. q̄ inter actus significandi cadat copulatio: ⁊ iste intellect⁹ pōt esse verus. Primus intellectus est falsus. nam de ratione equiuoci est significare plura: sicut de rōne vniuoci significare vñū. ⁊ quod habet vnā rōnem intelligendi si significet potest habere vñam rōnem significandi. Sed totum copulatum pōt habere vñam rōnem intelligendi: cum sit extremū orationis. ergo habebit vñā rōnem significandi. Sed ad terminū equiuocū requiruntur plures rōnes significandi: ergo iste intellectus questionis est falsus. Similiter secūdus intellect⁹ est falsus. s. q̄ significet duos conceptus ad inuicem copulatos. Nam de ratione prioris non est aliquid posterius. s. intentio significata p̄ nomen: est naturaliter prior intentione significata p̄ coniunctionem. ergo de intellectu nois nō erit copulatiua coniunctio. Item fallacia equiuocatiōis nō peccaret s̄m multiplex. nam in oī orōne acciperetur nomen equiuocū p̄ oī significato: ⁊ non quandoq̄ p̄ vno

quādoq̄ p̄ altero. Et p̄ sequens s̄m multiplex non peccaret fallacia equiuocationis. Si tertio mō intelligatur. s. q̄ inter actus significandi cadat copulatio: non autē inter res significatas: tunc intellectus pōt esse verus. nā canis significat latrabile animal: ⁊ significat marinā belluā ⁊c. vnde inter actus significandi cadit copulatio: nō autē inter res significatas. Nam inter significata termini equiuoci nulla est habitudo.

Ad primū argumentū dicendus q̄ si intelligitur q̄ inter actus significandi cadit copulatio: tunc cōcedo maiorem. Si inter significata nego. Ad secūndū nego maiorem. Ad tertīū dicendum q̄ idem est dicere equus est albus ⁊ homo est albus ⁊ dicere tunica est alba: q̄tū ad pluralitatem significator: non autē q̄tū ad modum significandi. nam sicut hec: homo est albus ⁊ equus est albus: significant plura: sic hec tunica est alba. Ad vltimū dicendus q̄ q̄tum ad pluralitatem interrogatiōnū v̄z est quod dicit Aristō. Et ideo subdit Arist. q̄ ideo. Si nō est rectum ad plures interrogaciones respondere vna responsione nō erit rectum ad nomen equiuocum vna responsione respondere.

Questio octaua.

Ueritur vtrū termin⁹ equiuocus habeat oīa sua significata actu respectu p̄dicati. Et intelligo questionem sic:

Terminus uniuocus determinate  
vnū significat: et illud actu ponit re  
spectu predicati. terminus vō equi  
uoc<sup>9</sup> significat actu plura. ideo erit  
qđ vtrū illa plura ponat actu respei  
ctu predicati sicut terminus uniuo  
cus vnū. qđ non viderur. quia si sic:  
hec esset incōgrua Lanis currit: qz  
hic geminātur subiecta: et nō gemi  
natur actus. Item si sic esset: tūc  
hec consequentia esset bona: Lanis  
currit: ergo animal larrabile currit  
cōsequens est falsum qđ et aīcedens  
Falsitas cōsequētis patet: nam de  
terminata falsitas in cōsequente ar  
guit determinatā falsitatem in ante  
cedente. si ergo hec esset falsa: larrā  
bile animal currit: hec esset falsa ca  
nis currit. quod non est verū. conse  
quentia patet: quia illud quod actu  
significatur p terminū sequitur ad  
ipsum. Item Cōmentator: alexā  
der dixit: qđ terminus equiuoc<sup>9</sup> si  
gnificat vnū significatu: ac si aliud  
non significaret: s; hoc non esset nisi  
vnum tm significatu: poneret actu  
respectu predicati. Itē de eo quod  
actu significatur p terminū: fatuu:  
est querere prolato sermone: an de  
ipso fiat sermo. sed sic dicto: Lanis  
currit: vere pōt queri de quo cane  
fiat sermo vtz de larrabili animali  
vel celesti sydere. ergo rē. Item  
si sic esset: non posset cōtrahi ad aliū  
quod isto: v; p aliquod immediate  
adunctum: cōsequens falsum. nam  
aliter non cōtingeret conceptū men  
tis significare. cōsequētia patet: nā  
nihil contrahiē ad illud quod actu  
significat: homo enim ad naturam

humanā contrahi non potest cum  
illam actu significet. Item si sic  
esset: ppositio multiplex non esset  
distinguenda: cōsequens est falsum  
vt patet p pbr̄m. consequentia etiā  
patet: nā distinctio est determinata  
acceptio termini p vno significato.  
sed si omnia significata actu ponē  
rentur respectu predicati: tunc om  
nibus attribueret<sup>r</sup> predicatū. quare  
rē. Ad oppositum. Si vox equi  
uoca non haberet omnia sua signi  
ficata actu respectu predicati: opor  
teret qđ positiuum aliquid ab ipsa  
voce tolleretur posita respectu pre  
dicati: quod ab ea p se sumpta non  
aufertur. sed nihil aufertur a voce  
posita respectu pdicati nisi sola ne  
gatio: ergo rē. Item illud deter  
minate ponitur in questione ad cui  
us r̄nsonem erigit dicere ad illud  
sic aut nō sic: sed si queratur: currit  
ne canis: hec questio querit respon  
sionem ad omnia significata istius  
termini canis: ad omne enim mul  
tiplex est respondendu: sic aut non  
sic: sed nō vna responsione. ergo rē

Item illa significati p terminū  
que concipiūtur sermone prolato:  
sed sic dicto Lanis currit. possunt  
plura actu cōcipi: quia vnus potest  
accipere ly canis pro animali larrā  
bili: et alius pro celesti sydere. ergo  
rē. Item si aliquis ad multiplex  
respondet vna responsione: non cō  
tingit ipsum vitare cōtradictione:  
sed si terminus equiuocus vnum  
tm significatū poneret respectu pre  
dicati: possem simpliciter cōcedere  
orationem pro illo significato: nec

fieret nubi redargutio l amittendo  
multiplex. quare rē. Circa istam  
questionē est duplex modus dicen-  
di. Quidam ponunt q̄ licz de rōne  
termini equiuoci sit q̄ significz plu-  
ra: tamen de rōne eius non est q̄  
semp actu representet plura. nam si  
ponatur in oratione ponet vnum si-  
gnificatuz tñ respectu predicati in-  
determinate tamen. nam aliter ter-  
minus equiuoc⁹ esset signū inutile.  
Et hoc confirmant p tres rationes  
prius positas p ordinem. Quaruz  
prima est de cōsequētia ista: Canis  
currit: ergo animal latrabile currit  
Ista autem positiō non potest stare  
ppter duo. nam terminus equiuo-  
cus significat sua significata sub p-  
prijs rōnibus. Sed ponere q̄ ter-  
minus equiuocus representet inde-  
terminate aliquod suozū significa-  
tozū: est ponere ipsum significare  
sua significata sub ratione cōmuni.  
Ponere ergo terminū equiuocum  
significare aliquod suozū significa-  
tozū indeterminate: est ponere ipsū  
nō significare sua significata sub p-  
prijs rationibus. Et p consequens  
est ponere ipsum non esse equiuocū  
Item si terminus equiuocus vnū  
suozū significatozū respectu predi-  
cati poneret: posset talis oratio con-  
cedi vel negari simpliciter p illo si-  
gnificato: nec oporteret ad terminū  
equiuocum rōdere p distinctionem  
sicut ad multiplex. Et idō dicendū  
est q̄ termin⁹ equiuocus actu q̄rū  
est d se: omnia sua significata ponit  
respectu predicati. Et huius rō est:  
quia vox non pportōnatur ipsi rei

4

nisi p rōnem significandi. Sed in  
termino equiuoco sunt actu plures  
rōnes significandi: ergo in termino  
equiuoco erūt actu plura significa-  
ta. maior ⁊ minor patent. Ad pri-  
mum argumentū dicendum q̄ ter-  
minus equiuocus representat ⁊ si-  
gnificat vnū significatū ac si aliud  
non significaret. quia inter significa-  
ta termini equiuoci nulla cadit ha-  
bitudo media. Utī canis non signi-  
ficat ea p modum simultratis: neqz  
p modū geminati neqz numerati  
Sed tria representat sine habitudie.  
quoz quodlibet potest esse suffici-  
ens subiectum repectu predicati. ⁊  
ideo non est incongrua hec: Canis  
currit. Ad hoc autem q̄ esset in cō-  
grua oporteret q̄ actus sub rōne  
vnus attribueret subiecto sub ra-  
tione geminati. Contra istam re-  
sponzionem arguitur: quia tunc nō  
esset hec incongrua Socrates Plato  
currit: quia illud non significat sub  
ratione simultatis. Dicendū q̄ hec  
non est in cōgrua. Nam Aristo. vñ  
talibus interrogatiōibus: Est ne ce-  
lum terra mare vel non. Ad sci-  
cūdum dicendū q̄ ista cōsequētia  
nō valet Canis currit ergo animal  
latrabile currit. Nam ad hoc q̄ cō-  
sequētia sit bona oportet q̄ conse-  
quens virtualiter includat in antec-  
cedente: ⁊ non sub ppria rōne. nīe  
aut rōis sub ppria rōne includit in  
antecedente ⁊ idō cōsequētia nō valz.  
Sed forte aliquis diceret ad hoc:  
q̄ ex copulatiua sequitur quilibet  
pars. ⁊ tamen quilibet pars inclu-  
ditur in copulatiua sub ppria rōne

ergo similiter consequentia ista erit bona. Dicendum q̄ ex copulatiua in s̄rum habz partes distinctas ad inuicem non copulatas: non sequit̄ altera pars. sed in s̄rum habet intellectum copulatu distinctum ab intellectu vtriusq̄ partis. Sed in termino equiuoco non est aliquis ceptus cōis omnibus significatis: quia nihil est eis cōe nisi sola vox. ⁊ ideo non est simile vtriusq̄. Ad tertiu principale dicenduz q̄ comentatoz alexander nō intelligit nisi q̄ terminus equiuocus significat sua significata sine aliqua habitudine media. Ad aliud dicendū q̄ sic dicto: canis currit: nō debet queri de quo fit sermo. nā hic actu plura ponūt. Sed pōt q̄ri p̄ quo significato vtens d; vti termino equiuoco. Ad aliud vtz terminus equiuoc⁹ possit vbi vel nō videbit̄ inferius. verūtamen ratio equaliter cōcludit vtra illam positionem sicut cōtra istam. Nam si de rōe termini equiuoci sit reprobentare vnū indeterminate respectu predicati. salua ratōe termini equiuoci nō possit cōtrahi p̄ aliquid ad determinatū significatū. Ad vltimū euz dicitur: distinctio est determinata acceptō rē. falsum est: quia distinctio istam determinatā acceptōnem presupponit: ⁊ est vterius manifestatio sensus veri et sensus falsi. quare rē.

#### Questio nona.

Veritur vtrū terminus equiuocus possit cōtrahi p̄ immediate adiunctuz: ita q̄ de virtute sermōis

solum possit accipi pro altero eius significato. q̄ sic videt̄. Nam multū est equiuocū ad multum in aere ⁊ in aqua p̄ pbm̄. vij. phisicoz. sed cū dicit̄ multuz in aere cōtrahit̄ q̄ rē.

Item p̄ pbm̄ ibidem ⁊ p̄ rhopi. Albus est equiuocum ad album in voce ⁊ ad album in colore. sed euz dicitur album in voce iam cōtrahit̄ ergo rē. Item si dicatur aiay venit ad troiaz: ⁊ aiay fortiter pugnavit. dubiuz est vtz de eodem aiace fiat sermo. Sed si dicat̄ aiay venit ad troiā ⁊ idem fortiter pugnavit: certum est q̄ de eodem fit sermo. aiay ergo cōtrahit̄ p̄ hoc relatiuū idem. Item vbi terminus equiuocus nō possit cōtrahi p̄ immediate adiunctuz: in nominib⁹. pprijs frustra adderent̄ cognomina: nam cum sic dicitur: Petrus helye. vbi ly helye quod est cognomen nō cōtraheret ly petrū frustra adderet.

Ad oppositum. Nihil cōtrahitur ad illud quod actu significat. quia enim homo significat naturam humanā: ideo ad naturam humanā cōtrahi non potest: sed terminus equiuocus actu significat plura sub pprijs rōnibus: ergo ad nullū eoz cōtrahi potest. Item adiunctū nō p̄mutat naturā illius cui adiungitur: quia si sic sibi nō adiungeret̄: sed de rōne termini equiuoci est q̄ significet plura: ergo manente eius natura ad nullum eoz vbi potest.

Item si possit cōtrahi p̄ immediate adiunctuz: tunc quero vtrum illud immediate adiunctum significet idem quod termin⁹ equiuocus

in altero eius significato. vel significet aliquam eius proprietatem. vel si significet aliquod quod pertinet ad alterum significatum quod contrahi non debet. Si primo modo erit ibi nullatio. Si secundo modo. scilicet si sit ibi contractio ratione alicuius significati proprietatem alterius significati. Et ita ratione convenientie rei sit contractio tunc posset esse contractio hic: omne animal est homo. Si tertio modo erit repugnantia intellectuum. que et

### Questio decima.

Utra hoc queritur utrum terminus equiuocus possit contrahi per mediate adiunctum. Et videtur quod sic.

Nam per Boetium si dicatur Lanna romanorum sanguinem sorbuit. Sic ly canna est equiuocum. et indifferens ut accipiat per fluuio et per calamo. Si tamen dicatur Lanna romanorum sanguinem sorbuit plenus Jam contrahitur ut accipiat per fluuio. et additum est mediate adiunctum. ergo et Item amor est equiuocum ad nomen et ad verbum Si tamen dicatur amor est bonus iam contrahitur ad nomen. Ad oppositum. si terminus equiuocus per mediate adiunctum posset contrahi ad alterum significatorum. hec non esset distinguenda Laniis currit. sed hoc est falsum. consequentia patet. nam ly currit contrahit ly canis ad illud significatum cui competere potest eursus. Ad primam questionem quidam dicunt quod necesse est equiuocum

9  
contrahi per immediate adiunctum Et ratio eorum est ista. quia finis imponit necessitatem his que sunt ad finem. vnde a fine accipitur necessitas in rebus. Quia enim finis ferre est diuidere. in hunc autem finem non potest nisi sit dentata: nec dentata potest in illius finem nisi sit ferrea. Et ideo a fine accipitur ratio quare necesse est ferram esse ferream et dentatam. Similiter dicunt in proposito. Finis enim sermonis est ut exprimamus que apud nos sunt. i. que in mente concipimus. vnde ad hunc finem ordinatur quelibet vox significativa. Sed oratio in qua ponitur terminus equiuocus in hunc finem non posset nisi per immediate adiunctum contraheretur. nam cum actu plura per terminum equiuocum significantur: nisi posset contrahi non possemus uti eo per altero significato. et per consequens vel opereretur eo uti pro omnibus significatis vel per nullo. sed eo uti per pluribus simul non possumus. ut si sit instrumentum conueniens ad illius finem: necesse est quod per immediate adiunctum contrahatur. Et ulterius dicunt quod sicut in impositionibus vocum non est ratio querenda: tamen imponentur ad placitum. sic in tali contractione equiuoci non est ratio querenda. quia ex voluntate imponitur terminus equiuocum sic contrahi.

Contra istos arguitur. Et primo videtur quod sic: dicentes fungat aliquid a parte impositionis ut euitent difficultatem questionis. Nam si contrahitur per immediate adiunctum et habeat hoc ex ipso imponente ut sit im-

Instrumentū congruens in suū finez.  
Eadem rōne potuit inpositor pol  
fuisse terminū equiuocum p medi  
ate adiunctū contrahi posse. Nā sic  
esset instrumentū magis congruus  
in suuz finem. Et tolleret ambigui  
tas in sermone. Et per consequens  
bñmōi ppositōnes Canis latrat: Ca  
nis lucet: Canis natat: non ponere  
mus esse distinguendas. eadem co  
acti necessitate vt ppter finem ser  
monis. Alitius quando accipiunt  
q̄ in impositiōibus vocum non est  
ratio querenda: illud nō videt̄ veyz  
Nā licet significata incōplexoz  
pbare non possimus. significata tñ  
complexoz pbare possumus: quia  
hoz habemus media determinata:  
vt significata incōplexoz. q̄ ergo h  
complexum Canis currit: et alij hu  
iusmodi determinate significant ali  
quid: hoc non debemus accipere a  
volūtate imponentis: sed recurrere  
debem⁹ ad significata incōplexoz.

Propter ista duo quesita intelli  
gendum est q̄ termin⁹ equiuocus  
pprie loquendo non potest contrahi  
p immediate sibi adiunctū: nec per  
mediate. Nam contractio est deter  
minatio alicuius cōis: ita q̄ aggrega  
tum ex contrahente et contracto  
necesse est representare intellectum  
determinatiorem q̄ sit intellectus  
ipsius cōtracti de se. Sed in termi  
no equiuoco non est intellect⁹ cōis  
omnibus significatis: qz cum equi  
uocata p terminū equiuocum signi  
ficentur sub pprijs rōnibus: nihil  
est eis cōe p̄ter solam voces que  
contrahi nō potest cum sit singularis

Propter quod vox equiuoca plura  
significans sub pprijs rōnibus de  
vi sermonis nō potest h̄bi ad altez  
suoz significatoz: nam ibi sunt plu  
res rōnes significandi actu correspō  
dentes diuersis significatis: quibus  
nihil est cōe nisi vox. Per accēs tñ  
et p quedaz discursum possumus  
accipere terminū equiuocū p altero  
significato. Nam audiens alicuem  
loquentem p terminū equiuocum  
bñ p̄cipit q̄ nō intendit significare  
nisi vnum. nam non p̄t nisi vnum  
simul intelligere. illud autem vnum  
subito p̄cipit audiens ex determi  
natioe addita ipsi termino equiuoco  
Nā si dicatur De currit audiens  
bñ p̄cipit q̄ p̄ferens intendit loqui  
de aliquo vno. qd̄ aut̄ sit illud vnum  
p̄cipit ex determinatiōe sequente: cū  
dicit petrus helye currit. sed nō est  
ita intelligendū q̄ hec determinatio  
helic faciat voces primo plura signi  
ficantes tñc determinate significare  
vnum ita q̄ nō aliud. Sed q̄ p quen  
dam discursum in eius cognitiōe  
facit deuenire. Ad primā ergo  
questiōem dicendū q̄ termin⁹ equi  
uocus p immediate adiunctū h̄bi nō  
p̄t: licet p tale immediate adiunctum  
possit audiens mānduci vt accipiat  
terminū equiuocū p altero sino: uz  
significatoz determinate. Ad pri  
mū argumentū in oppositū dicendū.  
q̄ quedaz sunt noia penit⁹ vniuoca  
et illa sunt quoz rō substantie eadez  
est et nomen idem. Quedā sunt no  
mina que pprie dicūt equiuoca vt  
illa que actu plura significant sub  
pprijs ratiōibus. et illa sunt quoz

nomen est idem et ratio substantie  
 diuersa. Et aliqua sunt nomina que  
 significant primo aliquid esse: sed tamen il-  
 lud esse diuersimode reperitur in diuer-  
 sis. Sicut infinitum significat illud  
 cuius non est terminus: sed hoc diuersi-  
 simode reperitur in magnitudine et nu-  
 meris et in continuis et discretis. quia  
 ergo hominum nomina significant aliquid  
 esse: ideo proprie non dicuntur equiuoca  
 Et quia illud esse diuersimode reperitur  
 in diuersis. ideo talia nomina non dicuntur  
 proprie uniuoca: sed dicuntur proprie ana-  
 loga: quia ergo hominum nomina significant  
 aliquid esse primo: ideo per immediate  
 adiunctum sibi possunt. Homini autem  
 nomina sunt. multum et album. nam  
 multum primo significat excessum  
 in quantitate: et ideo sibi potest. Simi-  
 liter album primo significat aliquid  
 facilliter mouens sensum: et ideo potest  
 sibi. Quia ergo multum et album signifi-  
 cant aliquid esse: ideo per immediate  
 adiunctum sibi possunt. Equiuocum  
 autem in quantum equiuocum nihil esse  
 significat: et ideo sibi non potest. Ad  
 secundum trisum est. Ad tertium dicitur  
 quod ly idem potest manuducere ut ali-  
 quid determinate apprehendat au-  
 diens. hoc autem est per accitum et per  
 discursum ut dicitur est. Ad quar-  
 tum per quid dicendum per idem. Ad  
 aliam questionem dicendum. quod ter-  
 minus equiuocus per mediate adiu-  
 ctum sibi non potest. nec per tale medi-  
 ate adiunctum potest audiens manudu-  
 ci ut concipiat aliquem determinatum  
 conceptum de virtute sermonis: quia  
 nihil tale mediate adiunctum cadit  
 in identitatem extremi cui additur

10  
 mediate. Et ideo non potest esse mo-  
 dus intelligendi alterum extremum.  
 Verum tamen intelligendum est quod ipsi  
 termino equiuoto annectitur quedam  
 uniuocatio in modis significandi re-  
 spectiuis sibi correspondentibus penes  
 res significatas diuersas. verbi gratia  
 animo: significat conceptum nominalem  
 et verbalem: qui duo conceptus suffi-  
 ciunt ad equiuocationem. in ipso tamen  
 potest esse uniuocatio in modis signi-  
 ficandi respectiuis. cuiusmodi sunt  
 persona numerus etc. sufficiens ad  
 actionem per accidens termini equi-  
 uoci. Unde si terminus equiuocus sub  
 uno modo significandi conueniat alteri  
 significato. si ille modus significandi  
 respectiuis habet modum significandi  
 ipsius modus significandi per se erit  
 actio. equiuoci autem per accidens  
 Verbi gratia Lanna est equiuocum ad  
 fluum et ad calamum. si tamen dicatur:  
 Lanna romanorum sanguine fluit  
 plenus. iam ipsius generis est actio  
 per se. equiuoci autem per accidens. et per  
 hoc patet ad argumenta.

### Questio undecima.

Veritur utrum signum  
 uniuersale adueniens ter-  
 mino equiuoto: possit ip-  
 sum distribuere pro om-  
 nibus suppositis cuiuslibet sui signi-  
 ficati. et sic videtur. Nam signum  
 uniuersale circa subiectum et eius si-  
 gnificatum si sibi conformetur ponit  
 suum modum significandi. sic dicendo:  
 ois canis currit. ly ois circa ly canis  
 b ij

Et quodlibet eius significatū cum  
sibi conformetur ponet suuz modū  
significandi qui est distributio.

Item signuz vniuersale adueniens  
termino equiuoco distribuit ipsuz  
p suppositis alicuius significati. nā  
aliter sibi frustra adderetur. Sed  
qua ratōne distribuit p suppositis  
vnius ⁊ cuiuslibet: p batio huius.  
nam eque primo sub termino cōti  
nentur. Item agens rōnis ppor  
tionatur agenti nature: cū ars imil  
terur naturam inq̄tum potest. sed  
agens nature simul potest agere in  
multa passibilia. sicut ignis ī multa  
combustibilia. cum ergo signifi-  
cata termini equiuoci sint distribubilia  
ipsum pro omnibus distribuet.

Ad oppositum. In quibuscunq;  
reperitur aliqua pprietas cōmunis:  
reperitur in illis p aliquam ratōnem  
cōem sed ī termino equiuoco nihil  
est cōe nisi sola vox: que distribui  
non potest: cum sit singularis. ergo  
in termino equiuoco ista pprietas  
que est distributio non reperiet p  
omnibus suis significatis. etiam q;  
tunc iste syllogismus esset rectus p  
dici de omni: Omnis canis currit:  
celestes sydus est canis. ergo celestes  
sydus currit. Nam p omnibus po  
test fieri sumptio p quib<sup>9</sup> fit distri  
butio: vnico actu distributionis.

Ad questōnem dicendū q; signū  
vniuersale adueniens termino equi  
uoco potest distribuire ipsum pro  
omnib<sup>9</sup> suppositis cuiuslibet signi  
ficati. Sed intelligendū est q; sicut  
terminus equiuocus significat vnū  
significatū: ac si aliud n̄ significaret

⁊ vnum representat respectu predi  
cati: ac si aliud nō representaret. B  
est sub nulla habitudine. sic etiam  
signum vniuersale distribuit vnuz  
significatum ac si aliud non distri  
bueret. hoc est vnuz distribuit sub  
vno actu distribuendi: ⁊ aliud sub  
alio. Et huius ratio est: nam distri  
butio est acceptō alicuius cōmunis  
p quolibet eius supposito: quoz  
quodlibet est ipsum. Nunc autem  
in termino equiuoco non est aliq̄d  
cōe sup quod possit cadere distribu  
tio: q; nihil est ibi cōe nisi sola vox.  
Et ideo distributio cadit sup vno  
significato ac si super aliud nō cade  
ret. ⁊ super quodlibz. sed B est alio  
actu distribuendi ⁊ alio. Rōnes  
ad primā prem ostendunt q; signū  
vniuersale possit distribuere termi  
nū equiuocū pro omnib<sup>9</sup> suis signi  
ficatis: ⁊ hoc est vez sed non vnico  
actu. Contra hoc potest argui sic  
Signi semel positi est vnium signifi  
catum ⁊ vnus modus significandi.  
ergo ⁊ vnus act<sup>9</sup> distribuendi. Di  
cendū q; sicut hegozemara habent  
vniuersalem actus distributionis ex di  
stributis: cu; ergo hic sint actu plu  
ra significata quoz nulluz ad aliud  
habet habitudinem vt dictum est:  
diuersi hic erūt actus distribuendi  
quoz nullus ad alium habet habi  
tudinem. Rōnes ad aliam prem  
ostendunt q; signum vniuersale nō  
possit distribuere terminū equiuocū  
cum p omnibus suppositis cuiusli  
bet sui significati vnico actu distri  
butionis. ⁊ hoc est vez. Ex his  
patet q; causa apparentie in equiuo



catiōne est vnitās actualis vocis in  
 complexe s̄m materiam ⁊ formā: p  
 hoc q̄ ei? apparentia est in dictōe  
 sepat̄ a locis extra dictōnem ⁊ p  
 hanc particulam vocis incomplexe  
 sepat̄ ab amphibologia. et p hoc  
 quod additur s̄m materiam ⁊ for  
 mam sepat̄ a compositōne ⁊ diui  
 sione ⁊ accentu. naz ibi est vniō s̄m  
 materiam non tamen s̄m formam  
 Per hoc autem quod dicitur vni  
 tas actualis vocis: sepat̄ a figura  
 dictōnis. nam ad figuram dictōnis  
 nō requiritur nisi vnitās fantastica  
 Si autem ibi maior vnitās repiat̄  
 hoc accidit figure dictōis. Et sic p̄  
 q̄ fallacia equiuocatiōis distinguit̄  
 ab omnibus alijs in dictōne ⁊ extra  
 dictōnem.

### Questio duodecima.

Veritur utrū syllogism⁹  
 sophisticus peccās in for  
 ma: sit defect⁹ syllogismi  
 simpliciter vel syllogismi  
 dyalectici. q̄ syllogismi simpliciter vi  
 detur. qz om̄e nō syllogizans qd̄ tñ  
 videtur syllogizare deficit a ratōne  
 syllogismi simpliciter. s̄z syllogism⁹  
 sophistic⁹ peccās in forma est h̄mōi  
 ergo rē. Maior patet. nam non syl  
 logizare est a ratōe syllogismi defi  
 cere. Item modus est de ratōne  
 syllogismi in q̄strum syllogismus est  
 sed omnes syllogismi sophistici dei  
 ficiūt a modo. dicitur enim in prin  
 cipio huius q̄ omnes sophistici dei  
 ficiunt eo q̄ sunt imodificati. Si di  
 cat̄ q̄ sunt imodificati. qz deficiunt

a ratione syllogismi dyalectici: ⁊ non  
 qz deficiunt a ratōe syllogismi sim  
 pliciter. Contra. a ratōe syllogismi  
 simpliciter dicitur aliquis simpliciter  
 inferens ⁊ syllogizans Si ergo syl  
 logismus sophisticus nō deficiat a  
 ratōne syllogismi simpliciter: nec de  
 ficiet a ratōne inferendi simpliciter  
 quare rē. Ad oppositū. Obli  
 quitates syllogismi simpliciter: vel  
 terminātur in libro prior. quia ibi  
 determinatur de syllogismo simpli  
 citer. ideo ⁊ de eius obliquitatibus  
 sed ibi non determinatur de syllo  
 gismis sophisticis: ergo rē.

### Questio decimatercia.

Utra queritur. Sup̄  
 posito q̄ sit defectus syl  
 logismi dyalectici ⁊ syllo  
 gismi simpliciter. Cuius  
 horū primo sit defect⁹. q̄ syllogismi  
 dyalectici videtur. qz syllogismus li  
 tigiōsus p̄ Aristo. in p̄ thopicorū est  
 syllogismus ex apparenter pbabili  
 libus. Et primo huius dicit q̄ litil  
 giose disputatiōes p̄cedunt ex bis  
 que videntur pbabilia ⁊ non sunt.  
 Et bis arguitur sic: Illius est syllo  
 gismus sophistic⁹ obliquitas primo  
 cuius apparentiā p̄ pretendit. sed p̄  
 pretendit apparentiā syllogismi dia  
 lectici nam videt̄ procedere ex appa  
 renter pbabilibus. Et pbabile est  
 p̄prium dyalectici: q̄ rē. Aliquis di  
 ceret ad hanc rōem q̄ dicit̄ Arist.  
 in thopi: ⁊ in p̄ huius. h̄z intelligi d̄  
 syllogismo peccate in mā. qui videt̄  
 p̄cedere ex pbabilibus simpliciter  
 b iij

Sed 3. licet premissa in syllogismo peccate in forma possint esse vere: vt nō ad medium opantur: necesse est vt altera sit falsa. ergo videtur qd vtroqz. sic habeant auctoritates intelligi. Item formale in syllogismo sophisticus est qdaz falsa habitudo: supra quam decurrit. Verbi grā. si dicatur Canis currit: sydus celeste est canis: ergo rē. hic est syllogism⁹ sophisticus decurrens sup hanc habitudinem vel maximā falsam vni soli nomini correspondet vna res sola z fm istā falsā habitudinem localez dicitur dyalectico. ergo primo contra dyalecticum peccat.

#### Questio decimaquarta.

Uta hoc queritur vtz peccet contra syllogismū demonstratiuū. Videt qd sic. quia illi⁹ est defectus cuius pretendit apparentiā: sed sophisticus pretendit apparentiā scientie cum ars sophistica sit apprensua; pientia: ergo rē. Oppositū patz p Arist. p posterior. In demonstratiuis non cadit palogismus in dictōe neqz extra. Item demonstratiua est alicuius generis determinati. s; sophistica non est alicuius generis determinati: ergo rē. Ad questioez primā dicendum qd syllogismus sophisticus qui dicitur peccans in forma vbi incidit aliquis locus de numero tredecim peccat contra syllogismū simpliciter: z contra syllogismū dyalecticū. Circa quod intelligendū est qd sicut syllogismus dyalecticus

addit supra syllogismuz simpliciter quādam habitudinem localem vel maximā verā sup quam decurrit. sic syllogism⁹ sophisticus qui dicitur peccans in forma decurrit sup quādam habitudinem localem falsam. Verbi grā. Si dicatur omnia que potest miles facere potest z rex. sed miles potest debellare castriū. ergo z rex. hic est syllogism⁹ dyalecticus decurrens sup hanc maximam: quod mihi vna potest z mai⁹. Exemplū secūdi Si dicat canis currit: celeste sydus est canis. ergo rē. hic est syllogism⁹ sophisticus decurrens sup hanc maximam falsam. vni nomini soli correspondet vna res sola. Propt qd dico qd syllogismus sophisticus peccat contra vtrūqz. nam nec est syllogismus simpliciter: nec syllogismus dyalecticus. in q̄tum enim iniat isti indebite habitudini locali peccat d̄ dyalecticum. in q̄tum: autem in isto loco vel in ista habitudine falsa locali: nō possunt saluari principia syllogismi simpliciter in q̄tum syllogismus est: q̄ sunt dici de omni z dici de nullo: peccat contra syllogismum simpliciter. Contra vtrūqz ergo peccat. Sed dubium est contra quem istoz primo peccet syllogismus sophisticus. Et hoc p questōne scda. Ad hoc autem dicunt quidā. qd syllogismus sophisticus primo peccat contra syllogismū simpliciter: qz ad destructionē inferioris non sequitur destructio superioris. Si ergo syllogismus sophisticus primo peccaret d̄ syllogismuz dyalecticum: ex hoc non sequitur qd peccaret d̄ syllogismum

simpliciter. Propter hoc ponit qd peccet cōtra syllogismū simpliciter: ⁊ deinde cōtra syllogismū dialiecticū Sed qualitercūq; sit hec ratio non cōcludit. nam aliqua possunt inesse primo inferiori. ⁊ mediāte inferiori possunt inesse superiori. sicut habere tres primo cōuenit ipsi triangulo ⁊ mediante triangulo uenit ipsi figure. Ergo similiter potest esse in oppositione ⁊ repugnantia. qz aliquid potest repugnare inferiori ⁊ ex consequenti suo superiori. Et tunc ad rōes eorū quādo dicit qd ad destructōez ⁊c. Dico qd supius ⁊ inferi possunt dupliciter considerari. uel absolute Et tunc ad destructōem inferioris non sequitur ⁊c. Uel possunt considerari. ut supius habz esse in suo inferiori. Et tunc ad destructōem inferioris sequitur destructio superioris. Licet enim nō sequatur: hoc non uiuit: ergo hoc non est. Tamen sequitur Fortes nō uiuit. ḡ fortes non est. ⁊ tamen vincere est inferius ḡ esse. Similiter cum formale in syllogismo sophisticō sit qdaz falsa habitudo localis in qua non potest forma syllogismi saluari. talis syllogismus sophisticus rōe illius false habitudinis primo opponitur syllogismo dialiectico. Et quia in ista habitudine falsa non possunt saluari principia syllogismi. s. dici de omni. ⁊ dici de nullo. ideo ex consequenti peccat contra syllogismū simpliciter Unde qd primo peccet contra syllogismū dialiecticū est opinio multorū ⁊ etiam expositōis. Dicit enim expositōez qd qz habitudo localis uera

primo cōpetit syllogismo dialiectico. ideo syllogismus sophisticus: i quo est habitudo localis falsa: primo repugnat syllogismo dialiectico. quia si propositum in proposito. ⁊ oppositum in opposito. Rationes que ostendunt qd peccet cōtra syllogismū simpliciter debent concedi. Et similiter ratōnes que ostendunt qd primo peccet contra syllogismū dialiecticum. Et tunc ad rationem in oppositum potest dici. qd euz ad syllogismū requiratur quantitas debita qualitas ⁊ ordo trium terminorum: ⁊ etiam ipsa habitudo ⁊ forma syllogistica: qd illis obliquitatibus que deficiunt a syllogismo. ratione qualitatis ⁊ quantitatis et ordinis terminorum: in libro priorū determinauit Aristoteles. Sed de illis que deficiunt a syllogismo ratione forme syllogisticae hic determinatur. Uerū tamen alia pars bene potest sustineri scilicet qd syllogismus sophisticus primo peccet contra syllogismū simpliciter. Et hoc ppter istam ratōnem. nam omnis non existētia in quocūq; loco sophisticō est defectus alicuius partitūe requiritur ad syllogismū vnde syllogismus est. Hoc patet discurrendo per non existēcias locorum sophisticorum nam diuersitas rei latens sub unitate uocis: est causa non existētie in equiuocatione. diuersitas autem rei uariat medium. Et ideo arguitur in quatuor terminis. Sed unitas me huius per se requirit ad syllogismū vnde syllogismus est. Amphibologia ratōne diuersitatis sententię sicut em

causat defectum. Similiter in fallacia figure dictionis et in alijs. Et etiam patet in fallacia accitris ubi variatio medij causat extraneitatem. Unde Aristoteles dicit in illo ca. Qui vult in eo quod duas res. syllogismi accitris sunt manifesti diffinitio syllogismo. Similiter fallacia que dicitur plures interrogatōes ut unā facere: peccat contra unitatem propositionis. Et non causa ut causa defectus est in syllogismo ad impossibile. Verū tamen aliqui loci in dictione: et aliqui extra ut sunt quid et simpliciter. et ignorantia elenchi specialiter peccant contra contradictionem. et contradictio est for male in syllogismo dyalectico. quia Arist. dicit quod dyalectice disputatōes sunt collatiue contradictionum. ideo dicitur quod peccant contra syllogismū dyalecticum. et ex consequente contra syllogismū simpliciter. Ad rationes illius partis. Ad primā dicendum sicut dictum est. Et ad illud in tertiū dicendum quod in syllogismo peccante in forma: premissae possunt esse in se vere. et in respectu ad medium false. Nam si sic dicatur homo est species fortis est homo. ergo res si homo referatur ad idem una propositio erit falsa. sed tunc erit syllogismus bonus peccans in materia. Ad secundam dicendum quod licet iste syllogismus: omnis canis currit. res. decurrat super hanc maximā falsam: uni voci cori respondet una res sola. verū tamen non existentia que latet sub hac maxima non repugnat dyalectico inquit syllogismus dyalecticus est. Hoc est manifestum. nam diuersitas rei et

medij est causa non existentie. sed unitas rei et medij non requiritur ad syllogismū dyalecticū ut syllogismū dyalecticus est. sed ad syllogismum ut syllogismus est. id est ad syllogismum simpliciter. Sed contra hoc potest argui specialiter ostendendo quod syllogismus sophisticus non peccat contra syllogismū simpliciter. Nam petitio principij non peccat contra syllogismū simpliciter. quia insert ex necessitate. ergo videtur quod iste locus sophisticus specialiter non peccat contra syllogismū per se. Expositor dicit quod petitio principij peccat contra syllogismū simpliciter. Nam de ratione syllogismū simpliciter est ut ex premissis positis res. sequatur ex necessitate aliud ab his que posita sunt. Sed in petitione principij non sequitur aliud. quia idem accipitur ad probandum idem. sed idem non est aliud a se. Et ulterius dicit quod in petitione principij est necessaria illatio. non tamen necessaria illatio syllogistica. Si tamen dicatur quod non peccat contra syllogismū simpliciter. et tamen cum hoc dicatur quod syllogismus sophisticus peccat contra syllogismū simpliciter. potest dici quod hoc est verū per maiori parte locorum sophisticorum. Et ideo nihil prohibet aliquem eorum peccare contra aliquam specialem conditionem syllogismi. Aristoteles enim dicit quod loci sophistici extra dictionem: primo peccant contra syllogismum. et loci in dictione contra contradictionem. Et hoc dicitur veritatem habere per maiori parte locorum. Nam aliqui loci extra dictionem specialiter peccant contra contradictionem

13  
reputa s'm quid r simplici. r igno  
rantia elenchi. Dicit enim p'bus q  
s'm quid r simpliciter est ex eo q  
de eodem nō est affirmatio r nega  
tio. Similiter potest dici q locus  
sophisticus in cōi peccat contra syllo  
gismū simpliciter. nihil tamen phi  
bet aliquem illoꝝ specialit' peccare  
contra aliquam rōem vel cōditiōez  
specialem syllogismi. Ad vltimā  
questiōnem dicendū q syllogismus  
sophisticus non est defectus syllogi  
smi demonstratiui incēptum syllogi  
smi demonstratiui est. Nā priuatio  
nullius particule requisite ad syllo  
gismū demonstratiuū vt tal' est: est  
causa nō existentie in sillogismo ap  
parente. hoc patet discurrendo per  
nō existentias locoꝝ. Nam diuersi  
tas rei latens sub vnitae vocis est  
causa non existentie i equiuocatōe  
Sed vnitae rei non est aliquid ap  
propriatū ipsi syllogismo demonstra  
tiui incēptū syllogismus demonstra  
tiuus est. r ideo nō est ibi defectus  
rē. r sic in alijs. Ad ratiōem di  
cendū q sophistica dicit' apparens  
sapientia : qz pcedit ex apparenter  
pbabilibus que tamen probabilia  
non sunt. Et non dicitur apparens  
sapientia qz procedat ex apparent'  
veris. quare rē.

### Questio decimaquinta.

Verit' circa primuz mol  
dum equiuocatōis vtz  
possibile sit aliquid noi  
men significare vnum p  
prius r reliquum per posterius. qz

nō videtur. Nam si hoc esset possi  
bile: aut hoc erit ex parte vocis aut  
ex parte ipsius imponentis: aut ex  
parte ipsius rei. Nō ex parte vocis  
qz vox incēptum vox est nullam ra  
tionem sibi determinat. Nec ex pte  
imponentis quia ex quo imponentis  
imponit ad placitum pōt prius im  
ponere nomen ei quod est posteri'  
in re. Nec ex parte ipsius rei: nam  
licet res inter se ordinem habeant  
non tamen ppter hoc sequit' q ha  
beant ordinem adinuicem vt sunt  
significabiles. qz illud qd est poste  
rius vt dicitur est potest prius signi  
ficari. Ad istam rōem dicitur q  
quedam sunt res que inter se ordi  
nem non habent. r quedam que or  
dinem habent. Iste autez res que  
nullam adinuicem habent habitū  
dinem. si significantur p voces pare  
equiuoce significantur. Iste vō res  
q habitudinem adinuicem habent  
significatur sub mō prioris r poste  
rioris. nam intelligere sequitur esse  
r significare sequitur itelligere. Ex  
q ergo est i re ordo prioris r poste  
rioris in significando erit ordo pri  
oris r posterioris. Sed contra istā  
solutiōem arguo dupliciter. Primo  
sic: significare est quidam actus in  
tellectus. put est attributus ipsis  
rebus. sed illud quod posterius est  
in re pōt esse magis r prius notum  
apud intellectum qz illd quod sim  
pliciter prius est in re. Et sicut intel  
ligit intellectus sic imponit nomen  
ad significandum. ergo ei qd poste  
rius est i re prius potest nomen im  
ponere. Prioritas ergo r posterior

ritas in intellectu non concludit pri  
oritatez z posterioritatem in rebus  
prout sunt significabiles. ergo rē.

Item si aliquod nomen impo  
nitur diuersis. aut ergo illis impo  
nitur vna impositiōe: aut pluribus  
impositiōibus. Si vna impositiōe  
Cum vna impositio accipitur sub  
vna ratione significandi: illa duo in  
vna ratōe vniuocabuntur. Si eis  
imponitur diuersis impositiōibus  
Cum prima impositio non magis  
imprimat voci q̄ secunda illa duo  
equaliter representabuntur. Pro  
pter hoc dicitur aliter: q̄ nomē ana  
logum significat primo vnam ratio  
nem cōmunem. ista tamen ratio p  
rius z posterius in diuersis repe  
ritur. Et sicut ista ratio in diuersis  
reperitur: sic nomen illud per prius  
z posterius de eis dicitur. Verbi  
gratia. Ens primo significat entita  
tem. z vnum primo significat indi  
uisionem. Sed ratio essendi primo  
competit substantie: deinde quan  
tati z sic ceteris predicamentis. Et  
sic hoc nomen ens per pri<sup>o</sup> dicitur  
de substantia z per posteri<sup>o</sup> d̄ quā  
titate z alijs. Similiter est de vno.

Sed contra hoc. Circa idem z  
diuersum non cadit medium. ergo  
omne quod concipitur: concipitur  
sub eadem ratōe vel diuersa. Sed  
illa que cōcipiuntur sub eadem ra  
tione sub illa ratione vniuocantur.  
Que autem sub diuersa ratōe con  
cipiuntur: sub illis ratioibus diuer  
sis equiuocantur. Cum igitur inter  
idem z diuersum non cadit mediū

Omne nomen vel erit simpliciter  
equiuocum vel vniuocū. Item  
termin<sup>o</sup> quod primo significat sup  
ponit respectu predicati. si ergo noi  
men analogum significaret vnum  
cōmune. illud supponeret respectu  
predicati. et per consequens ad tale  
nomen non esset respondendūz per  
distinctionem. quia ibi esset vnitas  
z non duplicitas. et per cōsequens  
talis analogia equiuocarōnem non  
causaret. Item quod additur de  
ente veritatem non habet. nam pri  
mo non significat aliquam ratōis z  
cōmunem illis de quibus dicitur.  
Et hoc propter tria. Nam per phi  
losophum duplex est materia. Sen  
sibilis z intelligibilis. Que autem  
habent materiam sensibilem vel in  
telligibilem: non statim sunt id qd̄  
sunt: nam in illis materia expectat  
aduentum forme. In illis autēz in  
quib<sup>o</sup> non est materia nec sensibilis  
nec intelligibilis: statim sunt id qd̄  
sunt. quia ibi non est aliquid expe  
ctans aduentum ipsius forme. Et  
exemplificat de ente z vno. nāz ens  
z vnum statim sunt quale z q̄ntū.  
rē. Sed si ens significaret aliqua z  
ratōnem cōmunem: illa ratio expe  
ctaret aliquod additum per quod  
determinaretur ad substantia z vel  
ad accidens. Cum ergo statim sit  
decem genera: non significabit ali  
quam ratōem cōmunem. Item  
si ens significaret aliquam ratōem  
communem: diuersa predicamenta  
min<sup>o</sup> differrent q̄ due species eius  
des generis. nā due species eiusdes;

generis conveniunt in ratione communi generis. Et differunt per differentias essentialis. Sed si ens significaret unam rationem communem ad diversa predicamenta: in ista ratione communi convenirent et non differrent per differentias essentialis: quia ens non est genus. quia extra intellectum generis est differentia reciproca. Et si differentia per se non predicatur generi. sed ens de differentia per se predicatur. Unde ens non dividitur in decem genera per differentias essentialis: sed per diversos modos essendi: quibus correspondent diversi modi predicandi. et ideo dicuntur predicamenta. ergo etc.

Item quilibet conceptus aut est comparatus aut absolutus. ergo conceptus entis vel erit absolutus vel comparatus. Sed conceptus absolutus est conceptus substantie: et conceptus comparatus est conceptus accidentis: ergo conceptus entis vel erit conceptus substantie vel accidentis. Forte diceret aliquis quod in isto argumento est fallacia figure dictionis: ac si sic argueretur. Omne animal vel rationale vel irrationale. ergo animal significat rationale vel irrationale. Sic est fallacia figure dictionis a suppositione personali ad simplicem. Licet enim in re animal non fuerit aliud quam rationale vel irrationale: animal tamen potest significare indifferens ad rationale et irrationale. Similiter licet quilibet conceptus fuerit absolutus vel comparatus: ens tamen potest significare indifferens ad hunc et ad

illum. Sed ista responsio non impedit argumentum. nam absolutum et comparatum sunt differentie ipsius conceptus. Sicut rationale et irrationale sunt differentie animalis ut in rerum natura existit. Sed impossibile est in rerum natura reperire aliquod animal quod indifferenter se habeat ad rationale et irrationale. ergo impossibile est esse aliquem conceptum qui indifferenter se habeat ad absolutum et comparatum. Quare relinquitur quod ens non significat primo unam rationem communem illis de quibus dicitur. Et similiter quod nomen analogum non significat primo unam rationem communem que per prius et posterius in diversis reperiatur. Et per consequens responsio illa data non fuit sufficiens nec bene fundata. Quare etc.

Ad partem affirmativam arguitur. Et primo sic. differentia est inter univocum et equivocum et analogum. Univocum enim significat unum. Equivocum vero plura sed equaliter. Ergo analogum significat unum per prius et reliquum per posterius. Item per philosophum in iii. metaphisice. Ens dicitur multis modis. et per hoc inquit quod non penitus univocum: sed nec equivocum: ergo ut sanum. Item intelligere sequitur esse: et significare intelligere ergo modus intelligendi sequitur modum essendi. et modus significandi sequitur modum intelligendi. sed in re est habitudo: ergo et in significando est habitudo. Item in hoc libro distinguit philosophus nomina que

dicuntur p̄ prius et posterius. ergo r̄  
Ad questionem dicendum. q̄  
q̄st̄ est ex parte vocis significantis  
non est possibile vocem significare  
vnum v̄ prius et reliquū p̄ posterius  
Nam significare est aliquid intelle  
ctui representare: q̄d ergo significat̄  
ab intellectu concipitur. Sed om̄e  
quod ab intellectu concipitur sub  
distincta et determinata rōne concipi  
tur: q̄ intellectus est quidā actus.  
et ideo quod intelligit ab alio distin  
git. Om̄e ergo quod significatur  
sub distincta rōne et determinata  
significatur. hoc patet: nam materia  
prima que de se est ens in potentia  
si intelligitur oportet q̄ intelligatur  
sub rōne distincta. Et si ita sit de  
materia prima: multo fortius hoc  
erit verū de omni alio. Si igit̄ dictio  
analogā vel vox imponitur diuersis  
necesse est vt sub rōne distincta et  
determinata eis imponatur. Si ergo  
dictio analogā sub diuersis rōnibus  
diuersis imponatur. necesse est q̄st̄  
est ex parte vocis significantis: q̄ ea  
equaliter representet. vnde in re po  
rest esse analogia: sed in voce signifi  
cante nulla cadit prioritas vel pos  
terioritas. Alia enim est proprietas  
que magis conuenit vni rei q̄  
alteri: sed non est aliqua proprietas  
que magis conueniat substantie vo  
cis q̄ alia: hoc etiam patet p̄ signū  
q̄ Aristoteli in libro predicamentorum.  
vbi determinat de vocibus signifi  
catis: nullam mentionem facit de  
his que in re sunt analogā. sed solū  
ibi de vniuocis et equiuocis. Unde  
Boetius dicit ibidem: q̄ cū Arist.

dicat q̄ equiuoca sunt quorum no  
men est cōmune et ratio substantie  
diuersa. q̄ sub ista definitione com  
prehendit que in re sunt analogā. et  
omne genus equiuocationis. Unde  
ratio substantie p̄ ipsum accipit ibi  
p̄ rōne determinata quam intel  
lectus attribuit ipsis rebus: et non  
pro rōne. put̄ constat ex genere et  
differentia. Propter quod dico. q̄  
q̄st̄ est ex parte vocis significantis  
nulla cadit prioritas vel posterioritas.  
licet res significante adiuuēt ba  
beant habitudinem. Ad primam  
rōnem dicendū q̄ q̄st̄m est ex pre  
vocis significantis medium: non ca  
dit inter vniuocum et equiuocum.

Ad aliam rōnem dicendum est:  
q̄ naturalis et etiam metaphisica  
ipsas res considerant. Logicus autē  
considerat res ratiōis. Et ideo mul  
ta sunt vniuoca apud logicum: que  
dicuntur equiuoca apud naturalem.  
Naturalis enim diceret q̄ corpus  
equiuoce dicitur d̄ corpore superiori et  
inferiori. Sed logicus diceret q̄ d̄  
vtrōq̄ diceretur vniuoce. Unde a  
quibuscunq̄ potest logicus abstra  
here vnam rōnem cōmuni: dicuntur  
illa in illa ratiōe cōmuni vel vniuo  
cari. Unde q̄ in corpore superiori  
et inferiori contingit reperire vnam  
ratiōnem cōmuni: quia hec et illa  
corpora conueniunt in habendo tres  
dimensiones. ideo logicus dicit tam  
hec q̄ illa in illa ratiōe cōmuni  
viri. Sed quia naturalis applicat  
suam considerationem ipsis rebus  
Et alia est natura corporis corrupti  
p̄ibile et corporis incorruptibile.



Ideo natural' dicit q' corpus dicit' de hoc equiuoce. Et de illo logicus etiam dicit q' omnes eiusdem generis species in suo genere uniuocantur. Sed natural' dicit q' in genere latent equiuocationes multe. vnde logicus considerat res ipsas vt sub rōne cadunt. Et q' inter idem et diuersum non cadit mediū: ideo logicus mediū nō ponit inter equiuocum et uniuocum. Unde per hoc ad formam argumenti dicendū: q' q' primus phus considerat res fm suas quidditates. Et in re est ita q' quedam res adinuicem habent habitudinem id dicit primus phus q' ens dicitur d' substantia et accidente analogice. Sed q' logicus considerat res vt sub rōne cadūt. ideo dicit q' ens equiuoce dicitur de substantia et accidente. Unde Porphyrius dicit q' si quis oia entia vocet equiuoce nō uniuoce nūcupabit. Sed contra hoc arguit. Si enim vox q' dicitur analogica q̄sum est ex parte vocis significantis uon significaret vnuz per prius: et reliquū per posterius sequeretur q' primus modus equiuocationis et secundus non differrent. nā primus modus est: quādo aliqua dictio significat equalit' plurā. Ideo dicendum est q' analogia non causat secundū modum equiuocationis. q' pprie analogia reducit ad primū modum equiuocationis. Unde ad prius dicatur q' translatio et trāsumptio a ppria significatōe ad impropria et aliquam similitudinem causat secundū modum equiuocationis hoc pater p Arist. in lra.

Dicit enī q' secundus modus equiuocationis resultat ex hoc q' soliti sumus sic dicere. Sicut ridere proprie significat actum hominis. et per quandā translationem floritudines pratorū vnde dicere q' hic est secundus modus equiuocationis. Quicquid ridet habet os: pratum ridet ergo rē. Unde in secūdo mō nulla cadit habitudo. vnde si illa que i re habent habitudines adinuicem sub diuersis rationibus significant equiuocē q̄sum est ex parte vocis uniuocantur. Unde talis analogia est reducenda ad primū modum equiuocationis. Ad aliud dicendū q' si accidens intelligitur vt habet habitudinem ad substantiā. et nomen si sic sibi imponitur sub rōne distincta et determinata sibi imponetur. et p consequens si idem nomen imponatur vtriqz illa equiuoce representabit. vñ licet prius sit causa esse posterioris: non tamen oportet q' prius sit causa quare posterius significetur. nam posterius in re pōt esse magis et prius uotum intellectui. et p consequens sibi prius pōt nomen imponi. vnde habitudo in re nō concludit necessario prioritatem et posterioritatem i sermōe. Ad aliud pz.

Questio decimasexta.

Veritur vtrū terminus analogus per se positus stet soluz p modo famo siori. q' sic videtur. nam hic est fallacia fm quid ad simplr fm phm. hoc est opinabile: q' b est.

Quod non esset nisi ly esse in conse-  
quente solum staret. p esse in actu.

Item Aristo. concedit istam con-  
sequentiam. Est in potentia ergo n̄ est  
sed hoc non esset nisi in cōsequente  
negatio solum negaret esse in actu.

Item Aristo. vij. ethicoꝝ dicit:  
q̄ si dicatur: incōtinens: iam stat ly  
incontinens hic. p eo quod excedit  
certam rōnem in gustu vel in tactu.  
Sed si dicatur incōtinens ire. iam  
stat p eo quod excedit certā rōem  
in ira. sed excedere rectam rōnem  
in gustu vel in tactu est modus sa-  
mosior incōtinentie. ergo rē. Ad  
oppositū dicit Boetius q̄ si dicat̄  
Homo vivit: hic stat ly homo pro  
homine pieto et viuo. sed hō vivus  
est mod⁹ sanosior: ergo rē. Itē  
si sic dicatur: Quęcunq̄ expediunt  
bona sunt: mala expediūt: ergo rē.  
paralogismus est et quiuocatiōis. s;.  
si terminus analogus p se positus  
staret p modo sanosiori non esset  
hic aliqua duplicitas. naz maior nō  
esset duplex: q; ponitur ly expedire  
per se. nec minor quia contrahitur  
ibi per ly mala. Si concedat̄ q̄ neu-  
tra istarum ppositiōnum est per se  
paralogismi in dictiōne non solum  
peccant contra syllogisimū sed etia  
cōtradictiōnem. sed in non multipli-  
cibus saluatur vera cōtradictio. sei-  
quitur ergo q̄ hic non esset fallacia  
equiuocatiōis: si neutra premissaz  
esset multiplex. Item aristoteles  
in p̄ phisicōꝝ arguit sic. Si tm̄ viui  
ens est: aut ergo ens illd̄ est substā-  
tia aut accidens: sed talis forma ar-

guendi non valeret nisi ens q̄tum  
est de se posset accipi pro substātia  
et accidente. Item dictum est q̄  
terminus analogus q̄tum est ex pre-  
vociis significatiōis vtrūq; significatiō  
representat equaliter. cum ergo ac-  
cidentale sit sibi q̄ in oratiōe ponat̄  
sequitur q̄tum est d̄ se pro vtroq;  
significato possit accipi. cum nulluz  
accidentale p̄mutet essentialē.

Item si ponatur q̄ aliqua vox plu-  
ribus imponatur. s. rei et eius simi-  
litudini. vt si homo imponatur na-  
ture humanę et eius similitudini vo-  
lo significare viuere inesse similitu-  
dini hominis licet falso. sed hoc non  
possumus facere nisi sic dicendo homo  
vuit: ergo rē. Ad questōnem  
dicitur: q̄ analogum p se positum  
stat solum p modo sanosiori. naz  
sic vtuntur auctores vt pat; per ex-  
empla adducta. sed omnis significa-  
tiō non inuis debet esse nota in scien-  
tia. quia per rationem scientificam  
significata terminorū probare non  
possumus. Ergo quia auctores sic  
vtuntur ideo concedere debemus  
terminū analogū sic debere accipi.  
Sed contra hoc arguo sic. Si ter-  
min⁹ analogus qui dicitur imposi-  
tare multitudinem imponat diuer-  
sis. quero vtrū eis vna impositiōne  
imponatur vel diuersis impositiōni-  
bus. Si vna. cum vna impositiōne ac-  
cipiatur ex vna ratōne significandi  
ista diuersa in illa ratōne quiuocat  
buntur. Si diuersis impositiōibus  
cū prima impositiō non magis im-  
primat voci q̄ secunda. sequitur q̄  
q̄tum est ex parte vocis significatiō

sive p vtroq; accipietur. Item  
 ista responsio non vadit ad questōz  
 quia hic nō queritur de significato  
 termini analogi. quia eius significa-  
 ta debem' supponere. Sed hic que-  
 ritur d' modo significandi analogi.  
 licet enim nen possumus probare  
 q; homo significet naturam huma-  
 nam. tamen eius significatōne mo-  
 dum eius accipiendi p suis suppo-  
 sitis probare possumus. Propter  
 hoc dicendum q; cum termin' ana-  
 logus vtrūq; significatuz represen-  
 tet tāq; signum vtriusq;. sit tamen  
 signum vtriusq; per hoc q; sub de-  
 terminata ratiōe r distincta vtriq;  
 imponit. Et ideo concludere possu-  
 mus q; q̄tum est ex parte vocis si-  
 gnificantis vtrūq; significatū equal-  
 iter representat. r per consequens  
 q; pro vtroq; accipi possit. Und' in-  
 telligenduz q; terminus analogus  
 qnq; plura representat: quādoq;  
 tm̄ vnum. sed illud vñ fm̄ diuer-  
 sa esse i diuersis reperitur. Exempla  
 primi Expedire significat expedi-  
 onem que est in bonis. r utilitatem  
 que est in malis. r ista duo in voce  
 significante nō se habent fm̄ prius  
 r posterius. Similiter ens significat  
 ens quod est substantia r ens qd̄ est  
 accidens. Et licet ens quod est acci-  
 dens in re habeat attributicem ad  
 substantiam. in voce tamen signifi-  
 cante nullam habet habitudinem  
 ad substantiā. Et ideo omnia talia  
 analogia habent reduci ad primuz  
 modum equiuocationis. Exempla  
 secūdi. nam sanum significat ppor-  
 tionem calidoz r frigidozū humi-

dozum r siccoz. ista proportio in  
 animali reperit vt in subiecto. r in  
 vrina vt in signo. r in dieta vt in cō-  
 seruante. r similiter est d' elemento  
 respectu ignis r materie prime. Et  
 talia analogia reducēda sunt ad v-  
 niuocationem cum solū vñū primo  
 significet. Ad primū argumentū  
 dicendū q; hic est fallacia fm̄ quid  
 ad simpliciū. est opinabile ergo est.  
 Et cum dicitur esse opinabile est se-  
 cundarium significatum huius qd̄  
 dico esse. nego. vnde dico q; esse in  
 opinione esse non significat. sed hoc  
 totum esse in opinione illud intelle-  
 ctui representat. Ad secūdu dico  
 q; esse n̄ significat esse in potentia.  
 r ideo Aristo. concedit istā cōtra-  
 dictionem. est in potentia. ergo non est.  
 Ad tertiu dico q; incōueniens significat  
 excessum ratiōis in gustu r tactu.  
 r significat excessum ratiōis simpli-  
 citer r hoc equiuoce. Sed terminio  
 equiuoco vti possumus pro altero  
 significato. ideo hoc nomine incon-  
 tinens vti possumus r pro excessu  
 ratiōis in tactu r gustu. r p excessu  
 ratiōis in cōmuni. Et quia cōmune  
 de se nō accipitur pro aliquo deter-  
 minato nisi per additum determi-  
 netur. ideo incontinens quod signi-  
 ficat excessum rationis in cōmuni:  
 potest determinari ad alterū eozū:  
 ita q; possit accipi pro excessu ratio-  
 nis in ira. sic dicendo: incontinens  
 ire. rē.

Questio decimasextima

Veritur vtz tertius mo-  
dus equiuocatiōis resul-  
tet ex hoc solū q̄ aliqua  
dictio significat vniū d̄ se:  
r̄ aliud ex adiuncto. Et hoc est que-  
rere vtz hec sit distinguenda: labo-  
rans sanus est. Videt̄ q̄ non. nam  
p̄ Aristo. tres sunt modi cōes equi-  
uocatiōis r̄ amphibologie. Et ter-  
tius modus est quādo dictio signifi-  
ficat vniū de se r̄ reliquū ex adiuncto  
Cum ergo in ista oratiōe: laborans  
sanus est: non sit aliquid qd̄ possit  
cōferre huic qd̄ dico laborans: mul-  
titudinem aliqua; sequit̄ q̄ hec nō  
sit distinguenda: laborans san⁹ est:

Item Pufcianus in magno vo-  
lumine dicit in illo ca. Tpa quoq̄  
participijs accidunt. q̄ nobis defisi-  
ciunt duo participia: p̄ns passiui: r̄  
p̄teritū actiui: concludens ex hoc  
q̄ participiū desinens in ens vel in  
ans nō significat tempus p̄teritū.  
Et nihil ponitur in hac oratiōe: la-  
borās sanus est: quod possit cōferre  
huic quod dico laborans: aliquam  
multiplicitatem: ergo r̄. Item  
multiplicitas consignificator̄ deter-  
minari potest p̄ adiunctum: s; ergo  
laborās de se significet duo tempa  
tamen in ista oratiōe: laborans sa-  
nus est: ad vnum tempus determi-  
natur. Assumptū patet p̄ Boetiu; z  
qui dicit q̄ si dica tur Lanna roma-  
noꝝ sanguinem sorbuit plen⁹: iam  
d̄ hī canna p̄ mediate adiunctum

Item in multiplicib⁹ vtrāq̄ ps  
d̄dictiōis potest esse vera. s; hec f̄m  
Aristo. in l̄ra est determinate vera:  
sanus est non laborans. r̄ hec appa-

ret determinate falsa: Laborans sa-  
nus est: ergo r̄.

Ad opposituz  
Illa p̄positio est distinguenda vt  
multiplex: que pōt habere f̄m vol-  
eem vtrāq̄ partem contradictiōis  
verā: sed iste due possunt esse vere  
Non laborans sanus est r̄ laborās  
sanus est: vt patz in l̄ra. Dicit enim  
Arist. vtz quidem sanabatur labo-  
rans: sanus est autem non laborās  
Sed non laborans nunc sed prius.

Item in equiuocatiōe multipli-  
citas latet sub vnitāte vocis incom-  
plere: s; si huic quod dico laborās:  
cōferat̄ tempus ex adiuncto: sequit̄  
q̄ tota multiplicitas equiuocatiōis  
esset in complexo r̄ nō in incōplexo

Circa istam questōnem duplex  
est opinio. Quidam dicunt q̄ hec  
non est distinguenda Laborans sa-  
nus est. Et quidam q̄ sic. Et ratio  
primoz̄ est illa q̄ tacta est. f. q̄ tres  
sunt modi cōes r̄. Hec tamen est  
distinguenda f̄m ipsos. laborans sa-  
nabatur. Et huius rōnem ponunt  
ipsi: qz̄ p̄teritū imp̄fectuz sicut est  
imp̄fecte factū sic est imp̄fecte p̄ns.  
vnde verbum talis temporis consi-  
gnificat actum inchoatuz. s; tamen  
non totaliter determinatū. vnd̄ de  
eo qui op̄lenit totaliter actum scri-  
bendi versum: nō possum dicere q̄  
scribebat versum. p̄pter igit̄ conue-  
nientiam p̄teritū imp̄fecti ad p̄ns:  
volunt ipsi q̄ sanabatur: conferat̄  
tempus imp̄fectuz huic quod dico  
laborans. Unde cum laborans de  
se nō consignificet nisi tempus p̄ns  
hec non erit distinguenda: laborās  
sanus est. Et sic dicentes respōdent

ad argumenta in contrarium.

Ad primum dicitur quando dicitur iste sunt vere laborans sanus est. et non laborans sanus est. ipsi negant.

Ad aliud dicunt quod nihil prohibet quod aliquid alteri conferat multiplici tatem. et tamen quod ista multiplicitas solum sit in dictione una. Verbi gratia hec propositio. b. conuenit esse. a. habet duas acceptiones ab hoc verbo conuenit. et tamen tota multiplicitas est in hoc quod dico. h. Similiter dicerent in proposito quod nihil prohibet quod tempus conferatur ab hoc verbo sanabat. huic quod dico laborans. et tamen quod tota multiplicitas sit in hoc quod dico laborans. Sed 5. Et primo contra hoc quod dicitur. quod hoc quod dico laborans non significat duplex tempus. Putschianus in magno volumine dicit quod participium desinens in ans vel in ens conuenit duplex tempus. scilicet presens et preteritum imperfectum. et idem dicit in minori. ergo etc.

Item modi significandi absoluti et respectiui precedunt ordinatone et dictionis in oratione. cum sint principia ordinandi dictionem cum dictione in oratione. Et huius signum est. nam Putschianus in magno volumine determinat de modo significandi quod determinet in minori de oratione. non videtur ergo rationabile quod aliquis modus significandi conferat dictioni ex ordinatone eius in oratione.

Item licet aliqua dictione alteri posset conferre aliquem modum significandi respectiui. cum secundum modos significandi respectiuos adiuuicez dependant. non tamen videtur quod aliqua

dictione posset alteri conferre aliquem modum significandi absolutum. cum ergo tempus sit modus significandi absolutus. non videtur quod aliqua dictione possit tempus conferre alteri. Ad illud quod dicitur de illa conuenientia inter presens et preteritum imperfectum veritatem habere posset. si caderent ex una parte orationis. Quid autem sit tenendum non potest bene probari per rationes demonstratiuas. Nam ista materia propinqua est in positionibus nouis in quibus non est ratio querenda. Veritatem potest dici ad presens quod hec est distinguenda: Laborans sanus est. ex eo quod laborans potest accipi per laborante tunc et prius. Et ad hoc multum facit quod dicitur. Putschianus. scilicet quod participium conuenit duplex tempus. Propter hoc dico quod tertius modus equiuocationis est ex hoc quod dictione de se conuenit plura. et non ex adiuncto.

Ad primum argumentum dicendum: quod tunc duo sunt modi conuenientie. et tertius modus non est conuenientie sed amphibologie appropriat. Et isto modo loquendi utitur Aristoteles in libro. ij. de anima. ubi distinguit sensibilia propria et conuenientia. Et dicit quod quinque sunt sensibilia conuenientia. scilicet motus quies numerus magnitudo et figura. Et tamen ista non sunt conuenientia culibus sensui. sed quedam sic et quedam non. Numerus enim odoratus non conuenit.

Ad aliud dicendum quod duo participia nobis deficient. scilicet presens passiuum et preteritum actiuum: quod circumscribimus sic dicendo. Sum qui legi. sed hoc non intelligit de preterito imperfecto. Ad tertium dicendum quod

Aliud argumentū est cōe vtriusq; pti.  
Nam quidā sunt modi significādi  
respectiui: 7 quidaz absoluti: modo  
multiplex in modis significādi re  
spectiuis potest determinari p me  
diatē adiūctum. Et h̄ intelligit boe  
tius. Sed tempus est modus signi  
ficādi absolutus 7 iō non oportet  
q̄ p mediātū determinet. Ad  
quartū dicendū q̄ iste due ppōes  
vere sunt: nō laborāns sanus est 7 la  
borans sanus est. Et adiūgo sicut  
ph̄us laborans nō nunc sed prius.  
Item ad principale q̄ nō sit distini  
guenda pbatio: qz quācūq; est mul  
tiplicitas ut termino absolute. Arist.  
in manifestando exempla ad pposi  
tum semp manifestat vbi est multi  
plicitas absolute esse distinguendū  
Dicit enim q̄ expedire est duplex.  
S; in manifestando exempla iuxta  
tertiū modū equiuocatōis nō ma  
nifestat multiplicatē in aliquo  
termino absolute. Dicit enī laborā  
tem quemlibz facere v̄l pati: nō tm̄  
vnū significat. videt̄ ḡ q̄ multiplici  
tas fuerit ī toto. 7 nō ī ista p̄tula  
laborans. Dico q̄ Arist. hanc mul  
tiplicitatē manifestans terciū modū  
equiuocatōis dicit h̄ totū laboran  
tem quemlibet facere vel pati mul  
ta significare: vt designet hunc mo  
dū accipi penes significata dictionū  
que quidem sunt modi significādi  
qui modi significādi dictioni insunt  
vt in oratōe ordinatur. Sunt enim  
modi significādi principia ordinandi  
dictionem cum dictione. Et licet  
tempus non sit principū ordinandi  
dictionem cum dictione. s. appositum

cum supposito. est tamen mensura  
accus qui ab eo egreditur.

### Questio decima octaua.

Veritur vtz vnitas vo  
cis cōplexē sit sufficiens  
principium distinguendi  
ambibologiaz ab equi  
uocatione. q̄ non videtur. Quia cō  
plexum 7 incomplexum soluz disce  
runt materialiter. sed diuersitas in  
materia non concludit diuersitatez  
in forma. Sed loci sophisticī distin  
guntur fm̄ speciem: ergo per com  
plexum 7 incomplexum solum nō  
distinguntur. Item complexum  
7 incomplexum differūt sicut pars  
7 totum: sed pars 7 totum non di  
stinguntur specie: qz que distingunt̄  
specie totaliter sunt diuersa. sed ps  
7 totum totaliter non sunt diuersa  
ergo 7c. Ad oppositum. Equi  
uocatio 7 ambibologia differunt  
sicut dicitio 7 oratio: sed dicitō 7 ora  
tio differūt per complexum 7 inco  
plexum. ergo 7c.

### Questio decimanona.

Vt̄a hoc queritur vtrū  
diuersa ratio cōstruendi  
requiratur ad ambibo  
logiam. q̄ sic videtur. qz  
omnes paralogismi eiusdez fallacie  
dicuntur habere vnum principū  
non existentie sicut vnum principū  
apparentie. sed aliqui paralogismi

huius fallacie non habent aliud principium non existentie quam diuersam rationem construendi ergo diuersa ratio construendi ad amphibologiam requiritur. Si dicatur quod omnes loci huius fallacie habent unam causam communem non existentie scilicet diuersitatem sententie. Et per consequens quod illud assumptum est falsum quando accipitur quod aliqui paralogismi habent diuersam rationem construendi pro non existentia.

Contra. In aliquibus paralogismis huius fallacie diuersitas sententie resultat ex diuersitate constructionis sicut ex causa. modo unius effectus secundum rationem una est causa secundum rationem. Cum ergo diuersitas sententie in omnibus paralogismis huius loci reperiatur. et in aliquibus ut planius est resultat ex diuersitate constructionis. videtur quod diuersa ratio construendi requiritur ad amphibologiam. Item in oratione amphibologie tria requiruntur scilicet vox significatum. et modi significandi dictionum. Sed diuersitas sententie non resultat ex voce. nam vox manet eadem. Nec ex diuersitate significati. Nam hoc per se requiritur ad equiuocationem. Oportet ergo quod diuersitas sententie in amphibologia resultat ex diuersitate modorum significandi dictionum que causas diuersitatem constructionis. Item hoc patet per signum: nam Aristoteles instruens nos circa istam fallaciam: non ponit aliquem paralogismum. quin in eo

contingat reperire diuersitatem constructionis. Ad oppositum: Quandoque duo sic se habent ad inuicem quod contingit reperire unum sine altero: unum non est de ratione alterius licet e conuerso. Quia enim contingit reperire animal sine homine ideo homo non est de ratione animalis licet e conuerso. Sed contingit reperire amphibologiam sine diuersa ratione construendi: ut patet hie Litus aratur: ergo etc.

Ad primam questionem dicendum. quod unitas vocis complexe secundum materiam et formam est sufficiens principium distinguendi amphibologiam a quolibet alio loco sophistico in dictione et extra. Per hoc enim quod eius apparentia accipitur ex parte vocis distinguitur a locis extra dictionem. Et per hoc quod dicitur secundum materiam et formam distinguitur a compositione et dimissione et accentu. Et per hoc quod est ibi vera unitas: distinguitur a figura dictionis. ad quam non exigitur nisi unitas fantastica. Per hoc quod dicitur vocis complexe ab equiuocatione distinguitur. Est enim complexum sufficiens principium distinguendi ipsam amphibologiam ab equiuocatione. Nam diuersitas aliorum secundum speciem: prouenit ex diuersitate materie et forme. Sed complexum et incomplexum differunt ex parte materie et forme. ergo loci qui accipiuntur secundum complexum et incomplexum differant specie. Quod autem complexum et incomplexum differant ex parte materie hoc patet per simile

Nam alia est materia propria ipsius lapidis et ipsius domus. Similiter alia est materia complexi et incomplexi: Propria materia autem complexi sunt dictiones per se significative. Sed materia incomplexi sunt syllabe et littere non per se significative. Differunt etiam ex parte forme. Nam forma complexi consistit in unione dictionum que per se significant. Sed forma incomplexi consistit in unione litterarum et syllabarum que per se non sunt significative. Differunt ergo ex parte materie et forme. ergo etc. Ad primum argumentum dicendum quod complexum et incomplexum magis differunt secundum materiam quam secundum formam ut dictum est. Ad secundum dicendum quod duplex est totum. scilicet homo generum et eterogeneum. In toto autem primo modo dicto est idem nomen totum et partium. Quilibet enim pars ignis est ignis et quilibet pars carnis est caro: Et ideo in toto homogeneo pars non differt a toto: specie. In toto autem secundo modo dicto nomen totum non convenit cuiuslibet parti. quilibet enim pars hominis non est homo. Et sicut duplex est totum sic duplex est pars scilicet homogenea et eterogenea. Pars autem primo modo dicta non differt a suo toto: specie. Sed secundo modo dicta potest dupliciter considerari. Aut ut est per formam totum. Et adhuc talis pars a suo toto non differt specie. Aut ut est quoddam compositum in se habens esse distinctum ab esse totum. Et talis pars potest differre a suo toto specie. Et sic intelligimur

amphibologiam accipi ex parte vocis complexi: et equivoocationem ex parte vocis incomplexi. put. scilicet. incomplexum habet esse distinctum a complexo.

Ad aliam questionem dicendum quod ad amphibologiam sicut ad quemlibet alium locum sophisticum duo requiruntur. scilicet apparentia et non existentia. Si enim aliquid apparentiat et simul cum hoc existat deceptionem non causat. Similiter si aliquid non existat nec apparentias habeat nullam causabit fallaciam. Sed sciendum quod duplex est multiplicitas in dictione et extra dictionem. In dictione est triplex multiplicitas. scilicet actualis: potentialis et fantastica. Actualis multiplicitas est: quando est ibi identitas vocis secundum materiam et formam. Potentialis est quando est ibi identitas vocis secundum materiam et non secundum formam. Fantastica est quando aliqua dictione unum significat. sed propter aliquam similitudinem videtur aliquid aliud significare. Nam omnis multiplicitas aut est vera: aut non vera. Si non vera: tunc ibi est figura dictionis. Si est vera multiplicitas: aut ibi est identitas vocis secundum materiam et formam aut secundum materiam tantum. Si secundum materiam tantum: aut hoc erit in voce complexa. et tunc habemus compositionem et divisionem. Si in voce incomplexa tunc habemus accentum. Si sit identitas secundum materiam et formam. et ista identitas sit in voce complexa: sic est amphibologia. Si in voce incomplexa sic est equivoocatio. Nunc videndum est utrum ad amphibologiam requiratur diversitas constructionis. Et dicendum



q̄ cum amphibologia opetur actu  
 alem multiplicatam que prouenit  
 ex diuersitate sententis. Diuersitas  
 autem sententie haberi potest siue  
 diuersa ratioe construendi. Conclu-  
 dendum est ergo q̄ ad amphibolo-  
 giam non requiritur diuersitas cō-  
 structōis. Ad autēz diuersitas siue  
 non semp̄ proueniat ex diuersitate  
 constructōis. hoc patz. Nam inter  
 cōstructibilia que tm̄ vno mō con-  
 struūtur adinucem. pōt esse diuer-  
 sitas sententie : qz inter illa pōt esse  
 diuersitas habitudinis. ⁊ ex diuer-  
 sitate habitudinis sequitur diuersi-  
 tas sententie. Verbi gr̄a. si dicatur  
 liber est Aristotelis. Sic potest esse  
 habitudo efficiens ad effectum: vt  
 sit sensus: liber est Aristotel' vt effi-  
 cientis. Vel pōt esse hitudo possessi  
 ad possidentem. vt sit sensus: liber  
 est Aristotel' vt possidentis. Simi-  
 liter aliqua oratio potest significare  
 aliquem conceptū. ita q̄ p̄ces illius  
 oratōis significant partes ceptus  
 vt si dicatur Litus aratri. Hec enī  
 oratio significat scissionem litōis:  
 ⁊ partes oratōis significant partes  
 illius concept'. Et ista oratio absqz  
 diuersa ratioe construendi pōt trās-  
 ferri ad significandū admissione  
 temporis. Et hoc p̄pter aliquam si-  
 militudinem. nā omnes transseren-  
 tes fm̄ aliquam similitudinez erās-  
 ferunt. Ad primū argumentū  
 dicendū: q̄ omnes palogismi istius  
 loci habent vniuz principū cōiune-  
 non existentie. s̄ diuersitatem senten-  
 tie cui multotiens annectitur diuer-  
 sa ratio construendi. Ad rōnem

in contrarium cum dicitur: Vnius  
 effectus rē. Dicendum q̄ ista p̄po-  
 sitio non est generaliter vera. Nam  
 sanitas potest induci a natura ⁊ per  
 artem. Et quedaz animalia eiusdez  
 speciei possunt generari p̄ putrefa-  
 ctionem ⁊ p̄ ppagationem. Vñ licet  
 diuersitas constructōis quandoqz  
 fuerit cā diuersitatis sententie. hoc  
 tamen nō concludit q̄ vbiqz fue-  
 rit diuersitas sententie: q̄ ibi fuerit  
 diuersitas constructōis. Ad aliud  
 principale dicendū q̄ si penes nullū  
 istoz accidat diuersitas: adhuc pōt  
 tota oratio complexa diuersa signi-  
 ficare. Sicut patet in ista oratione  
 multiplici fm̄ epōez ⁊ diuisionem.  
 Possibile est sedentem ambulare.  
 Eadem enim significata ⁊ eundem  
 modū significandi hz ista oratio in  
 sensu cōposito ⁊ diuiso. Et sit ic̄ vt  
 videt̄ potest esse in amphibologia.  
 Sed illud non soluit. nam modus  
 p̄ferendi cōiunctim vel diuisim est  
 modus proferendi siue significādi  
 ipsius complexi in q̄tu ⁊ tale est. Et  
 ideo in epōne ⁊ diuisione accidit di-  
 uersitas sententie p̄p̄ tales modos  
 significādi. sed in amphibologia nō  
 sunt tales modi significandi. p̄pter  
 qd̄ videt̄ q̄ in amphibologia resul-  
 tet diuersitas sententie ex diuersita-  
 te modi significandi dicitōnū. Et di-  
 cendum est nunc ad rōnez q̄ in am-  
 phibologia q̄qz ex diuersa ratioe  
 construendi resultat diuersitas sen-  
 tentie. Vñ saltem diuersitati senten-  
 tie annectit̄ diuersa ratio construendi  
 Qñqz aut̄ in amphibologia diuer-  
 sitas siue resultat: eo q̄ tota oratio

transferretur a propria significatione ad impropria. ut si sic dicat. Litus aratur. Ad ultimum dicendum quod Arist. sufficienter instruit nos quod ad B quod per se requiritur ad amphibologias. quod ad illam requiritur unitas vocis secundum materiam et formam: et diuersitas sine. Et quod ad hec duo sufficienter instruit nos. sed quod diuersitati sententie accidit diuersa ratio construendi. non Arist. ponit tales paralogismos.

### Questio vigesima.

Veritur. supposito quod in aliquo palogismo repiat diuersitas constructionis ut talis oratio sub vno actu proferendi possit multa significare. Et videtur quod non. Nam ad B quod ista oratio. Pugnantes vellem me accipere representat diuersos sensus: necesse est quod ibi sit diuersitas constructionis. Sed ad diuersitatem constructionis sequitur diuersitas platonis. nam secundum quod ly me constructur a parte ante: est vna platio. Et secundum quod constructur a parte post est alia. sub vno ergo actu platonis non potest multa significare. Item secundum quod ly me constructur a parte ante necesse est intelligere modum significandi a parte ante. et per consequens necesse est intelligere vocem ipsam a parte ante. quod modi significandi non sunt sine voce. Similiter secundum quod ly me constructur a parte post: necesse est intelligere modum significandi a parte post.

et ipsam vocem. sed vno actu proferendi non potest intelligi ly me a parte ante et a parte post. ergo etc. Item constructio est congrua dictionum ordinatio. Sed in B dicto. Vellem me accipere pugnantes. est tamen vnica dictionum ordinatio. ergo tamen vna constructio.

Ad oppositum. Arist. dicit istam orationem esse distinguendam. Conuenit tacentem dicere sed B non esset nisi ista oratio vno actu proferendi diuersa significaret. Item nisi ita esset actualis multiplicitas non differret a potenciali. quia per tanto dicimus aliquam propositionem esse multiplicem secundum compositionem et diuisionem quod talis oratio diuersis platonibus ad diuersos sensus determinat. Ad questionem dicendum. quod cum amphibologia operetur actualem multipliciter tatem secundum alexandrum: necesse est amphibologicam orationem sub vno actu proferendi diuersos sensus representare. Et ratio huius est. Quis notia et verba transposita habent eadem significata: et eundem modum significandi. cum significata et modi significandi sint essentialia dictioni. Sed transpositio est sibi accidentalis. inter nomina enim que tamen vno modo constructur manifestum est quod transpositio non diuersificat constructionem: quod non diuersificat modos significandi dictionum. qui sunt principia constructendi. Idem enim est dicere. Peleus filius et filius peleus. Ulterius ista oratio. Pugnantes vellem me accipere sub isto actu proferendi actu representat hunc sensum. Vellem accipere pugnantes. Et ista oratio Pugnantes

vellem accipe me. actu representat hunc sensum. Vellem q̄ pugnātes accipent me. Cum ergo nomina et verba transposita idem significant. oīo primo modo plata representabit actu secundū sensum. ⁊ secundo modo plata primū sensum. Ista ḡ oīo Pugnantes vellem accipe me sub vno actu pferendi representat actu diuersos sensus. Et hoc satis sequitur ex hoc q̄ actualem multiplicitatem opatur. Ad primū argumentū. concedo maiorem. sed cum dicitur in minori: q̄ ad diuersitatem cōstructionis sequitur diuersitas platiōis. Nego. q̄ modi significandi sunt cause cōstructionū qui manent in terminis transpositis

Ad aliud dicendū. cum dicitur Pugnantes vellem me accipere. q̄ ad hoc q̄ habeatur iste sensus. s. q̄ vellem accipe pugnantes: necesse est intelligi ly me cōstrui a parte ante de ly accipe. ita q̄ eius dependentiā a parte ante terminet quia cōstrui a parte ante nihil aliū est: q̄ q̄ modi significandi dictōis cōrespōdeant modis significandi ipsius verbi. qui debentur ei p comparatiōez quam habet ad substantiam. a qua actus egreditur a parte ante. Et similiter cōstrui a parte post. nihil aliud est q̄ q̄ modi significandi dictōis cōrespōdeat modis significandi ipsius verbi. qui ei debentur p cōparatiōez ad substantiam. a qua actus egreditur a parte post. Unde modi significandi dictōis possunt habere cōrespōdentiā cū modis significandi verbi. qui ei debentur p comparatiōem

ad substantiam: a qua actus egreditur. Unde congruitas orationis resultat ex cōrespōdentiā modoz significandi. ⁊ non ex ordinatiōe vocum nisi per accidens. Unde potest intelligi aliqua dictio cōstrui a parte ante licz vox a parte ante non ordinetur. Et cum dicitur ulterius q̄ si modi significandi eius quod est ly me: intelligantur a parte ante: necesse est voces intelligi a parte ante. Verum est scđm cōrespōdentiā. Unde ad hoc q̄ ly me cōstruatur a parte ante vel a parte post: sufficit cōrespōdentiā in modis significandi. Ad vltimum dicendum q̄ hec consequentia non valet. Tantiū est vna ordinatio dictiōnū: ergo tñ vna cōstructio.

Questio vigesima prima.

Veritur vtrum oratiō multiplex fm aniphilologia vno modo plata: sit multiplex quocūqz modo proferat

Et q̄ sic videt. Quia causa in actu ⁊ effectus in actu simul sunt ⁊ non sunt ex quinto methaphisice aristo. Sed modi significandi sunt cause diuersitatis cōstructionis. Et modi significandi manent eidem quocūqz modo pferatur. ergo ⁊c. Item Nomina ⁊ verba idem significant quocūqz ergo modo transponantur termini: non auferunt multiplicitatem a propositione. ergo ⁊c.

Item: Si determinata prolatio determinaret oratiōes multiplicem ad alterū eius sensum actualis multiplicitas a potenciali non differret. n̄a patz. quia oratio multiplex s̄m potētialem multiplicatē ad alterū sensum determinari potest per determinatam platiōem. Ad oppositū. Nisi determinata platio determinaret oratiōem amphibol logicam ad alterū sensum: nulla habitudo syllogistica esset sine multiplacitate. Et vniuersaliter vbiq̄s hoc verbum est: predicaret tertiū adiacens: talis ōo esset distinguenda. et sic tunc hec esset distinguenda homo est animal. Item oratiōes impfete essent simpliciter perfecte. Hec enim esset pfecta: albus est hō

Circa istam questōem est duplex opinio. Quidā dicūt q̄ oratio multiplex s̄m amphibologiam vno mō prolata est multiplex quocūq̄ alio modo proferatur. Unde isti dicunt istam oratiōem esse distinguendam. Homo est animal. Alia opinio est q̄ oratio amphibologica nō est alia q̄ illa q̄ sub eodem actu pferendi multa significat vt in hac. Isti asini sunt episcopi. Neutra istarū opinio nū est vera simpliciter. Prima enī ponit tantam indeterminatōem in sermone q̄ vix homo possit: vbi β verbum est: predicatur tertiū adiacens conceptum determinatū audiēti exprimitere. ergo ppter finem sermonis non debem⁹ ponere indeterminatōem tantam in sermone. Secunda opinio ponit multas oratiōes multiplices: s̄m amphibol

giam nō esse distinguendas. quia si dicat: pugnantes vellem me accipere plarum est q̄ ly me et ly pugnatēs s̄m hunc sensum non possent pluribus modis constructi: ita q̄ ordo cōceptuū correspōdeat ordinatōi dictionū. Propter hec dicendū q̄ oratio multiplex s̄m amphibologiam cum opet̄ actualem multiplicitates vno actu pferendi: multos sensus representat. Tamen ōo multiplex s̄m amphibologiam vno modo prolata nō est multiplex quocūq̄ alio modo proferatur. Et huius ratio est. Nam penes aliquem modum amphibologic puenit multiplicitas ex diuersitate constructiōis actualis et nō potentialis. Sed cā diuersitatis actualis constructiōis non est q̄ diuersiones habeant modos significandi s̄m quos sunt adinuicem constructibiles. Nec causa est q̄ dictiones in ordinatiōe sint sibi p̄ime. Sed cā diuersitatis actualis constructiōis est q̄ modus significandi dictionis fuerit mutuo dependens: Ita q̄ de dependentia ex vtraq̄ parte dictionū fuerit mutua. Unde si dicat̄ homo animal est. Hec ōo est distinguenda eo q̄ modus significandi hui⁹ verbi dependens est. Et β qd̄ dico homo ratioe qualitatis potest istam dependentiam terminare. Et hoc qd̄ dico animal. Sed si dicatur. Homo est animal: hec ōo non est distinguenda. Nam modi significandi nō sunt hic mutuo dependentes: qz dependentia de ly est: a parte ante et a prepost sufficienter terminatur. Est tamen intelligendum q̄ licet deter

minata platio determinet oratiōez  
multiplicem scđm actualem multi  
plicitatem ⁊ potentialem: sicut acci  
dit in compositōne ⁊ diuisione. yna  
tamen multiplicitas ab alia differt  
Nam determinata prolatio oratio  
nem multiplicem fm potentialem  
multiplicitatem punctuādo ad alte  
rum sensum potest determinare: ma  
nente semper eodem ordine vocuz.  
Sed determinata platio manente  
eodem ordine vocum punctuando  
non determinat oratiōem multipli  
cem fm actualem multiplicitem  
ad alterum sensum. sed ipsa trāspo  
sitio terminoz. Si enim dicatur  
Pugnātes velleme accipe. ly pu  
gnantes ꝛc. non per punctuatiōem  
ad alterum sensum potest determi  
nari. Ad primū dicendum:  
q̄ causa diuersitatis actualis cōstru  
ctiōis non est q̄ dictiōes habeant  
modos significandi fm quos sunt  
adinuicem constructibiles. sed ad  
diuersitatem actualis constructiōis  
requirit q̄ illi modi sint dependen  
tes vt dictum est. Ad aliud cum  
dicatur Nomina ⁊ verba ꝛc. dicen  
dum q̄ feruz est: non tamen in ora  
tione multiplici. Et huius signū est  
q̄ Aristo. probat istam ppositiōem  
per contraditiōem. ⁊ in multipli  
cibus non est contradictio. Quid  
autem sit dicendum ad tertium pa  
ret in questōe.

Questio vigesima secūda.

Veritur circa tertiū mo  
dum amphibologie. vt  
hec sit distinguenda fm  
tertiū modū āpbibologie  
Scit seculum. Et videt q̄ non. qz  
hec oō est impfecta in altero sensu  
Ut cōstructo ly seculum a prepost  
qz tunc deficit suppositum. Ad  
oppositum est Aristo. qui dicit q̄ h  
est tertius modus amphibologie.  
scit seculum. Ad istam questōem  
dicit quidā q̄ hec est distinguenda  
fm tertiu modū scit seculuz. Et dil  
cunt q̄ tertius modus amphibolo  
gie est: qñ oratio p se solū significat  
vnu: iuncta autē alteri plura. Sed si  
hoc p̄nomen hoc: iungat isti oōni  
hec oratio p̄ significabit plura: vt si  
dicat: Hoc scit seculum. tunc signifi  
cat q̄ seculum habeat scientiā alte  
rius. vel q̄ alterū habeat scientiam  
seculi. Et q̄ sic debeat intelligi ⁊ as  
signari tertius modus hoc dicit ipsi  
p̄ pl̄az Arist. qz tertius modus  
est fm ip̄sus: qñ oratio per se signifi  
cat vnu: iuncta autem alteri plura.  
Uterius assignat differentiam  
inter primū modum ⁊ tertium:  
qz primus modus est qñ oō signi  
ficat plura p̄. ⁊ si ab illa oōne aufe  
ratur aliqua eius pars adhuc signi  
ficabit plura. vt p̄ in ista. Pugnā  
tes velleme accipere. Sed terti  
modus est: quando ablato aliquo  
residū non significat plura. Ut pa  
ter: in ista oratiōe. hoc scit seculum.  
Auferatur ly hoc: ⁊ residuum non  
significat plura. Sed contra:  
arguo triplici. Primo q̄ ista oō  
quā ipsi ponunt multiplex: nō sit

multiplex. qz in primo & tertio mō  
āphibologie resultat diuersitas sen  
tentie ex diuersitate constructionis  
actualis. Sed diuersitas cōstructō  
nis actualis resultat ex hoc qz mōi  
significandi fiunt adinuicem depen  
dentes. sed dependentia hui⁹ verbi  
Scit: sufficienter terminatur a pte  
āte & a parte post. Videtur ergo qz  
hec nō sit multiplex. hoc scit seculū  
Item dato qz hec sit distinguenda  
da: ostendo qz non sit distinguenda  
fm tertium modū. Primo p lram  
Arist. quia ipse dicit qz tertius mo  
dus amphibologie est. quando ofo  
per se significat vnum: iūta tamen  
alteri significat plura. vt scit seculū.  
Nam vtrūqz & scire & seculū: si con  
tingat per se dicere vnum quidem  
significat. ambo autem plura. Si  
ergo hoc quod dico ambo: includit  
coniūctim. & hoc quod dico vtrūqz  
includit diuisim. Uideſ qz ista ofo  
Scit seculum: non coniuncta alteri  
debeat plura significare. Item  
multiplicitas amphibologie scdm  
tertium modum puenit ex hoc qz  
eadem oratio fm materiam & mo  
dum pronūciandi significat plura  
alteri adiuncta. illa ergo oratio que  
primo significat plura principaliter  
nō est amphibologica fm tertium mo  
dum. Sed hec: hoc scit seculum est  
huiusmodi. ergo rē. Probatio mi  
noxis: quia ista oratio. non indiget  
aliquo vt sit plurimum significatiua:  
ergo ista oratio primo plura signifi  
cat. Item qz differentia assigna  
ta inter primum modum & tertium  
non valeat. pbatio p simile in equi

uocatione. quia ad hoc qz oratio sit  
multiplex fm equiuocationem: & h  
primo modo non requiritur qz ibi  
ponantur plures termini equiuoci  
hec enim est distinguenda scdm pri  
mū modū: Lapis currit sicut & hec  
canis expedit ergo ad hoc qz oratio  
sit multiplex scdm primum modum  
āphibologie: non oportet qz ablato  
aliquo remaneat mltiplicitas in p  
positōne residua. Ad questōes  
ergo dicendus qz hec est multiplex  
scdm tertium modum: scit seculū.  
Sed intelligendum qz tertius mo  
dus amphibologie est: quando ofo  
de se solū significat vnum: ipsa tamen  
iuncta alteri significat plura p arist.  
in lra. nō tñ sic intelligendo qz mul  
tiplicitas sit i toto aggregato primo  
sicut ponit alia positio. sed tota mul  
tiplicitas est in ista pte. scit secu  
lum. vt tamen ad aliud referi sicut  
est in ista pponē: B. attingit esse. a.  
Huic enim quod est. b. attribuunt  
due acceptōes. & non ipsi ppositōi.  
Nec etiā ipsi. b. absolute cōsiderato  
sed ipsi. b. vt stat sub tali predicato.  
similiter i pposito. Nam hec oratio  
Scit seculum: de se solū significat  
vnum. iuncta tñ alteri plura significat  
vt si dicatur. Sortes si est sapiens  
scit seculum. hoc nō scit seculū est  
distinguendū. Ex eo qz ly seculum:  
pōt cōstrui a pte post de ly scit. Et  
tūc est sensus. Si sortes est sapiens  
ipse hz sciam d seculo. & sic est. ppō  
vera. Si y seculū cōstruat a pte as  
d ly scit: tunc est ppositio falsū. sub  
hoc sensu. Si Sortes est sapiens:  
Seculum habet scientiam. rē.

Alterius est intelligendum q̄  
 differentia est int̄ tertium modū  
 amphibologie ⁊ primū. q̄ primus  
 est quādo oratio primo ⁊ principa-  
 liter plura significat. Tertius antes  
 modus est. quādo oratio significat  
 plura. vt ad aliud habeat relatōnes  
 Unde dicerem q̄ hic est prim⁹ mo-  
 dus amphibologie: hoc scit seculū.  
 q̄ hec oratio p̄ et principa-<sup>r</sup> plura  
 significat. s; h̄ est tertius mod⁹. Scit  
 seculū: q̄ ista oō de se nō significat  
 nisi vnū; ⁊ ista adiuncta alteri plura  
 significat. Ita q̄ tota multiplicitas  
 sit in ista particula. scit seculū. put  
 alteri adiungitur. Per hec ad  
 ratōnem principalem. cum dicitur:  
 q̄ huic oratōni Scit seculum: desi-  
 ciet suppositum. Si ly seculum con-  
 struat a parte ante. Dicendū q̄  
 hec oratio: suppositū potest habere  
 ex illo cui adiungitur. Sed oīa  
 hec arguo tripliciter. Primo sic.  
 Multiplicitas actualis in oratione  
 non resultat nisi ex cōiunctōne parti-  
 tium ipsius oratōis. Sed ex nulla  
 cōiunctōne partium istius oratōis  
 Scit seculum. resultat diuersa sen-  
 tentia. quia vtrūq; d̄ se vnum solū  
 significat. ergo hec oratō Scit secu-  
 lum. nō est multiplex sedm̄ amphibi-  
 logia; . Sed forte diceretur q̄  
 hec ratio solum concludit q̄ hic nō  
 sit primus modus amphibologie:  
 Scit seculū. quia primus modus  
 āpbibologie est: quando diuersitas  
 sententie resultat ex cōiunctōe parti-  
 tium oratōis. Sed tertius modus  
 est quando oō de se significat vnū  
 ⁊ ipsa iuncta alteri significat plura.

Unde q̄ hic nō sit primus modus  
 amphibologie concludit ratio.

Contra. Hec oratio non habet  
 significatum nec modum significan-  
 di nisi ex partibus. quod ergo parti-  
 tibus non confert significatum: nec  
 modum significandi non faciet ora-  
 tionem plura significare. Sed tale  
 adiunctum non confert partibus si-  
 gnificatum nec modum significandi  
 Ergo hec oratio Scit seculum: nō  
 significat plura ex adiunctōe aliqua  
 Sed dicendum est ad rationem q̄  
 in partibus oratōis per se accepte  
 sunt modi significandi sedm̄ quos  
 ipse adiunctes diuersimode possunt  
 construi. In hoc enim qd̄ dico Se-  
 culum: est casus rectus ratione cui-  
 ius: potest supponere verbo a parte  
 ante: ⁊ cum eo intrāsitue construi  
 in ratōe suppositi. Et in hoc q̄ dico  
 Seculum: est casus accusatiuus ra-  
 tione cuius potest cōstrui cū verbo  
 a pre post intrāsitue. Dicitur ergo  
 q̄ adiunctum confert actum huic  
 quod dico Seculum: per quem in  
 altero sensu potest construi cum ly  
 scit a parte ante: per hoc q̄ supposi-  
 tum precedentis oratōis potest sup-  
 ponere verbo. Secundo dat actus  
 huic quod dico Seculum vt possit  
 construi cum hoc qd̄ dico scit: a pre  
 post. Hec enim oō non posset esse  
 p̄fecta. si hoc quod dico Seculū. a  
 pre post construeretur nisi aliquid  
 redderet suppositum huic quod di-  
 co Scit. a parte ante. Unde q̄ red-  
 dit suppositum dat actum huic qd̄  
 dico Seculum: vt construat a  
 parte post. de ly Scit. rē.

Item adhuc potest obijci sc̄do  
sic. q̄ si hec oratio: Scit seculū: non  
significaret plura nisi vt alteri adiu  
gatur: sequitur q̄ totum aggregatū  
primo significet plura. quia quādo  
aliqua operatio nō potest inesse alii  
cui nisi vt illud iunctum est cū alio  
dicimus illam opatōz esse vtriusq̄  
vt si trahere nauem nō insit Soxi  
nisi p̄ adiutorium Platonis. vtriq̄  
attribuim⁹ hunc actum qui est tra  
here nauim ⁊ non alteri p̄ se. Si ḡ  
hec oratio Scit seculum: non signi  
ficat plura nisi vt iūcta alteri: videt̄  
q̄ totū aggregatus primo significet  
plura. Item tertio hoc videtur  
esse de intentōne Arist. Dicit enim  
q̄ tertius mod⁹ amphibologie est  
quando compositū significat plura  
separatum vō vnum solum: Ut Scit  
seculum. nam ly scire ⁊ ly seculum  
vnum significat. ambo autēz plura  
Si ergo Aristō. vniformit̄ accipiat  
ly vtrūq̄ diuisim. ⁊ ly ambo cōiun  
ctim: videtur q̄ hec oratio: scit secu  
lum. de se debeat significare plura:  
⁊ non ex adiunctōe cum alio: Ad  
primū istoz duoz dicendum q̄ rō  
non concludit quin tertius modus  
amphibologie sit ex cōiunctōne alii  
cuius cum alio. Et ad maiorem ra  
tionis cum dicunt: quando aliqua  
operatio non inest vni nisi vt iūctuz  
est alteri ⁊c. Dico q̄ maior habz sic  
intelligi. q̄ ista opatio est vtriusq̄  
vel vnius partis vt attributiōez ha  
bet ad aliam. Ad aliud dicendū  
q̄ Arist. in illa lrā intelligit q̄ mul  
tiplicitas tertij modi nō resultat ex  
hoc q̄ aliqua dictio ibi habeat plu

res significatōes. Unde idem est ac  
si diceret q̄ hec oratio ⁊ eius pres  
solum vni significant: adiuncta autē  
alteri plura. Ultrimo scienduz  
est circa hunc locū q̄ tres sunt mo  
di amphibologie. ⁊ tres equiuocal  
tionis. tertius tamen mod⁹ assigna  
tus a p̄bo nō est cōis vtriq̄. fallacie  
Duo tamen modi cōes sunt vtriq̄  
Nā prim⁹ modus est vt dicit Ari.  
quando dictio vel oratio significat  
plura. Secundus quādo est trāsla  
tio a propria significatōe ad impro  
prium. Unde Arist. sic dicit q̄ secū  
dus modus resultat ex hoc q̄ soliti  
sumus sic dicere. Et iuxta secundū  
modum equiuocatōnis sic fiunt pa  
ralogismi. quicquid ridet. habet os  
pratum ridet. ergo ⁊c. Ridere eniz  
pprie significat actum hominis et  
ppter aliquam similitudinez signi  
ficat floritionem in pratis. Iuxta se  
cundū modū amphibologie sic fiunt  
palogismi. Quandoctiq̄ litus arat̄  
terra scindit: sed quandoctiq̄ indo  
alis docetur litus aratur. ergo q̄  
cunq̄ indocilis docet̄ terra scindit.  
Arare enim litus significat proprie  
scissionem terre. sed ille qui arat li  
tus amittit tempus suum. idē pppter  
istam similitudinez transfertur ad  
amissionēz temporis. Tertius mo  
dus equiuocatōnis est ex eo q̄ aliq̄  
dictio plura significat vt laborās.  
Similiter tertius modus amphibi  
ologie est quādo oratio d̄ se signi  
ficat vni. ⁊ ipsa eadem iuncta alteri  
significat plura: vt scit seculum.

Questio vicesimatertia.



Ueritur d̄ compositione  
r̄ diuisione. Et primo v:z  
compositio r̄ diuisione sint  
due fallacie distictie specie

Et videtur q̄ nō. nam sicut se habz  
multiplicitas actualis orationis ad  
oratonem. sic se habet multiplicitas  
potentialis oratonis ad oratonem.  
sz multiplicitas actualis nō ostendit  
nisi vnum locum sophisticū vl̄ vnā  
fallaciam vt amphibologiam: ergo  
nec potentialis. Item sicut se hz  
multiplicitas potentialis dictōis ad  
dictōnem. sic se habet multiplicitas  
potentialis oratonis ad oratonem.  
sed mltiplicitas potentialis dictōis  
non ostendit nisi vnum locuz sophi-  
sticum vt accentū: ergo rē Item  
loci sophistici distinguuntur specie p  
causaz apparentie: illi ergo loci qui  
habent eandem causaz apparentie  
specie nō distinguuntur. sed opositio  
r̄ diuisione habent eandem causaz ap-  
parentie vt vnitatem materie: ergo  
rē. Ad oppositum. Nisi composi-  
tione r̄ diuisione specie distinguerent̄  
nō essent sex loci sophistici in dictōe  
quod est contra Aristo.

Questio viceimaquarta.

Utra hoc queritur vtrū  
vnitas materialis vocis  
cōplexe sit sufficiens cau-  
sa distinguendi opositōz  
r̄ diuisionem. q̄ sic videtur. qz cuz  
vnitas materialis vocis complexe  
sit causa generalis apparentie in cō-  
positōne r̄ diuisione: nisi fuerit prin-  
cipium sufficiens distinguendi vnū

locum ab alio: oportet super istam  
causam generalem aliquid addere  
q̄ ipsam determinet ad cōpositiōes  
r̄ diuisionem: r̄ illud additū oportz  
esse aliquid ptinens ad modū p̄nū-  
ciandi: Et sic compositio r̄ diuisione  
actualem multiplicitatem oparentē  
quod falsum est. cōtra p. 32. qz ibi esset  
vnitas materie r̄ vnitas modi p̄nū-  
ciandi: r̄ hec duo integant locum  
opantem actualem multiplicitatem  
ergo rē. Item illud est causa ap-  
parentie in compositōe r̄ diuisione  
sub quo multa latent sed sub vnit-  
tate materialīū mlt̄a latent in com-  
positōne r̄ diuisione: ergo est suffici-  
ens p̄ncipiūz distinguendi compo-  
sitōem r̄ diuisionem. Minor pater  
p Aristo. in illo ca. Fallacia autem  
fit ex his. nā ibi vult Aristo. q̄ pp̄  
vnitatem materialīū credamus cō-  
positōnem r̄ diuisionem esse idem.

Item illud est cā apparentie in  
compositōe r̄ diuisione: qd̄ est prin-  
cipium tegendi defectū: qz defectus  
latet sub apparentia. sed vnitas ma-  
terialīū est sufficiens p̄ncipium tel-  
gendi defectū: ergo rē. Minor p̄z  
p Arist. Dicit enim q̄ opositio r̄ diui-  
sio deficit ab elencho eo q̄ non est  
eadem oīo oposita r̄ diuisa. diuer-  
sitas ḡ oronū est cā defect̄ in oposi-  
tione r̄ diuisione. sz iste defect̄ latet  
sub vnitatem m̄aliū. ergo rē. Ad  
oppositū. Qd̄ est cōe duobus nō dī-  
stinguit illa specie: sed vnitas m̄alis  
est cōis cōpositōi r̄ diuisioni. ḡ rē.  
Ut sciat veritas prime questōis p̄  
oportet dissoluere scōdaz. Circa quā  
sunt diuerse opinioes. Quidā dicūt

¶ **V**ritas materialis est cā apparentie gnālis in cōpositōne ⁊ diuisione. ipsa tñ diuersificata p diuersas habitudines diuersos locos cōstituit. Et **B** ponit sic pponens oratōnem s̄m cōpositōem nō debet eā pferre vt indifferenter se habet ad vtrūq̄ sensum: qz sic ita d̄ facili p̄cipet r̄is sensum cōpositū falsum sicut sensus diuisum vez. Nec debet eā pferre sub sensu diuiso vero determinate. nāz manifestatio sensus diuisi veri est māifestatio sensus cōpositi falsi. Sed d̄z eā pferre sub sensu cōposito falso cum habitudine ad sensum diuisum vez. Un̄ vritas mālis cū habitudine ad sensum diuisum vez est cā apparentie in cōpōne ⁊ vritas māl̄ cū bitudie ad sensum cōpositū vez. est cā apparentie in diuisione. Ista āt habitudo est ex pte oratōis ppter qd̄ vritas mālis cū habitu dine ad sensum diuisum vez est cā apparentie in cōpositōe. Sed **3** hoc. In cā apparentie cū sit principiū tegendi defectū: nō d̄z esse aliq̄ occasio manifestandi defectū. sed in ista cā apparentie est sufficiens occasio p̄cipiendi vtrūq̄ sensum. qz. per **B** q̄ p̄ferē sub sensu cōposito falso possumus peipe sensum cōpositum falsum. Et p hoc q̄ p̄ferē sub habitu dine ad sensum diuisum verum: est ibi occasio p̄cipiendi sensum diuisum verū: in causa ergo apparentie esset sufficiens occasio ad defectū manifestanduz. Item inferius probatur q̄ inter prolātōnem cōpositam ⁊ diuisam nō cadit aliqua relatio media: qd̄ tamen ponit ista

positio: quilibet ergo platio v̄l est determinate platio sensus cōpositi vel sensus diuisi. Et non vnius sub assimulatōne ad aliud. Propter hoc dicitur aliter q̄ causa apparentie in cōpositōne. est vritas materialis sub actuali prolātōne sensus diuisi veri: Quia opponens s̄pbitice tria debet celare. scilicet pluralitatem significatorum: falsitatem propositōis: ⁊ indeterminatōnem ad vtrūq̄ sensum. Que tria p causam apparentie reguntur: quia per vritatem materialez tegitur pluralitas significatorum. Per hoc q̄ p fertur sub determinato sensu tegit̄ indeterminatōnem ad vtrūq̄ sensum. Per hoc q̄ iste sensus diuisus vel rus est tegitur falsitas propositōis. Sed cōtra istam viam arguo dupliciter. Primo sic Omne quod apparet habet aliquam similitudinem illius quod apparet. sicut auri calcem quod apparet auruz. habet aliquam similitudinez auri. si ergo oratio cōposita apparet esse vera oportet q̄ in se habeat aliquā similitudinem ad diuisam veram. Sed ista positio non ponit aliquam similitudinem in oratōne cōposita ad diuisam. ergo r̄c. Confirmatur ratio. Nā vera natura auri non est causa quare auricalcū apparet auruz. Ergo vritas sensus diuisi non est cā q̄re ōo cōposita falsa apparz esse vera. S̄z sic dicentes forte dicerent q̄ vritas sensus diuisi n̄ est cā p̄cisa apparentie in cōpositione: s̄z similitudo orōis cōposite ad diuisam. Et ista similitudo puenit ex vritate māliū.

Sed videtur q̄ ista responsio con-  
 cedat ppositum: nam formale in cō-  
 positione est ista similitudo. Et ista  
 similitudo puenit ex vnitates mate-  
 rialiter ergo vnitates materialiter est suffi-  
 ciens principuz apparentie in com-  
 positione ⁊ diuisione. Item in oī  
 loco in dictione: idem est quod regit  
 falsitatem ppositōis vel pluralita-  
 tem ⁊ qd̄ facit apparentem contra  
 dictionem. Sed vnitates materialiter  
 est causa apparentie cōtradictionis:  
 ergo rē. Minor pbat̄: nam si que-  
 ratur: vidisti ne oculo hunc p̄cussuz  
 hoc ppositio conceditur. Si iterū  
 queratur vidisti ne hunc p̄cussum  
 oculo: hoc negabitur. Et causa isti⁹  
 apparentie d̄dictionis est vnitates ma-  
 terialis ergo rē. Propter hoc vi-  
 citur alit̄ q̄ causa apparentie in cō-  
 positione est vnitates materialit̄ pla-  
 ta in sensu composito falso. Et hoc  
 videtur haberi ab Arist. qz Arist.  
 in p̄ huius vbi determinat de locis  
 sophisticis q̄rum ad eorum appa-  
 rentiam nō ponit aliquam orationē  
 in fallacia cōpositōis: quin in sensu  
 composito sit falsa: nec aliquā iuxta  
 diuisionem quin in sensu diuiso sit  
 falsa. Sed contra hanc viam ar-  
 guntur dupliciter. Primo sic. Illud  
 non potest esse causa apparentie in  
 loco sophisticō sine quo conuenit re-  
 p̄t̄re locum illum. qz locus sophis-  
 ticus non est sine apparentia. Sed  
 conuenit rep̄t̄re compositionem ⁊ di-  
 uisionem sine falsitate alterius sen-  
 sus: vt patz p̄ exemplum. Video ho-  
 minem magnū baculum tenentem  
 hic est compositio ⁊ diuisio. eo q̄

hec determinatio nominat magnū  
 potest determinare homines vt ba-  
 culum: ⁊ in vtroqz sensu potest esse  
 ppositio vera: posito casu possibili.  
 Item sophista debet arguere ex  
 apparet̄ veris: sed si causa appa-  
 rentie in compositione esset vnitates  
 materialiter plata in sensu cōposito  
 falso. ex manifestis falsis argueret  
 sophista: quod ei nō esset cōueniens  
 Et p̄pterea vt argutus est in causa  
 apparentie non debet esse aliqua oc-  
 casio manifestādi defectum ex quo  
 defectus latere debet sub apparen-  
 tia. Sed platio compositi falsi: est  
 occasio manifestandi defectū: ergo  
 rē. Propterea p̄t̄ dici ad questi-  
 ones: q̄ vnitates materialiter est causa  
 apparentie generalis in compositōe  
 ⁊ diuisione. sed quia cōe inq̄tū huius-  
 iusmodi nō distinguit: ideo ipsa di-  
 uisa vel parita p̄ diuersas differen-  
 tias diuersos locos constituit. Nam  
 similitudo oratōis compositae ad di-  
 uisam est causa apparentie in cōpo-  
 sitione. Et similitudo oratōis diuise  
 ad compositam est causa apparentie  
 in diuisione. Nunc autem iste simi-  
 litudines differunt fm̄ speciem: ⁊ iō  
 possunt distinguere locos fm̄ speci-  
 em. q̄ autē iste due similitudines  
 differant fm̄ speciem. p̄batio: nam  
 relatōes diuersificant fm̄ speciez  
 fm̄ diuersitates fundamentoz fm̄  
 speciem. Nunc autem fundamenta  
 istaz similitudinū sunt modi profe-  
 rendi compositum vel diuisum: Et  
 isti modi differunt fm̄ speciem: iō  
 iste similitudines differunt fm̄ spe-  
 ciem. Maior patz. nam similitudo

que fundatur sup albedines differt  
specie a similitudine que fundatur  
sup nigredinem: qz albedo z nigrē  
do specie distinguuntur. Secūda ps  
minoris pater: s. qz modi pferendi  
cōpositim vel diuisim differunt fm  
speciem: qz maior est diuersitas inf  
modos pferendi cōpositim vel diui  
sim q̄ inter materialia nunc z itez  
plata: sed materialia nūc z iterum  
prolata differunt fm nūmez: ergo  
modi pferendi cōpositim vel di  
uisim differunt scđm speciem. Et  
pp̄erea mōi pferendi sunt forme  
locoz differentū fm speciem: ergo  
rē. Prima pars minoris partz que  
fuit: qz iste similitudines fundatur  
sup istos modos pferendi specie di  
uersos. Nam similitudo orationis  
compositae ad diuisam vt attendit̄  
solum penes vnitatem materialū  
vel penes modos pferendi compo  
sitim vel diuisim. Non penes vnita  
tem materialū: nā talis similitudo  
non causat deceptionem que appro  
priatur cōpositōni z diuisioni: nā  
in materialibus cōpositio z diui  
sio nō distinguuntur. Si enī aliquis  
credat materialia esse eadez pp̄ter  
hoc non decipitur. Ista ergo simili  
tudo attenditur scđdo modo: hoc  
pate: si nos inspiciamus ad modū  
quo decipimur fm cōpositōnem  
z diuisionem. Si enī querit̄: putas  
ne vez: dicere nūc: qm̄ tu factus es.  
Cito respondens hāc concedet. Si  
ergo vterius inferatur: factus es:  
ergo nunc: deceptio nō accidit quia  
respōdens credat mālia esse eadez.  
sed pp̄ter similem modū pferendi

compositim et diuisim. Et h̄ vult  
Arist. tam in p̄ huius q̄ in scđdo.  
Dicit enim qz nos decipimur scđm  
cōpositōnem z diuisionem: eo qz  
nihil putatur differre composita et  
diuisa oratio. Unde dicendū qz vni  
tas materializ cū similitudine ora  
tionis compositae ad diuisam est cā  
apparentie in cōpositōe z ecōuerso  
in diuisione. Et licet iste similitudi  
nes radicaliter pueniant ex vnitare  
materialiū: iste tamen similitudines  
sup modos pferendi cōpositim  
vel diuisim fundantur: qui sunt spe  
cie differentes. Ulteri⁹ intelligen  
dum est qz arguens sophistice fm  
cōpositōnem habet pferre talem  
oratiōem in sensu diuiso vero. Nā  
si pferret eam in sensu composito  
falso: ibi est occasio māifestādi dē  
ctum z falsitatem. Sed tñ veritas  
sensus diuisi non erit cā apparentie  
in cōpositōe. Sed similitudo ora  
tionis cōpositae ad diuisam vt dictū  
est. Sed circa hoc arguo z osten  
do qz ista similitudo nō sit cā appa  
rentie in cōpositōe: qz cā apparen  
tie in omni loco in dicōe debet esse  
obiectum sensus. Cum ergo simili  
tudo ista sensui non obijciatur non  
erit causa apparentie ī cōpositōe  
Dicendum est qz ista relatō obijci  
sensui p hoc qz vnitatis materialium  
sensui obijciatur: sicut similitudo for  
tis ad platonem in albedine sensui  
obijciatur. Ad primā rōem istius  
secunde questōnis cum dicitur. Si  
vnitas materialis non sit sufficiens  
causa apparentie cum sit generalis  
oportet super istam aliquid eddere

Dicendum q̄ illud additū est similitudo oratōis cōposite ad diuisam ⁊ non modus p̄ferendi. Ad secūdam p̄ p̄ dicta in questōne. Ad tertiam quādo dicit̄ q̄ vnitas materialis tegit defectum ⁊c. Dicendū q̄ vnitas materialis non facit apparentiam sine similitudine: nec tegit defectū. Ad rōnes p̄ime q̄onis Dicendum p̄ p̄ima rōne q̄ simile est quo ad hoc q̄ vtraq̄ multiplicitas est in oratōne. sed tamen ex hoc nō sequitur vterius q̄ si in actuali multiplicitate oratōnis non est nisi vnus locus. q̄ iō sc̄dm̄ potentialem multiplicitatem nō sit nisi vn⁹ loc⁹: Nā in potenciali multiplicitate orationis est distinguere duas causas apparentie specie differentes: sicut dictum est. Et etiā duas causas nō existentie latentes sub illis causis. S; in actuali multiplicitate orationis non est distinguere nisi vnaz causaz apparentie. ⁊ vnā causam nō existentie. ideo non est simile. Ad aliud dicendū: q̄ circa hoc sunt diuerse opiniones de quibus videbit̄ inferius. Sed tamen dicendum est pro nunc q̄ q̄rtum est ex potenciali multiplicitate Aristo. potuit distinguere duos locos penes accentum sicut penes cōpositōnem ⁊ diuisiōnem. Sed forte considerauit hūc locū p̄t magis cōueniens est vsui sophisticō. Et hoc est in scriptura ⁊ poematibus vt ipse testatur. Et cōsiderando accentum p̄t est in scriptura ⁊ poematib⁹ est ibi solū vnā cā apparentie. sc̄dm̄ l̄re ⁊ syllabe

Ad tertū p̄ p̄ dicta in questōne.

Questio vigesimaquinta.

Veritur vtz ad fallacia; cōpositōis requiratur: q̄ sensus cōpositus sit falsus. Et videtur q̄ sic.

Nam locus sophisticus nō est sine sua causa apparentie ⁊ nō existentie nam ex his duobus integratur locus sophisticus. Sed causa nō existentie in cōpositione est falsitas sensus cōpositi ⁊c. Forte aliquis inuenerit minorem dicendo q̄ causa non existentie est diuersitas orationis cōposite ad diuisam. Et h̄ patet p̄ Aristo: qui dicit q̄ cōpositio ⁊ diuisio in ignorantiam elenchi reductur. qz nō est eadem oratio cōposita ⁊ diuisa. Contra: Illud nō est sufficiens causa nō existentie huius fallacie: quod adiūctū sue cause apparentie non potest in p̄p̄iū effectum istius fallacie. sed diuersitas oratōnis cōposite ad diuisam an nexa cause apparentie hui⁹ fallacie: non potest in p̄p̄iū effectū. ergo ⁊c. Probatio assumpti. qz p̄p̄ius effectus fallacie est fallere: null⁹ aut fallit nisi credendo falsū esse verū. Sed si quāq̄ rōis credat sensum diuisum esse idem cum sensu cōposito: nō credit falsum esse verum vt patet in exemplo isto: Video hominem magnum baculum tenentem.

Item ratio eoz q̄ sunt ad finem a fine sumitur. s; locus sophisticus ordinatur ad metā. sed ad metā nō ducitur nisi p̄ cōpositōes falsam ergo ⁊c. Item recta solutio est manifestatio falsi. ⁊ propter quid

accidit falsum. Si ergo diuisio sit solutio compositiōis. quia ubi fallit compositio soluit diuisio. necesse est ergo q̄ sensus compositus in compositiōe sit falsus. Ad oppositū. Ex falso contingente excessu a respōdente cum aliqua ppositiōe vera de sensu pposito sequitur incōueniens quod non sequitur cū eadem ppositiōe vera in sensu diuiso. sed h̄ erit p̄ aliquem locū sophisticum ⁊ non nisi per compositiōem. ergo ⁊c.

Ad questōem dicendum q̄ compositio potest dupliciter cōsiderari. Aut i se ⁊ absolute. aut put̄ p̄inet ad finem sophisticē. Si primo mō cōsiderat̄ non est necesse in compositiōe sensum compositū esse falsū; q̄ ad potentialem multiplicatē non requirit̄ nisi q̄ materialia sub diuerso modo p̄ferendi diuersa significent. Qd̄ autē illa materialia sint vera vel falsa. vel in alio sensu vera ⁊ alio falsa. hoc accidit potentialem multiplicatē. Si consideratur secundo modo: sic necesse est sensus compositus in compositiōe esse falsum. Nā opponens sophisticē intendit respondentem ducere ad metā sed h̄ non facit nisi faciat ipsum; opinari falsum esse verū. propter similitudinem falsi ad verū. Et p̄pter hoc Arist. determinans de locis sophisticis prout ducunt ad metā; omnes oratiōes quas ponit in compositiōe fallūt in isto sensu. Et omnes oratiōes quas ponit in diuisione. sunt falsę in isto sensu. Prime ratiōes ostendunt q̄ put̄ compositio

ducit ad metā: necesse est sensum compositū esse falsum. Ad illud in oppositum dicendū; q̄ quādoq; oratio vera in sensu composito: est incōpossibilis alicui contingenti falso. Et eadem orō in sensu diuiso vera eidem falso contingenti non est incōpossibilis. Et tunc ex p̄positione vera in sensu compositiōis. cū isto contingenti falso: sequitur inconueniens p̄pter incōpossibilitates inter ea. qd̄ tamen falsum non sequit̄ cū oratiōe vera in sensu diuiso. Unde forte fallacia compositiōis non accidit p̄pter illatiōem illius falsi. S̄ t̄m ista incōpossibilitas est cū illius falsi. Intelligendum est q̄ eadez cōpositio que ut est fallens dicitur fallacia cōpositiōis: que vt est soluens dicitur sensus compositiōis. Et similit̄ est de diuisione.

### Questio vigesima sexta.

Veritur circa modos  
compositiōis ⁊ diuisionis  
Et p̄ circa p̄mū modū  
vtz̄ hec oratio: Sed en-

tem ambulare est possibile. sub di-  
uersis p̄olationibus: possit diuersi  
significare. Videtur q̄ nō. nam ois  
diuersitas oratiōis: vel prouenit ex  
diuersitate significati. vel ex diuersi-  
tate modorū significandi. Sed ma-

terialia diuersimode plato habent  
 eosdem modos significandi ⁊ eadeꝫ  
 significata. ergo ꝛc. Maior pater.  
 Nam diuersitas in significando: re  
 sultat ex diuersitate in intelligendo  
 Sed diuersitas in intelligendo vel  
 ꝑuenit ex diuersitate significati vel  
 modorum significandi. ergo ꝛc.

Item qꝫ sensus compositionis  
 non sit ibi possibilis probatio. nam  
 sedens: cum sit presentis temporis  
 significat illum qui sedens est. Sed  
 ly ambulare: potest ampliari ꝑ mo  
 dum possibilitatis. significatur igitꝫ  
 qꝫ iste qui nunc est sedens posset in  
 futuro ambulare. et iste est sensus  
 diuisionis. ergo ꝛc. Item qꝫ sen  
 sus diuisionis non sit ibi possibilis  
 probatio. Nam terminus cōcretus  
 aut supponit formam tm̄. ⁊ tūc est  
 oratio falsa qualitercūqꝫ constructi  
 bilia diuidantur. Si supponat tm̄  
 subiectum: tunc hic non est fallacia  
 figure dictionis. Quicquid heri vi  
 disti hodie vides. albū heri vidisti.  
 ergo ꝛc. Oportet igitꝫ dicere qꝫ sup  
 ponat formam vt subiectum cōcer  
 nit. Sed tūc adhuc sequitur idem:  
 quia tūc denotatur potentia esse in  
 sedente vt concernit subiectū. Sed  
 sicut vna forma non potest esse alia  
 sic nec subiectuz sub tali forma est  
 in potentia ad formam oppositam

Ald oppositum est Aristoteles  
 in primo huius. Ald questōem  
 dicendum qꝫ materialia illius orat  
 ionis. Possibile est sedentem am  
 bulare. sunt in potentia vt signifi  
 cent diuersa sub diuersis prolatōni

bis. vt ostendit Aristoteles in secū  
 do huius. per simile in dictione pro  
 lata sub graui accentu ⁊ acuto. Nā  
 sicut ipsa dictio est i potentia vt con  
 stituat intellectum simplicem sub  
 accentu graui. ⁊ alium conceptum  
 sub accentu acuto. Sic materialia  
 istius sedentem ꝛc. sunt in potentia  
 vt diuersas sententias sub diuersis  
 modis proferendi significant vel re  
 presentent. Et ista similiendo patet  
 Nam sicut accentus est quidā mo  
 dus significandi attributus dictioni  
 per quem vnum intellectum simpli  
 cem ab alio distinguit. Sic modus  
 proferendi est quidā modus signi  
 ficandi per quem nos distinguimꝫ  
 vnum intellectum ab alio. Unde si  
 ent accentus variat potestatem dil  
 ctionis. sic modus ꝑferendi variat  
 potestatem orationis. Unde qđ di  
 citur qꝫ orationi nō attribuitur mo  
 dus significandi. nisi quia attribui  
 tur partibus eius. Hoc habet intel  
 ligi de modis significandi grāmati  
 calibus que sunt principia constru  
 endi vnam dictōem cum alia. Sed  
 tamen modi significandi logicales  
 ipsi oratōni attribuitur. Sed  
 contra. Modus proferendi qui est  
 modus significandi oratōnis: ex ꝑte  
 nostra est. nam qꝫ cōstructibilia sic  
 vel sic proferantur hoc est ex parte  
 nostra. Si ergo constructibilia sub  
 diuersis modis proferendi diuersa  
 significarent. sequeretur qꝫ multu  
 plicitas eorum ex parte nostra ac  
 ciperetur. Et talem diuersitatem  
 orationis increpat Aristoteles. ꝛc.

Dicendum q̄ diuersitas modi p̄ferendi est ex pte nostra. Sed q̄ oīo sic plata Ḃ significet. ⁊ sub alio mō p̄ferendi significet aliud. hoc nō est ex pte nostra. Unde Aristo. non in crepat multipliciātem ex pte n̄a. dūmodo oratio habeat in se multipliciāte. qđ enim pendere p̄ferat̄ sub accentu graui l' acuto ex parte nostra est. Sed q̄ dictō plata sub graui accentu significet vnus; ⁊ sub alio significet aliud. hoc ex parte nostra non est. sed ex parte dictōnis. Sed vterius oportet videre quis modus p̄ferendi facit sensum compositum ⁊ diuisum. Et dicendum est q̄ continua platō eius q̄ est sedentem. cum hoc qđ est ambulare causat sensum p̄positum. Iste aut̄ modus p̄ferendi possibilis est in oratōne. nam sic modi significandi grāmaticales adinuicem dependentes terminantur. ⁊ que nata sunt coniūgi coniūgunt̄. Iste aut̄ sensus accidit oratōni preter aliquam violentiam. ideo iste sensus magis apt̄ propriatur oratōni. Sensus autem diuisionis accidit ex discontinua p̄latione eorūdem partium. Et quia que nata sunt cōiungi adinuicem se pantur. ideo iste sensus min⁹ app̄o priatur oratōni. vnde accidit ei cuz quadam violentia. In primo sensu ex continua platōne eius quod est sedentem cū ambulare: intelligim⁹ extrema referri ad idem. Unde s̄m quosdaz de hoc toto: sedentem ambulare: ponit̄ possibilitatis modus s̄m alios: mod⁹ possibilitatis dicit dispositionem circa ista extrema.

Ḃ siue sic siue sic: semp̄ ista extrema in sensu compositionis ad idem habent referri. Sed in sensu diuisionis ex distinctiua platōne istarum dictōnū potest ly sedens accipi pro vno tempore. ⁊ ly ambulare p̄ alio. Unde in sensu diuisionis mod⁹ nō dicit dispositōez circa ista extrema pro eodem tempore. sed p̄mittit̄ q̄ p̄ diuersis temporibus accipiatur.

Ad rōnes. Ad primā dicendū q̄ si maior intelligitur solus de modis significandi grāmaticalibus: qui sunt principia cōstruendi vnā dictōez cum alia. tunc falsa est maior. Sed si intelligitur q̄ om̄is diuersitas in oratōne: vel prouenit ex diuersitate significati vel modorū significandi logicaliū. tūc vera est ⁊ minor falsa. Nam modus p̄ferendi est quidaz mod⁹ significandi logicalis p̄ quem vnus intellectus ab alio distinguit̄.

Ad secundā: cū dicitur: q̄ sedens significat illum qui nunc est sedens. Et ly ambulare ampliā p̄ modus possibilitatis. Dico q̄ in sensu composito ad idem tempus ad qđ ampliatur ly ambulare ad illud ampliatur ly sedentem. Unde a parte de ly sedentem: est possibilitas vt ampliatur. Nam P̄scianus dicit q̄ p̄cipijs presentis temporis insunt tempora quemadmodū infinitiuis. Unde cum dicitur: fuit legens. est legens: erit legens. ly legens accipit̄ p̄ tempore p̄iti. sed nō p̄ tempore quod est presens. sed p̄ eo qđ erit vel fuit presens. Ad vltimum dicendū q̄ terminus concretus sup̄ ponit̄ formaz vt concernit subiectū



Sed hoc dupliciter contingit. Aut putatur eius forma coniungitur. aut putatur in se et absolute consideratur. Primum modo supponit in sensu composito. Secundum modo in sensu diuiso. Et cum dicitur ulterius quod in sedente denotatur potentia ad ambulandum. supposito quod hoc sit verum. Dicendum quod in sensu diuiso supponit subiectam rationem forme cui inesse sessio. Et ideo sufficit solum subiectum esse prius ambulandi que terminat potentiam. Exemplum huius est. materia prima est in potentia ad formam. sed non est in potentia ad formam nisi ut est sub priuatione. Et ideo materia priuata est in potentia per actus. Et quod est sic in potentia ut solum comitans. non oportet esse prius actui terminanti potentiam. sic est in proposito. quia forma sessionis solum est in potentia ad ambulandum per actus ideo non oportet quod sit prius cum subiectum coniunctum est cum ambulacione

Questio vigesima septima.

Veritur utrumque hec propositio. Sedentes ambulare est possibile. sit vera in sensu diuisione. Uideretur quod non

nam possibile sub quocumque modo proferatur dicitur possibilem inuenies eius quod est sedentem cum ambulare. Sed tunc arguitur sic. illa propositio est falsa que significat possibilem inuentionem eorum que adinuicem comitari non possunt. sed hec est talis. ergo etc. Item in sedente denotatur esse potentia ad ambulandum. sed cuius est potentia eius est et actus.

Nam actus et terminus per se potentie significatur. ergo per propositionem in sensu diuiso quod sedens sub forma sessionis possit esse coniunctum cum ambulacione quod est impossibile.

Item propositio vera de possibili habet aliquam veram de inesse. nam possibile est quo posito inesse non accidit impossibile. sed propositio de inesse videns isti de possibili est hec. sedens ambulat. que simpliciter falsa est. ergo etc. Ad quibusdam dicitur quod hec. sedentem ambulare est possibile. debet sic poni inesse. Sedens prius ambulat. Secundum tamen alios sic debet poni inesse. homo vel animal ambulat. Ratio primi est hec. nam ex discotina platone istarum partium. sedentem ambulare. punitur quod si sedens possit accipi per vno tempore. et si ambulare per alio. Et hoc virtute modi potentie. propterea sic debet poni inesse Sedens prius ambulat. Ratio secundi est potentie respectu illius respectu cuius est solum per accidens non correspondet actus. Unde propositio debet poni in esse ratione subiecti sessionis. ut homo ambulat vel animal. Sed contra hoc arguo sic. diuersis propositionibus de possibili correspondent diuersae propositiones de inesse. Sed iste due propositiones sunt diuersae per propositiones de possibili. sedentem prius possibile est ambulare. et sedentem possibile est ambulare. Sed prime de possibili correspondet hec de inesse Sedens prius ambulat. ergo sede de possibili correspondet hec. sedens ambulat. Item iste sunt diuersae

de possibili. Animal ambulare est possibile. et sedentem ambulare est possibile. Et prime de possibili con- responder hec de inesse. animal am- bulat. ergo isti sedentem ambulare est possibile: conrespondet alia de in- esse. Ad oppositum hec ppositio Possibile est sedentem ambulare. sequitur ex veris. q̄ est vera. sequit̄ enim ex istis. Possibile est sortem ire. Sortes est sedens. ergo r̄c.

### Questio vigesima octava.

Utra hoc queritur. utrum sit vera in sensu composi- tionis. Et q̄ sic videtur.

Nam ly sedentes potest comparari ad diuersa tempora per notam potentie. et p consequens po- test esse sensus in ppositiōe: seden- tem prius possibile est ambulare.

Item cōtinua ppatio eius quod est sedentem cum ly ambulare. nō facit q̄ sedentem et ambulare acci- piantur p eodem tempore. nam sic dicitur. Homo qui fuit est. potest ly homo accipi p presenti. et ly fuit p preterito. non obstante q̄ sub conti- nua ppatōe proferatur. ergo eadez ratōne in pposito Oppositum vult Aristō. Propter primam questōnem intelligendum est q̄ po- tentia dicitur multis modis. Et in quibusdam est multiplicitas equi- uocationis. et in quibusdam est mul- tiplicitas analogie p Aristō. in prin- cipio. ix. metha. Alqua enim dicūt potentialia non quia habeant aliq̄d

principium transmutatōis. Et sic repitur potentia in geometria et in logica. Linea eniz que est radix ali- cuius quadrati d̄r potentia ipsius. sicut in numeris dicimus q̄ ternari- us est potentia nouenarij. ista autē potentia non dicitur ppter aliquod principium transmutatōis. sed p pter aliquam similitudinem. Sicut materia est potentia act⁹ quia trās- mutatur ad actum. sic numerus di- cit̄ potentia alterius. quia ex ductu eius in seipsum resultat altez: Simi- liter est in logica. possibile eniz et im- possibile non dicimus in logicalib⁹ ppter aliquod principium transmu- tationis. sed solum ppter ordinem ad verum et ad falsum. Sicut eniz ens non solum significat ens extra animā. sed verum circa ppositiōem intellectus Sic potentia cum dicat ordinem transfertur ad ppositiōem et diuisionem in ppositiōibus. Uñ illa ppositio dicitur possibilis que potest esse vera. et illa impossibilis que non potest esse vera. Sed hoc non est ppter aliquam potentiam actiuam vel passiuam. sed solū pro- pter conuenientiam et repugnantiam terminoz. Potentia autē in natu- ralibus accipitur. put est principium transmutatōis que fm analogias diuiditur. Hoc supposito. dicendus q̄ ppositio potest esse vera in sensu diuiso. sedentes ambulare est possi- bile. Nam ppositio significat q̄ unio predicati ad subiectū est possi- bilis. Sed hoc potest esse dupliciter Vel p eodez tempore et sic est com- posita et falsa. Vel p diuersis teni

poribus. et sic est diuifa et uera. Un̄ illud quod est subiectum sessionis in vno tempore. potest esse subiectū ambulatōis in alio tempore. Et qz potentia equiuoce accipitur in logi calibus et naturalibus. ideo logicus dicit multas ppositiōnes esse veras quas tamen diceret Naturalis esse impossibiles. Unde concedit istam propositionem. Falsum potest esse verum. in altero sensu. Et etiā istā *Lecus potest esse videns.* Ad primum argumentū. Cum dicitur qz possibile sub quocūq; modo pro feratur rē. dico qz verum est. Sed hoc potest esse dupliciter. Uel pro eodem tempore et sic propositio falsa est. Uel pro temporibus diuersis: et sic vera est et ratōne subiecti. Ad aliud. cum dicitur qz in sedente de: notatur esse potentia rē. Dico qz ppositio non significat qz compositio extremoz est possibilis. Unde propositio non significat qz in sedente: vt i subiecto sit potentia vt subiecti ad predicatus. Verū tamen hoc posito. Dicendum est ad ratōem vlt riuus. cum dicitur. eius est actus cuius est potentia. Dico qz cuius est potentia vt subiecti p se: eius erit actus. Cuius tamen est potentia vt subiecti per accidens. non oportet qz eius sit actus. nec per se nec per accidens. Nā priuatio et forma opposita sunt in potentia per accidens ad formas que est terminus motus. et tamen nec priuatio nec forma opposita manet sub actu. Et hoc qz non est alia potentia earum q̄s potentia ipsius

materie. Verū tamen ppter intellectum illius propositiōis est sciendū qz sicut aliquid se habz ad potentia sic se habet ad actum. Et si p accis se habz ad potentiam. p accidens se habet ad actum. Et intelligendum qz aliquid pōt p accis accide e illi quod per se est in potentia ad actū. vel illi ad quod est in potentia. Ex emplum primi. nāz materie accidit priuatio et forma opposita. Exem plum secundi. nam forme humane ad quas materia hominis est in potentia: accidit esse albus vel musicū quod est in potentia primo modo. non oportet qz sit sub actu. nec per accidens nec per se. S3 quod est in potentia secundo modo potest esse in actu licz per accidens. Ad vltimuz dicendum qz hec propositio. *Sedentem ambulare est possibile.* debet sic poni inesse. sedens in a. ambulat i b. Et sic homo ambulat. posito qz homo sit propriū subiectum sessionis. Si enim propositio de possibili correspondeat aliqua de in esse ratione subiecti per accidens. tunc sic debet poni inesse. Sedens in a. rē. Si autem propositio de possibili solum correspondeat propositio de inesse ratōne subiecti per se sic debet poni in esse. Homo ambulat. Ad ratōnes in oppositum. Cum dicitur qz sunt diuerse de possibili rē. Dicendū qz iste due propositiōes. *Sedentem prius possibile est. rē.* prout accipiuntur i sensu diuisionis non differunt. Ad aliam eodem modo dicendum est d iij

Ad secundā questōnem dicendū  
 q̄ hec est falsa in sensu cōpositōnis  
 sedentes ambulare &c. Nam ex cō-  
 tinua placōe eius qd̄ est sedentem  
 ambulare significat q̄ vnio istoꝝ  
 extremoz̄ est possibilis pro eodem  
 tempore. Ad primū argumentū  
 Cum dicit̄ q̄ ly sedentem: ampliā  
 p̄ notam potentie. dicendum q̄ hoc  
 posito p̄positio falsa est. naz ad qd̄  
 cunq̄ temp̄ ampliatur ly sedentes  
 ad idem tempus in sensu composi-  
 tōnis ampliatur ly ambulare. Und̄  
 in sensu composito p̄positio signifi-  
 cat q̄ compositio istoz̄ extremoz̄  
 p̄ eodem tempore possibilis est.

Ad aliud dico q̄ sic dicto. Ho-  
 mo qui fuit est. & hoc sub continua  
 placōe. Vel homo accipitur p̄ pre-  
 terito vel p̄ p̄nti sub rōne preteriti.  
 vnde ratio accipit falsum.

### Questio vigesima nona

Veritur circa istuz̄ paral-  
 logismum. Quinq̄ sunt  
 duo & tria. et querit̄ vtz̄  
 hec dictio et. possit copu-  
 lare inter terminos vel p̄positōes.  
 Et q̄ inter terminos v̄. Nam per  
 P̄iscianū. cōiunctio copulat inter  
 partes orōnis. sed orōnes non sunt  
 pres orōnis. ergo &c. Item con-  
 iunctio cōstruit cum ill̄ inter que col-  
 pulat. sed cōstructio fit rōne modoꝝ  
 significandi. cum ergo orōnes non  
 habeāt modos significandi. hec con-  
 iunctio et. inter orōnes nō copulat.  
 Ad oppo. s̄m P̄isci. Deu. idem  
 homo. ab. bodie. concedit. lapsus.

hec sunt omnes ptes orōnis preter  
 cōiunctōem. que si apponeretur exi-  
 geret aliam orōnem. hoc non esset  
 nisi inter orōnes copularer. Itēz  
 copulatio v̄ esse inter similia. s̄ sic  
 dicto. Quinq̄ sunt duo & tria. orō  
 precedit cōiuctōem. ergo aliā orōnes  
 exigit sibi coniungi.

### Questio trigesima.

Veritur vtz̄ hec dictō et  
 opetur potentialem mul-  
 tiplicitatem. Videt̄ q̄ nō  
 Nā multiplicitas dictōis

eiusdem s̄m materialem & formam  
 nō manet multiplicitas potentialis  
 nam ad potentialem multiplicitatez̄  
 requirit̄ diuersitas forme. sed hec  
 dictio et. manet eadem s̄m materiā  
 & formam ergo &c. Ad oppositū  
 dissoluit p̄ponem & diuisiones ergo  
 &c. Ad primā qōnem dicendum  
 q̄ cōiunctio v̄ copulatio p̄ se copulat  
 inter terminos p̄ accēs autem inter  
 p̄pōnes. Et huius rō est. nam cuz̄  
 cōiunctio sit pars orōnis h̄z̄ modos si-  
 gnificandi s̄m quos cum alijs p̄tib̄  
 orōnis cōstrui p̄t. sed nō cōstruitur  
 nisi cū ill̄ iter q̄ copulat. oz̄ igit̄ ista  
 h̄re modos significandi sibi p̄pōitō  
 nables. qui sunt p̄cipiū cōstructōis  
 q̄ nō copulat inter orōnes. S̄z̄ tñ qz̄  
 terminos iter q̄ copulat accidit p̄es  
 vnus orōis esse vel diuersaz̄. ideo  
 dicitur copulare inter terminos v̄  
 inter orōnes. Magis tamen p̄p̄ie  
 potest dici q̄ cōiunctio possit copu-  
 lare inter terminos vnus orōis v̄  
 inter terminos diuersaz̄ orōnum.

Ad primum argumentum in op-  
 positum cum dicitur. Deu. idem.  
 homo. &c. sunt omnes ptes orōnis  
 preter diuinctōnem: que si apponāē  
 exigit aliam orōnem sibi adiungi.  
 Dicendum q̄ cōiunctio appōita p  
 accidens sit copulatio inter orōnes  
 quia per se fit copulatio inter ptes  
 diuersarū orōnum. Ad secundum  
 eum dicitur q̄ copulatio vult esse  
 inter similia. veruz est de copulatis  
 per se. cuiusmodi sunt dictōnes. Vt  
 potest dici q̄ in hac orōne. Quinqz  
 sunt duo & tria. copulatio solum co-  
 pulat vnam partez predicati alteri.  
 Et tūc est sensus compositus & col-  
 pulat simile simili. Vel potest sic p  
 ferri. Quinqz duo sunt & tria. Et  
 tunc copulat orōnem precedentem  
 oratōni subsequenti. & sic est sensus  
 diuisiōis & significat q̄ quinqz sunt  
 duo & quinqz sunt tria diuisim. Et  
 tunc copulat simile simili. quia orat-  
 tionem oratōni. Ad questōnem  
 aliam dicendū q̄ distinctio soluens  
 hunc paralogismum. Quinqz sunt  
 duo & tria. opatur potentialez mul-  
 tipliatatem. naz prouenit ex hoc q̄  
 eadez materialia diuersimode pla-  
 ta diuersa significant huic distinctōi  
 accidit q̄ hec dictio et copulat inter  
 terminos vlt̄ inter ppositōnes. Vñ  
 et. ex distinctione in se considerata:  
 operatur potentialem multiplicita-  
 tem. licz non primo operetur poten-  
 tialem multipliciatem. Et hoc pro-  
 bant rationes.

Questio trigesima prima.

Veritur vtz iste para-  
 logismus. quinqz sunt  
 duo & tria. sit verus in  
 sensu compositōis. Et  
 q̄ sic videtur. Naz duo & tria sunt  
 aliquis numerus. Aut ergo quina-  
 rius aut maior aut minor numer⁹  
 sed non maior nec minor. ergo &c.  
 Item quilibz numerus additus  
 alteri cōstituit numerū. ternarius  
 ergo additus binario constituit ali-  
 quem numerū. & non alium q̄ qui-  
 narium. Item iste paralogismus  
 est paralogismus diuisiōis. ergo est  
 verus in sensu compositōis. Nam  
 vbi fallit diuisiō soluit compositio.  
 Item duplex est totū. vnumersale  
 & integrale. Totum vnumersale de  
 suis partibus diuisim predicat̄. sed  
 totum integrale non nisi diuinctim  
 hec ergo est vera. Duo et tria sunt  
 quinqz. & per cōsequens hec p ouer-  
 sionem. Quinqz sunt duo & tria.  
 Ad oppositū est Aristo. in v. ca.  
 de qualitate. quelibet res habz esse  
 semel & nō bis. vnde ocludit q̄ sex  
 est semel sex & nō bis tria. ergo eadez  
 rōne. quinqz est semel quinqz & non  
 duo & tria. Item sic dicto. quinqz  
 sunt duo & tria. prima ps predicati  
 de subiecto nō predicatur. similiter  
 nec secūda. ergo &c. Item p aris.  
 in. v. metha. pars nō p̄dicat̄ d̄ toto  
 nisi c̄retiuē. sz duo & tria sunt ptes  
 quinarij ergo &c. Ad q̄e z dicen-  
 dū q̄ est falsa formaliter loquendo  
 nam quinaris fm se est vnum. qz  
 fm se est ens. Et vnūquodqz sicut  
 est ens sic est vnum sed qm̄ aliquid  
 est fm se vnuz. & ex plurib⁹ pibus

opositus requiritur aliquid uniens istas partes. Sed quaternarius componitur ex multis unitatibus que sine se sunt distincte. ergo requiritur aliquid uniens istas unitates. illud autem uniens non potest esse aliquid unitas. quia ex ista unitate et alijs constituitur quaternarius. et tunc remanet questio quod unit istas unitates. ergo oportet quod illud uniens sit aliquid ab unitatibus. et hoc est forma ipsius quaternarii. Sicut enim ex elementis componitur mixtum. et in mixto est aliquid quod non est elementum. sic in quaternario est aliquid quod non est unitas numerica: nec ex unitatibus compositum. et hoc est forma eius. Cum ergo materia non predicetur de composito ex materia et forma. et quaternarius est quoddam compositum ex unitatibus et sua forma. et duo et tria sunt materialia ipsius quaternarii. hec erit falsa formaliter loquendo. quinquaginta sunt duo et tria. Unde sicut hec est falsa. homo est carnes et ossa. sic hec est falsa. quinquaginta sunt duo et tria.

Item philosophus in .vij. metaphysice dicit quod qui dicit domum esse lapides et ligna. dicit domum esse in potentia domum. nam lapides et ligna sunt materia domus. Qui ergo dicit quinquaginta esse duo et tria. solus dicit quaternarium esse quaternarium in potentia. Nam duo et tria sunt materia quaternarii. Unde si hec sit vera aliquo modo. Quinquaginta sunt duo et tria. hoc erit solum materialiter loquendo. formaliter enim propositio falsa est. Ad primum argumentum. cum dicitur quod duo et tria sunt aliquis numerus. Dico

quod duo et tria possunt dupliciter considerari Aut prout sunt in potentia ad ulteriorem formam. Aut prout distinguuntur per suas formas. Primo modo sunt aliquis numerus in potentia. Secundo modo sunt duo numeri specie distincti. Ad aliud dicendum quod quilibet numerus additus alteri constituit numerum materialiter. sed ad formas numeri requiritur forma uniens que non habetur sic dicendo: quinquaginta sunt duo et tria. Ad tertium dico. quod hec est falsa de virtute sermonis in sensu compositionis. quinquaginta sunt duo et tria Aristoteles. tamen concedit eam propter apparentiam veritatis. Nam apparentia sufficit ad sophisticas: Et quia numerus est quantitas discreta. ideo multoties admittimus tales propositiones Ad ultimum dicendum quod totum integrale non significat suas partes. sed significat compositum ex partibus sub sua forma. sed partes non significantur uniri sub forma totius: nisi nomine totius. Unde sic dicitur: Duo et tria. iste partes non significatur ut unire sunt in forma totius sed solum significatur uniri per copulationem. Unde ad argumentum dico quod totum integrale predicari potest de omnibus suis partibus. ut unire sunt in forma totius. non tamen potest predicari de partibus suis unitis per copulationem. Unde hec non est vera. domus est lapides et ligna Sed hec. domus est composita ex lapidibus et lignis. in forma tamen totius unitis.

Questio trigesima secunda.

Veritur vtz iste para  
logismus. Quod vnū  
soluz potest facere plu  
ra potest facere. sit di  
stinguendus fm compositionem et  
diuisionem prout ly solum tenetur  
aduerbialiter. Et videtur qd nō nā  
aduerbium est adiectiuū verbi. sed  
adiectiuū verbi nomen determinare  
non potest. ergo rē. Minor pater.  
nam adiectiuū verbi habet modos  
significandi quibus non proportio  
natur ipsi nomini. Et confirmatur  
ratio. nā adiectiuū nouinis verbū  
determinari non potest. ergo adie  
ctiuū verbi nomen determinari nō  
potest. Item aduerbium suos  
modos significandi soluz ponit circa  
verbum. ergo solum verbuz deter  
minabitur quare rē.

### Questio trigesima tertia.

Veritur vtrum sit di  
stinguendus fm com  
positionem et diuisiones  
prout ly solū noialiter  
tenetur. Et videtur qd nō. Nam vt  
supra adiectiuū nois verbuz deter  
minare nō pōt. Ad oppo. hec est  
distinguenda. ois homo est vn<sup>o</sup> sol<sup>o</sup>  
homo. fm opōnem et diuisionem  
Ad primā qōnem et secūda dō.  
qd ista. qd vnum soluz rē. est distin  
guenda fm opōnem et diuisionem  
prout ly solum tenet aduerbialiter  
nō aut prout noialiter tenetur. Rō  
primi est. nā aduerbiū licet sit adie  
ctiuū verbi. nō tñ h3 modos signifi  
candi speciales quib<sup>us</sup> ipsi soli verbo

pporionat. Vñ qz habet modos  
significandi generales: ido determi  
nare potest participiū et pronomē  
et ipsum nomen. Qd determinet ip  
sum nomen pz. Nam talis oīo ad  
mittitur. Iste mediocriter bonus  
bene currit. Qd determinet participiū  
pz. Nam bene dicitur. Iste fortiter  
pugnans vincit. Propterea ly so  
lum potest determinare ly potest. et  
tūc est sensus cōpositus falsus. Et  
tūc sigē qd illud qd pōt facere vnū  
ita qd nō aliud facere pōt plura. Si  
aut ly solū dterminet ly vnū: sic est  
sensus diuisiue verus: et tūc sigē qd  
illud qd pōt facere vnū ens: et nulli  
associatū pōt facere plura: et h<sup>ic</sup> verū  
est diuisiue. Vñ palogismus pōt sic  
formari. Qd vnū solum pōt facere  
plura pōt facere. s3 qd vnū solū pōt  
facere nō pōt plura facere. qd pōt  
pl<sup>ura</sup> facere nō pōt pl<sup>ura</sup> facere. Ma  
ior et minor est distinguenda. s3 ma  
ior est vera i sensu diuisiōis. et minor  
est vera i sensu opōnis. Secundū  
acceptū pz. s. qd si ly solū teneat noīa  
lit nō est distinguenda fm opōs et di  
uisiones. Nā adiectiuū nois h3 mo  
dos signifiandi spāles quibus suo sub  
stātiuo proportionat. puta numerū  
cas. i et gen<sup>eris</sup>. s3 p tales modos signifi  
andi ipm adiectiuū nois vbo iū proporti  
onat. propt<sup>er</sup> qd accepto ly solū noīa  
liter ppō est distinguenda fm equi  
uocatōes. ex eo qd ly solū pōt teneri  
cathegorematicē et sincathegorema  
tice. si cathegorematicē sic pōt esse  
vera. qz tūc sigē qd illd qd pōt facē  
vnū nō associatū alteri pōt facē pl<sup>ura</sup>  
Nam sic ly solū significat quādā

solitudinem. sed si teneat syncathegorematice: tunc significat precisam acceptiōnem illius cui adiūgit. Sed hoc potest esse dupliciter. Vel absolute. vt Sorites est vnus sol' homo. Vel in comparōne ad actum. vt solus sorites currit. Sed siue sic siue sic. syncathegorematice tenetur. et est ppositio falsa. Ad primum argumentū dicendum q' aduerbiū est adiectiū verbi r' aliaz partiu: vnde est pprimum verbo. sed nō soli verbo sicut Priscianus dicit. q' ab latinius casus est ppr' casus passi uoy. Et accusatiō' pprius actiuoy. Et tamen cum alijs verbis cōstrui possunt. Ad cōfirmatōnem dico q' non est simile vt dictum est. Nam adiectiū nominis habet modos significādi speciales quibus suo substantiuo solum pportionatur. Sed aduerbiū habet modos significādi generales. r' ideo non est simile. Et p idem patet ad vltimū pūne questionis. Ad illud secūde questōis dicenduz q' ista. Omnis homo est vnus solus homo. est distinguenda s'm equiuocatōnem.

#### Questio trigesimaquarta

Veritur circa accentū vtruz accentus sit due fallacie. Et videtur q' sic. Nam sicut se habz multiplicitas potentialis o'ois ad o' oem: sic se bz multiplicitas potentialis dictōnis ad dictōnem. sed s'm multiplicitem pōnalem oratōnis accipiunt due fallacie. vt opō r' diuisio q' sunt species distincte. ergo rē. Et cōfirmat rō q' Arist. in soluendo

orōes s'm opōem r' diuisione: dicit q' soluende sunt eo q' aliō s'igt o' o' o' pposita r' diuisa. sic al' r' s'igt nomen g'nter r' acute. platū. Vñ vnā mlti plicitate: sp' alteri affit'at. Ad istā qōz quidā dnt q' nō est s'it'e d' pōnati mltiplicitate in dictōe r' o' o' e. eo q' mōi pferendi g'nt' r' acute diuersifi cant' solū accent' r' ipsam dictōz. sed mōi pferendi ipaz o' o' e'z ppositi vt diuisim o' o' e'z eōial' r' diuersificant. S; illō nō vt vey. nā eadez est identitas r' diuersitas o' o' nis pposita r' diuise r' dictōis g'nt' r' acute. plate. q' vtrōbz est identitas māl' r' di uersitas s'm formā. sic ergo sit appa rens elench'. eo q' o' o' est vnū sic fit s'm accentū. eo q' nō est ides g'nt' r' acute. platū. r' p'pterea dictū est s' q' sicut mod' pferendi o' o' e'z ipaz diuersificat. sic accent' diuersificat dictōis p'ates. S; d' al' r' q' accent' bz nom' vnū. opō ar' r' diuisio nō hnt vnū nom'. r' iō penes opōez r' diuisiōz accipiunt due fallaciez penes accentū solū vna fallacia. S; s. loc' sophi stic' cōstituit esse p' s'ūā cās appntie r' nō exiētie. nā hec duo integrāt locū sophisticū. vbi g' est repire duas cās appntie specie distinctas. r' duas cās nō exiētiatentes sub ill' causis ap pntie: ibi neesse est d'ntiguere duos locos sophisticos. S; eā euident' rō apper' vt distinguāt due cās appntie in accentū sicut i' opōne r' diuisione nam sicut ponit' q' s'it'itudo o' o' nis pposita ad diuisam. sic cā appntie in opōne. Sic dicā q' s'it'itudo dictōis g'nter. plate ad acute. plataz. sit cā appntie i' accentū g'nt' r' eo: i' acat o



Et propterea sicut platio mālis sub sensu composito dterminata facit credere q̄ solum hoc vñū signifi- cer. ita platio dictionis sub accentu graui. Si dicatur q̄ non est tanta similitudo dictionis graniter plate ad acutam plateam: sicut orationis compositae ad diuisam. hoc cōcedo. q̄ hoc concludit q̄ accentus nō est ita efficax locus ad decipiendū sicut compositio et diuisio. Propter hoc dicendum est breuiter q̄ q̄ntū est ex potenciali multiplicitate dictō- nis potuit Arist. ponere duos locos sophisticos iuxta accentum sicut iuxta compositōes et diuisiones. Verū tamen q̄ Arist. considerauit locos sophisticos put magis apti sunt ad decipiendum. Nam sic magis con- gruūt i sinez sophisticae. et iste locus non est aptus ad decipiendū in his que sunt sine scriptura. et i his que sunt in plateone. Nam prolatio ma- nifestat eius defectum. Unde aris- t. dicit in lra q̄ iste locus maxime de- cipit in scripturis et poematibus. et vt in scriptura est habet vnam solā causam apparentie. q̄ easdem lras et syllabas. Ideo Arist. sic conside- rans hunc locum. q̄ sic decipit ma- gis. ideo posuit accentum solū vñū locum sophisticum. Ratio ad oppositum concludit hoc quod con- cessum est q̄ q̄ntū est ex parte po- tentialis multiplicatis dictionis ac- centus posset esse due fallacie. Sed q̄ Arist. hunc locum considerauit prout maxime decipit. et hoc est in scripto. Et vt in scripto est solūz ha- bet vnam causam apparentie. ideo

31  
sic considerando nō posuit accentū nisi vñū locum. De eius causa ap- parentie dicitur q̄ est vñitas vocis incomplexe s̄m materiam. Sed contra. Causa apparentie debet ma- nere in vteroz sensu ppositōis di- stringuende. sed s̄m accentuz distin- guimus eo q̄ aliquid potest esse di- ctio vel oratio. cum ergo vñitas vo- cis incomplexe nō maneat in orōne non potest esse causa apparentie in accentu. Propter hoc dicendum est q̄ vñitas vocis sc̄dm materiam prout cōmunis est voci complexe et incomplexe est causa apparentie in accentu. Circa modos intelli- gendum est q̄ quatuor sunt modi accentus. Primus est in hoc q̄ ali- qua dictō potest legi graui accentu vel acuto. Secundus est eo q̄ aliqua dictio p̄t legi correpto accentu vel producto. Tertius est q̄ aliqua di- ctio potest p̄ferri cum aspiratōne vel sine. Iuxta quem modū sic pa- ralogizat. Quicquid bamañ hamo captus est. iste homo amatur. ergo iste homo captus est. Nec oportet di- cere q̄ ly h. sit littera. qua tunc nō manerent eadez materialia. Quar- tus modus est ex eo q̄ aliquid po- test p̄ferri sub vno accentu vel plu- ribus vt metuo.

### Questio trigesimaquinta.

Veritur vtz figura dicti-  
onis opetur aliquaz mul-  
tiplicitatem. Videtur q̄  
non. Nam s̄m omenta.  
Alexandri figura dictōis operatur

fantasticam multipliciter. id est multipliciter apparentem. Sed quod tamen apparet multipliciter non est multipliciter. Cum ergo figura dictionis operetur fantasticam. id est apparentem multipliciter. in illa nulla erit multipliciter. Forte aliquis diceret quod ratio concludit quod figura dictionis non operatur veram multipliciter: operatur tamen apparentem multipliciter. Contra hoc. Si figura dictionis operetur tamen apparentem multipliciter. sicut ergo in loco operatur veram multipliciter necesse est eandem orationem vel idem nomen plura significare. sic necesse est in apparenti multipliciter quod alia qua dicitio vel oratio apparet plura significare. Sed si sic arguitur Homo est species. sortes est homo ergo etc. Dic nec nomen nec oratio apparet plura significare. Sed forte diceret ad rationem quod licet nulla oratio sit hic multiplex nec etiam nomen: est tamen hic multipliciter latens ex collatione unius dictionis ad aliam. Nam licet hec dicitio homo. non significet plura in ista oratione. homo est species. nec etiam in ista: sortes est homo. comparando tamen hunc terminum ad seipsum. put accipit in una propositione et in alia. videtur significare quale quid et hoc aliquid cum tamen solum significet quale quid. Sed contra. per Aristotelem. Loca in dictione peccant contra dictionem. sed loca extra dictionem peccant contra syllogismum. Tunc arguo sic. Ubique est apparens dicitio necesse est idem nomen vel eandem

orationem plura significare. si ergo figura dictionis peccet contra dictionem necesse est idem nomen vel eandem orationem plura significare. et ergo multipliciter non consistit in collatione unius termini ad alium. Maior rationis patet. nam ubi est apparens dicitio. necesse est veram partem dictionis esse veram. et necesse est quod uterque conceptus significetur.

Item. ad multipliciter respicit de idem est per distinctionem. sed ad figuram dictionis non est videndum per distinctionem. ergo etc. Maior patet per Aristotelem in secundo huius. Dicit enim quod palam est quomodo solvende sunt orationes que sunt secundum figuram dictionis eo quod habentur genera predicamentorum distincta. Item si figura dictionis distingeret in collatione unius termini ad alium sequeretur quod figura dictionis peccaret immediate in syllogismum. sicut et fallacia accideret. Ad oppositum est aristoteles. Qui dicit quod equivocatio et amphibologia et figura dictionis peccant secundum dupliciter. sed ubi est dupliciter ibi est multipliciter. sed in figura dictionis aliquid est multipliciter. Item omnes loci in dictione fiunt ex hoc quod eisdem nominibus et orationibus non idem significamus. si figura dictionis est locus in dictione. ergo etc.

#### Questio trigesima sexta.

Ultra hoc queritur. utrum figura dictionis operetur veram multipliciter.

Et quod sic videtur. Nam quod vere impedit formam syllogisticam

veram opat multiplicyatem. Sed figura dictois est hmoi. nam omnes loci in dictioe r et dictoem peccant eo q sunt imodificati. Maior pz. na h no estz vera multiplicitas. me dium vere posse vnire extrema

Ad oppositu Alex. dicit qz figura dictois opat fantastica multiplici- tem. i. appentem. Item vbi cuqz est vera mltiplicitas necesse est ide nomen vel eadem ofonem plura si gnificare. sz i figura dictois nec no men nec ofo plura significat. Ad primā qōem dd. q omnes ofentiūt in h qz figura dictois aliqua multu plicitatem opat. ppter h qz in oi lo co sophisticō in dictōne significam? nō idem eisdem noib? vt ofonib?. Un sub eisdem vocib? in oi loco in dictōne est aliq latentia pluriū. r h est locū aliquā opari mltiplicitatez Sz circa qōz fecudā dicūt quidā qz figura dictois verā opat multiplici tatez. r h qz dōa est inē mltitudiez r multiplicitatez. nā mltitudo ipoz tat absolute plalitatez. mltiplicitat aut supra plalitatez addit vnitates. Un multiplicitas est plica multoz sub vno. Sz vnu dō multiplicr sicut r ens. Unū. n. in subā dō identitas. in quātitate equalitas. in qualitate silitudo. An figura dictois est vni- tas q est silitudo. vt g qz verā mul- tiplicitatem opet. Alij dicūt qz non opat verā multiplicitem sed solū multiplicitatez appentez. p co qz in vera mltiplicitate necesse est idem nomen vt oōz plā significare. Sz i figura dictois nec nomen nec ofo plura significat. sz pz discurrēdo p

omnes modos. Nā si sic arguitur. musca r scamna silr termināt in a r musca est sei generis. g r scamna Musca nō ofigt duo. s. mascalini r seinū. Silr si dicat. hō est f. ecief fortes est hō. ergo rē. hō nō sigt qua le quid r h aliquid. Utraqz istarū opinionū est pbabilis. Verūm dici pōt qz figura dictois opat mltiplici tatez. nō tñ ita verā sicut alij loci in dictōe. nā in mltiplicitate vnitās est foīle. sz i figura dictois nō est vnitās vocis fm subām. sz solū vocis fm silitudinez. ppter qd iste locus opat mltiplicitatem. illa tñ mltiplicitas est secūdaria respcū illi mltiplicita tis vbi est vnitās vocis fm subām.

Ad primā rōz dd. qz i figura di- ctōnis est appns mltiplicitas. nō tñ est sic appns qz sit sine exiltentia. sz iō dō appns qz puenit ex silitudine dictois ad dictōz. sz silitudo dō fan- ta sine rei. iō multiplicitas vocatur mltiplicitas fantastica. Ad illud in oppositu cū dō qz figura dictois peccatō ddictōz. dici pōt qz nō est ve- rū. Et cū dō qz omnes loci in dictōne peccātō drradicōz. dd qz vez est p- maiori pre locoqz i dictōe. Nā aril. statī subdit qz loci eē dictōz peccātō sillogismū. r tñ dic qz fallacia fm quid r simplr ducit in ignorātiām clenchi. eo qz nō est affirma. r nega. de eodez qz figura dictois nō peccet. Cōtra ddictōez pōt pbari. nā qlibz ppō in se vna est ergo vna pōt hēe negatōz. Et vbi affirmatō r nega. est vna r eiusdez. nō attingit vtrāqz ptes ddictōnis esse simul verā. qd tñ rei quiritē in loco peccante d ddictōem

Sustinendo tamen q̄ figura dictō  
nis peccet contra dictionem: dici po  
test q̄ in figura dictōnis est peccatū  
in dictione: eo q̄ non vere inferitur  
contradictoria p̄concessi a respōdente  
Proposito enim sub interrogatōe  
putas ut. dat aliquis quod non ha  
bet. hac autem negata a respōdente  
opponens arguit sophistice. Dat vi  
num solum denarium. ⁊ nō habet  
vnum solum denariū. ergo dat qd̄  
non habet. Hic non inferitur cōtra  
dictoria p̄concessi. nam hec cōclusio  
bene sequeretur. ergo dat vt nō ha  
bet. Alia tñ conclusio non sequitur  
nisi ppter similitudinem quam ha  
bet ad hanc. Aliquis dat vt non ha  
bet. Ista autem apparens dictione  
accidit propter similitudinem in di  
ctione. sed illud non sufficit. nam si  
hoc sufficeret tunc omnes loci in di  
ctione ⁊ extra. Et accūs de quo mi  
nus videtur peccaret contra cōtra  
dictōnem. q̄ per omnem locum so  
phisticum potest concludi oppositū  
p̄concessi a respōdente apparenter.

Ad alias ratōnes patet quid  
dicendum ex questōne.

### Questio trigesima septima.

Uter sit vtz figura dicti  
onis sit locus in dictione.  
Et videtur q̄ non. nam  
omnis locus in dictione  
fit eo q̄ eisdem nominibus vt orati  
onibus non idem significam⁹. Sed  
si sic arguatur. musa ⁊ poeta simil  
liter terminā. ⁊ musa est feminini  
generis. ergo ⁊ poeta. hic nec dictio

nec oratio plura significat nec confi  
gnificat. Iste igit locus non accidit  
eo q̄ eisdem nominibus vel oratōi  
bus non idem significam⁹. Itē  
ille non dicitur locus in dictione cu  
ius apparentie principium sumitur  
a parte rei. sed principium apparen  
tie figure dictionis sumitur a parte  
rei. ergo ⁊c. Maior patet. quia loci  
in dictione distinguuntur a locis extra  
dictionem p hoc qd̄ principium ap  
parentie locoz in dictione a pre voi  
cis accipiunt. Minor patet. nam si  
sic arguitur. Quicquid heri vidisti  
hodie vides. albi heri vidisti. ergo  
albi hodie vides. Hic causa appa  
rentie non est similitudo vocis nec  
vnitas. nam albi ad quicquid nulla  
est similitudo. Similiter si arguit.  
Homo est species. fortes est homo  
ergo ⁊c. Sortis ad homines nulla  
est similitudo ex parte vocis.

Oppositum patet p Aristot. qui  
ponit sex locos in dictione. cuius nu  
mer⁹ pbat inductive ⁊ syllogismo.

Ad questōem dicendū q̄ falli  
cia figure dictionis est locus in dicti  
one. Et hoc patet p rōnes. Una est  
quia iste locus magis fit in conside  
rando cum alio q̄ cum seipso. sed  
cum alio cōsideratio fit per sermo  
nem. Alia ratio. q̄ iste locus fit ex  
similitudine. ⁊ similitudo est in di  
ctione. Circa tamen eius causam  
apparentie ⁊ circa ei⁹ modos sunt  
diuerse opinōes. Nam quidam di  
cunt q̄ aliqui mōi istius fallacie ac  
cipiuntur realiter ⁊ tamen locus est  
in dictione. Nam ad dictionem tria  
requiruntur. scilicet. res significata

modus significandi. et modus pferendi. Penes ista tria accipiuntur tres modi figure dictionis. Primus modus est. quando propter unitatem rei significate interpretamur unitatem in modis signandi. iuxta quez modum sic fit paralogismus. Omnis substantia est colorata. lapis est substantia ergo lapis est colorata. propter unitatem rei inter substantiaz et lapidem arguimus unitatem in modis signandi. Secundus modus accipitur quando propter unitatem modorum signandi arguimus unitatem rei significate. ut Quicquid heri vidisti hodie vides. albam heri vidisti. ergo etiam Nam predicamenta sunt modos signandi concretive similes. propter quod unum de aliis potest concretive predicari. Tertius modus est quando propter unitatem modi pferendi interpretamur unitatem rei significate vel modi signandi ut Secare et videre similiter terminantur. et secare signat actionem ergo et videre. Et licet aliqui modi istius fallacie accipiantur realiter. tamen locus in dictione est. nam principium apparentie ex parte vocis est. nam ad vocem pertinent terminatio et ipsa concretio. Sed concretio est duplex. Una qua vivitur in predicatibus essentialibus. Alia qua vivitur in predicatibus accidentalibus. Penes primam concretionem accipitur primus modus figure dictionis. penes secundam secundus. Sed penes terminationem dictionis accipitur tertius modus. Quia ergo concretio est ex parte vocis ideo figura dictionis est locus in dictione. Sed contra istam

positiorem potest argui multipliciter. Nam ille locus cuius principium motuum ex parte rei accipitur. est locus extra dictionem. si igitur principium motuum figure dictionis ex parte rei accipitur. sequitur quod figura dictionis sit locus extra dictionem. Maior patet distinctio locorum in dictione et extra dictionem. Quod autem hec positio ponat quod principium apparentie figure dictionis sit ex parte rei. hoc patet. nam cum sic dicitur. Omnis substantia est alba. lapis est substantia. ergo etiam. Dicitur quod propter unitatem rei lapidis ad substantiam. interpretamur modos significandi esse eosdem. Item in omnibus modis unius loci una debet esse causa apparentie indivisa secundum speciem. cum ergo in tertio modo similitudo vocis ad vocem sit causa apparentie figure dictionis. in alio modo eiusdem loci unitas rei non potest esse causa apparentie. Quod autem convenientia in modo signandi concretive. non sit causa apparentie dictionis. probatio. Nam illud quod cadit ex parte non existentie in aliquo loco sophistico. non potest cadere ex parte apparentie eiusdem loci. Sed modus signandi concretive cadit ex parte non existentie in figura dictionis. ergo non potest esse causa apparentie in secundo modo. Maior patet inductive et ratione. Inductive: nam in equivoicatione diversitas significati que est causa non existentie non cadit ex parte apparentie. Si ratione: locus sophisticus integratur ex causa apparentie et non existentie. ut compositum ex materia et forma

Sed illud quod est ex pte materie non potest cadere ex parte forme. nec eōuerso. q̄ modus significādi cadat ex parte non existentie. patet p̄ Aristo. in secūdo huius. Item cā appntie generalis debet esse eiusdem nature cum causa appntie speciali. sed cā generalis oīuz locoz̄ in dictiōe que est vnitas vocis non est eiusdem nature cum cā appntie que accipitur ex pte rei. ergo r̄. Assumptum patet nam cā appntie locoz̄ in dictione debet esse obiectum virtutis sensitue et auditus: sed vnitas rei nō est obiectū sensitue virtutis et auditus. s̄ vnitas vocis. ergo r̄.

Item si causa appntie in figura dictiōis ex parte rei accipere: magis deciperemur p̄ se q̄ cum alio p̄ figuram dictiōis. Si dicatur q̄ ad figuram dictiōis non exigit q̄ eius cā appntie accipiat̄ a parte vocis vnde dicitur figura dictiōis n̄ vocis. Nunc autem ad dictiōez̄ tria requiruntur. s̄. vox. significatū: et modus signīdi. ex parte cuiuslibet istorum accidit deceptio figure dictiōis. est tamen res aliter et aliter cā appntie in figura dictiōis et in locis extra dictionem. In locis extra dictiōem accidit deceptio ex parte rei absolute considerate. In figura dictiōis accidit deceptio ex parte rei per vocem signīte. Ista r̄sio sufficienter non distinguunt inter locos i dictiōe et extra dictionem. In locis extra dictionem videm⁹ q̄ ex parte rei absolute considerate non accidit deceptio. q̄ hic est s̄m quid et simpliciter. Homo

mortuus ergo homo. Si tamen B nomen cadauer impōat̄ ad signīdū hoc totum homo mortuus. Et diceretur cadauer est hic intus. ergo homo est hic intus. nō est s̄m quid et simpliciter. deficit enim appntia. ergo in locis extra dictiōem non cadit deceptio ex parte rei absolute considerate. Similiter in fallacia s̄m plures interrogatiōes p̄ plures non apparet vna. p̄ vnitatez̄ rei. Ut si diceretur. est ne celum. terra. aut mare. inter ista interrogata nō est aliqua cōuenientia. nisi ut cadūt sub vno modo interrogandi. Modus autem interrogandi p̄inet ad ipsam vocem. Ideo dicendū est q̄ si cā appntie accipitur a pte rei siue absolute considerate. siue vt p̄ vocez̄ signītur. semp̄ est fallacia extra dictiōem. Ideo dicendū est q̄ figura dictiōis est locus in dictiōe. q̄ cā suz̄ appntie accipit̄ ab ista figuratiōe vocis ad vocez̄. si deceptio p̄ueniat ex simili figuratiōe vocis ad vocem. Primus modus est quando interrogamur eadez̄ esse siue genera siue casus. vt hic. Peccare et videre s̄m terminantur r̄. Secundus modus p̄uenit ex simili figuratiōe dictiōis diuersimode considerate. vt vnum signīte et aliud concernit. vt quicquid heri r̄. Tertius modus p̄uenit ex simili figuratiōe dictiōis. vt vni signīte et aliud appellat. vt hic. Homo est species r̄. Similis ergo figuratiō est causa apparentie i figura dictionis. Ad primū argumentū concedo maiorem. ad minorem dō

34  
q̄ est falsa. q̄ in figura dictionis signi-  
ficamus non idem eisdem noibus.

Ad secundū dicitur: q̄ albedo  
dupliciter considerat. s. vt subiectū  
cōcernit vel vt qualitatem s̄ḡt. nūc  
autem ista similitudo albi qua vni  
s̄ḡt vt qualitatem. ⁊ aliud cōcernit  
vt subiectū est causa apparencie in  
isto paralogismo. quicquid vidisti.  
ꝛc. Ad illud de homine eodem  
modo respondetur.

### Questio trigesima octava.

Veritur circa modos  
figure dictionis. Et pri-  
mo vtrum iste paralo-  
gismus. musa ⁊ poeta  
similiter terminantur in a. ⁊ musa  
est feminini generis: ergo et poeta.  
debeat sic p̄ferri. Et q̄ sic videtur.  
Nam Aristoteles in secūdo huius  
sic format quendam paralogismū.  
Ut videre ⁊ secare similiter termi-  
nantur. secare significat agere. ergo  
⁊ videre. Ad oppositum. para-  
logismus d̄z apparere syllogismus.  
sed hic nō est apparenciā forme syl-  
logistice. ergo ꝛc. Item arguens  
sophistice nō debet exprimere illam  
falsam maximā s̄m quam arguit.  
Nam arguens s̄m locum equiuo-

cationis non debz istam falsam ma-  
ximam exprimere. scilicet q̄ vni no-  
mini solum correspondeat vnum  
significatum. Sed hęc est falsa ma-  
xima secūdu quam arguitur iuxta  
primum modum figure dictionis.  
que similiter terminantur: habent  
eosdem modos significandi. istam  
ergo nō debet exprimere. Item  
Si sophista istam maximam expri-  
meret. que dicōnes similiter termi-  
nantur. habent eosdem modos si-  
gnificandi. Musa ⁊ poeta similiter  
terminantur. ergo ꝛc. faceret syllo-  
gismū peccantem in materia ⁊ non  
in forma

Ad questōnem di-  
cendum. q̄ duplex est modus for-  
mandi syllogismos iuxta primum  
modum: Et vterq̄ conueniens est.  
Primus modus est quem Aristo-  
teles videtur innuere in secūdo hu-  
ius. Arguit eniz sic. videre ⁊ secare  
similiter terminantur. sed secare si-  
gnificat agere. ergo ⁊ videre. secari  
pati ergo videri. Sed cōtingit idez  
s̄m idem videre ⁊ videri. ergo con-  
tingit idem ⁊ secūdu idem agere et  
pati. In isto paralogismo nō expri-  
mitur illa falsa maxima s̄m quam  
arguit. sed eam tacet. ⁊ veram pro-  
ponit. tamen virtute illius false ma-  
xime arguit. Alius modus est for-  
mandi paralogismos sc̄dm formas  
syllogisticas sic. Quęcumq̄ sunt al-  
ba sunt pl̄a. mulier est alba. ḡ plu-  
ra. Quia enim plura ⁊ alba similē  
terminantur. Et plura est pluralis  
numeri. credit q̄ alba sit pluralis  
numeri sic dicendo mulier est alba

Ad primū argumentum dico q̄ non oportet q̄ paralogismus appareat syllogismus in dispositōe terminorum. s; sufficit q̄ appareat illatō

Ad aliud dicendum q̄ sophista nō exprimit illam falsam maximam s̄m quas arguit. sed tamen virtute illius arguit. Verū tamen intelligendum est : q̄ cum in figura dictōnis interpretemur non eadem esse eadez ppter figuratōnem similem vocis. Simil' autem figuratio potest esse ex parte principij sicut ex pte finis. Albus enī similiter figuratur ei qd̄ est alba ex parte principij. sicut alba ei quod est scamna ex parte finis. si ergo moneamur aliqua esse eadez que eadem non sunt. ppter similez vocis figuratōez. siue hoc pueniat ex parte termini siue ex parte principij. semp̄ figura dictōnis erit.

#### Questio trigesima nona.

Ueritur utz cōmutatio vnius pdicamenti in aliud causet figurā dictōnis. Uidet q̄ nō.

Nam sequitur Socrates peccat a Platone. ergo Plato peccat a Socrate. Dic tamen mutatur actio in passionem. Item sequitur. quantum est. ergo substantia est. Et sequitur quale est. ergo quantum est. Dic tamen commutatur vnius predicamentū in aliud. ergo rē. Item sequitur. Quicquid heri vidisti hodie vides. albedines heri vidisti. ergo rē. Dic tamen est cōmutatio rē. Ad oppositum Aristot. dicit q̄ figura dictōnis est;

quando nos interpretamur quale quantum. vel faciens patiens. Ad questionem dicendum q̄ commutare rem vnius predicamenti in rem alterius acceptam sub diuerso modo predicandi causet figuram dictōnis. tamen commutare rem vnius predicamenti in rem alterius sub eodez modo predicandi. forte non causet figuram dictōnis. Verū tamen intelligendum est q̄ aliud est commutare res vnius predicamenti in rem alterius. Et rem vnius predicamenti sequi ad rem alterius. Tunc enim commutatur res vnius predicamenti in res alterius quando res vnius accipit ac si esset res alterius. Et hoc ppter aliquam similem vocis figuratōem. Et hoc vult Aristot. Dicit enim q̄ figura dictōnis est quando interpretatur quale esse quid vt faciens esse patiens. Sed ppter hoc q̄ res vnius predicamenti sequit' ad rem alterius: nō accipitur res vnius pdicamenti ac si esset res alterius. sed accipitur vt diuersa. Quando enim sic dicitur. Socrates peccat a Platone. ergo Plato peccat a Socrate. non accipitur hic agere ac si esset pati. Significatur enim q̄ ad actionem alicuius vt agentis: sequitur passio alterius vt patientis. Per hoc p̄ ad duo argumenta prima. Ibi enim nō accipitur res vnius predicamenti ac si esset res alterius. sed denotatur q̄ ad rem vnius predicamenti. sequitur res alterius predicamenti. Ad tertium dico q̄ ly quicquid non distribuit solum pro his que sunt in genere substantie.



Inmo absolute distribuit pro his que dicunt quid. Sed in quolibet genere conuenit repire quid. et res cuiuslibet pdicamenti vt dicit quid Sub hoc qd dico quicquid potest accipi. vnde si ly quicquid solum dī strībueret p his que sunt in genere substātie. forte hic esset figura dictō nis. quicquid heri vidisti hodie vī des rē. Ad argumentū in oppo situm dicendum qd reatus habet in telligi quando res vni? pdicamenti sub vno modo accepta cōmutatur in rem alteri? pdicamenti acceptā alio modo.

### Questio quadragesima.

Vetitur vtz cōmutare rem vnius pdicamti sub vno mō acceptam in rem eiusdē generis vel alterius sub alio modo acceptā sit sufficiens causa non existentie fu gure dictōis. Et videtur qd nō. Nā posita causa ponitur effectus. Sed alicubi est cōmutatio vbi non est fi gura dictionis. ergo rē. Probatio assumpti. nam sequitur. quicquid currit mouetur. albus currit. ergo rē. Oppositum conclusionis nō po rest stare cum premissis. Ista enim non stant simul. qd nullam album moueatur. Et qd album sit aliquid qd currat r quicquid currit moue atur. Similiter hic est bonus syllo gisimus. omnis homo currit. omnis homo albus est homo. ergo omnis homo albus currit. Nam ex oppo sito conclusiōis cum minore inferē

31-  
oppositum maioris sic. Non omnis homo albus currit omnis hō albus est homo. ergo nō omnis hō currit Huic dicit qd ex opposito conclusiōis cum minore non sufficit inferre op positum maioris. Sed oportet qd ex opposito conclusiōis cum maiore in feratur oppositum minoris. nā due premissae se habent in rōne anceden tis respectu conclusiōis. Si aut acci pitur oppositum conclusiōis cum ma iore erit idem defectus. qui fuit in priori syllogismo. sic arguendo. ois homo currit. non ois homo albus currit. ergo non ois homo alb? est homo. hic est idem defect? ergo rē.

Sed 3. quando cūq; ex opposito conclusiōis cum altera pmissarū in feratur oppositum alterius premissae necesse est verūq; syllogismum esse bonū. cum ergo ex opposito conclusiōis cum maiore inferatur oppositū minoris. necesse est illuz syllogismū esse bonū. Probatio assumpti. qā cūq; alter syllogismoꝝ pbantiū est bonus. necesse est qd ex opposito cō clusiōis cum vtraq; premissarū possit inferri oppositum vtriusq; p missae. Hoc enim cōceditur r pbat p hanc regulā. quādo ad ancedens sequit ois ex opposito cōsequentiū sequitur oppositum ancedentiū. sed alter syllogismoꝝ pbantiū primuz syllogisimuz est syllogismus verus. necesse est qd vtruzq; syllogismus sit bonus Item dicitur qd hic nō est figure dictōis fallacia. Omnis homo currit. homo alb? est homo ergo homo albus currit. Nā hoc qd dico ois vel quicquid distribuit  
c iij

p his que dicit quid. sed tamen h  
signu3 quicquid. distribuit: pro his  
que dicunt quid 7 sub ratōe quid.  
Sed hoc qd dico omnis. 7 si distri  
buat p his que dicunt quid non tñ  
sub rōe quid. Et ideo sub hoc qd  
dico omnis homo: potest accipi hō  
albus. Sed 3. hic est figura dictōis  
Om̄is hō qui heri cucurrit hodie  
currit. homo albus heri cucurrit 3  
hodie currit. Premisse eni possunt  
esse vere 7 conclusio falsa posito casu  
possibili. Hic dī q defect⁹ causat⁹  
ex diuersitate opōnū fm̄ tempus.  
nam cum utroq3 signo accepta diu  
plici cōpositōne eiusdem rōis. argu  
mentū erit bonū. variata at opōne  
utrobicq3 deficiet nam diuersitas cō  
positōnū fm̄ tempus variat v̄itate3  
7 falsitatem 7 h̄itudinem aliquoz  
inter se ex identitate corūdes i aliq  
tertio innatā. Sed 3. oringit repire  
figurā dictōnis sine diuersitate opo  
sitionū fm̄ tpa. Nam hic est figura  
dictōis. Quicquid audit a platone  
p̄fertur a sorte. falsum audit a pla  
tone. ergo p̄ferē a sorte. Nā clu⁹  
est falsa. p̄missis existentib⁹ veris  
posito q3 sortes p̄ferat istā. nullus  
homo est asinus. 7 q3 plato audiat  
totū preter signū. Item cū diuer  
sitate opōnū fm̄ tpa stat bonitas  
syllogismi. Nam h̄ argumentū est  
bonū. Quicquid heri vidisti hodie  
vides. sortem heri vidisti. ergo rē.  
Et Quicquid heri vidisti hodie vi  
des. albu3 heri vidisti. ergo rē. Si  
dicat q3 nō est simile d̄ istis duob⁹.  
quicquid heri vidisti hodie vides.  
sortem. rē. 7 quicquid heri vidisti

hodie vides. albu3 heri vidisti. 3 rē.  
q3 inter subās 7 accēs cadit aliqua  
implicatō media q̄ nō cadit qñ sub  
quicquid accipit aliquid qd dicitur  
quid. Sed 3. arca ly sortes cōuenit  
exprimerē eādem implicatō3. 7 tñ arg.  
est necessariū. diuersitas 3 opōnis  
p se n̄ causat defectū in argumento

Ad oppo. hic est figura dictōnis  
qd scriptus est scripsit quis. falsa  
oīo scripta est. ergo falsam oīonem  
scripsit aliquis. 7 hic est cōmutatio.

Ad qōnem dō est. q3 cōmutatio  
vnius modi p̄dicandi in aliū modū  
p̄dicandi est sufficiens cā nō ex̄itit  
figure dictōis. hoc tñ difficile est vi  
dere in quibusdā. nā istā cōmutatō3  
cōcomutat⁹ diuersitas cōpōnū3 fm̄  
tempus. 7 qñ aliquid qd est cā per  
accēs cōiūgit illi qd est cā p se. diffi  
cile est videre qd eoz sit cā. Dicit. n.  
Aristo. in. vii. m̄. q3 natura  
circuli nō possit repiri nisi i ere. diffi  
cile esset videre vtz es esset de eius  
essentia vel non. s3 q3 natura circuli  
pōt repiri in alia materia q̄ in ere.  
vt in materia lignea 7 cuprea. ideo  
facile est videre q3 es nō est d̄ essen  
tia circuli. Et sil' est de ista oīone  
quicquid heri vidisti hodie vides.  
rē. nam hic sunt duo quoz vtrūq3  
videt esse cā figure dictōis. s. diuer  
sitas 7 cōmutatō. nam amota cōmu  
tatiōe. diuersitate opōnis manente  
argumentū apparet necessariū. vt si  
sic arguit. quicquid heri vidisti ho  
die vides. sortem rē. vnde nentz p  
se v̄ esse cā defect⁹ s3 vtrūq3 simul  
Verū tñ dō. q3 cōmutatio solū p se  
est cā defectus. cui tñ qñ q3 ar. et rē

diuersitas cōpositōnis. Sed tamen diuersitas cōpōnis nō est cā defect<sup>o</sup> hoc p<sup>r</sup> exemplo r<sup>o</sup> dōe. Exemplo nā hic est figura dictionis. Quicquid audit a platōe p<sup>r</sup>fert a sorte. falsuz audit a platone. ergo rē. Conclusio est falsa remanente ypothesi vt sup<sup>r</sup> hic nō nō est diuersitas cōpōnis fm tempus. Rōne sic. nam in quolibz syllogismo necesse est q<sup>d</sup> vna ppō se habeat vt totū. reliqua vt p<sup>r</sup> decisā ab illo toto. nā omnis syllogismus cōcludit virtute p<sup>r</sup>ime figure. Sed nec quale sub rōe qualis. nec q<sup>ntū</sup> sub rōne quanti se habent in ratiōe p<sup>r</sup>is. d<sup>r</sup> cise ab eo q<sup>d</sup> dicit quid nec econuerso. Si ergo sub eo q<sup>d</sup> dicit quid sub ratiōe totius accipitur. quale sub ratiōe p<sup>r</sup>is. ibi erit figura dictionis. r<sup>o</sup> tamen non erit ibi diuersitas cōpositōis. hoc patet p<sup>r</sup> illud exemplū. Quod scriptū est scripsit quis. falsa oratō scripta est. ergo rē Nam ly quod in maiori accipitur sub ratiōe quid. r<sup>o</sup> in minori cōml paratur ad hoc q<sup>d</sup> dico. falsa oratō sub ratiōe qualis. ergo mutat quid in quale. Et hoc est quod vult Aristoteles. putat ne q<sup>d</sup> quis habuit r<sup>o</sup> non habet admisit illud. Ex hac cōcessa a respōdente. infertur. Decem digitos habuit quis et non habet. ergo decem digitos admisit quis. hic est figura dictionis. nam hic mutatur quid in quantum. naz decem significant quantum. Sed quando est cōmutatio r<sup>o</sup> quando nō hoc potest dinoscere. exemplo r<sup>o</sup> ratiōe p<sup>r</sup>ecedente. Cum identitas extremorum

inter se includat in identitate extremorum in medio. aliter p<sup>r</sup>pter p<sup>r</sup>missas non sequeretur cōclusio. Si ergo mediū cōpetur vni extremo sub ratiōe quid. r<sup>o</sup> alteri extremo sub rōne qualis vel quanti. Si ista diuersitas lateat. p<sup>r</sup>pter similes figuratiōem vocis figura dictionis erit in argumento vt patet in isto exemplo. Quicquid auditur a Platone p<sup>r</sup>fertur a sorte rē. Res enim intellecta in hoc q<sup>d</sup> dico quicquid. cōmpatur ad hoc q<sup>d</sup> est p<sup>r</sup>ferri a sorte sub ratiōe quid. quia incōtum vox est r<sup>o</sup> nō vt est significatiua veri vel falsi. Sed ad hoc q<sup>d</sup> est falsum cōml paratur sub ratiōe qualis. Et ideo ibi cōmutatur quid in quale. Unde cōmutatio est causa non existentie figure dictionis. Sicut ergo in fallacia accidentis est defect<sup>o</sup> syllogismi r<sup>o</sup> in figura dictionis est defectus syllogismi. Sed in figura dictionis occultatur non existentia per similem figuratiōem vocis ad vocem. Sed in fallacia accidentis occultatur nō existentia per vnitatem rei. Sed contra. hoc est bonum argumentū Iste dat vnum solum denarium. r<sup>o</sup> non habet vnum solum denarium ergo dat denarius. Et sequitur. dat denarium. ergo dat quod habet. r<sup>o</sup> non sequitur. Iste dat vnum solum denarium. r<sup>o</sup> non habet vnum solum denarium. Ergo dat quod non habet. Sic tamen fit eadem cōmutatio que fit in hoc argumento. s. Iste dat vnum solum denarium. r<sup>o</sup> non habet vnum solum denarium. g<sup>o</sup> rē.

Cōmutatio ergo non est cā precisa  
 figure dictōnis. Et dicendū q̄ illud  
 argumentū est bonū. Iste dat unū  
 solum denariū 3 rē. qui est primus  
 palogismus. nec est ibi figura dictō  
 nis. Et tñ in palogismo Aristō. est  
 figura dictōnis. Cum n. dicit. Iste  
 dat unum solum denariū. duo dñr  
 scilicet dare denariū 2 modus dādi.  
 In minori autem cum dñ. et nō h3  
 unum solū denariū. ibi solū negat  
 modus hñdi 2 non res ipsa. 2 ideo  
 res potest cōcludi sic dicendo. ergo  
 dat qd h3. Sed in palogismo arist.  
 ex negatōne modi rei pceditur ad  
 negatōem ipsius rei. ideo ibi cōmu  
 tatur modus rei in rem. Ad pri  
 mū argumentū dō. q̄ hic non est fi  
 gura dictōis. Quequid currit mo  
 uetur. album currit. ergo rē. Non  
 enim sumptio cuiuslibet denotātis  
 q̄le sub aliquo denotāte quid. facit  
 fallaciam figure dictōis. sed solum  
 si quale accipitur vt ps decisa ipsi  
 quid. Und ad formam argumenti  
 dico q̄ in ista ppōne maiore. quic  
 quid currit mouet. attribuit moi  
 ueri ipsi currenti accepto sub rōne  
 quid. In minori autē sigt̄ attribui  
 rei cui accidit album. vii est sensus  
 album. i. res alba rē. Ad secūdu  
 dico q̄ hic non est figura dictionis.  
 Omnis homo currit. homo albus  
 est homo. ergo rē. nam in minori.  
 homo albus. nō accipitur sub rōne  
 albi. sed sub rōne hominis cui acci  
 dit album. Et sic patet ad questōez

Questio quadragesimaprima.

Ueritur viz cōmutare  
 q̄le quid in h̄ aliquid.  
 facit fallaciam figure  
 dictōnis. Uidet q̄ nō.

Nam si sic in cōsequentijs Arist. in  
 libro pdicamentoꝝ esset figura di  
 ctōnis. Arguit. n. sic. Si color est in  
 corpore. ergo in aliq̄ corpore. Sit it̄  
 si anima mouet aliqua specie mot?  
 mouetur. hic tñ pceditur a quali q̄  
 ad hoc aliquid. Si dicat q̄ hic pce  
 dit a quali quo ad quale quid. naz  
 aliquam rōnem h3 eius qd̄ est q̄le  
 quid. Contra. Aristō. ibidem p h̄  
 intendit ostendere q̄ omnia q̄ sunt  
 Uel sunt in primis substantijs. vel  
 dicant de primis substantijs. unde  
 p hoc quod est aliq̄ corpus videt̄  
 sumere substantiā primā 2 p̄ cōis  
 hoc aliquid. Item si talis cōmuta  
 tio faceret figuram dictōis. seque  
 retur q̄ in conuersione vniuersalis  
 affirmatiue esset figura dictionis.  
 cōis falsum ergo an̄s. cōis ps. Nam  
 sic dicendo. Omnis hō est animal.  
 ergo quoddam animal est homo.  
 In prima ly animal sigt̄ q̄le quid. 2  
 in secunda hoc aliquid. Item in  
 tarpretari ea esse eadem que eadez  
 sunt. non facit figuram dictōis. sed  
 singulare 2 vniuersale sunt realiter  
 idem. ergo rē. Item si cōmutare  
 quale quid in hoc aliquid faceret fi  
 guram dictōis. tunc eo cōmutare  
 hoc aliquid faceret figurā dictōnis  
 cōis falsum. ergo 2 an̄s. cōis ps. naz  
 sicut cōmutare quale in quantum.  
 facit figuram dictōnis. sic eo cōmu  
 tare quantum in quale facit figurā  
 dictōnis. Falsitas cōsequentiis patz.

Nam tunc hic esset figura dictōis. Iste homo currit: et iste homo est homo. ergo rē. Si dicatur q̄ ly hō in hac minori. iste homo est homo. non sigt quale quid sed h̄ aliquid. Contra. tunc non esset hic figura dictōis. homo est plato. sortes est hō ergo sortes est plato. Et p̄pterea in hac minori predicat̄ sup̄ius de inferiori. sup̄ius autē respectu sui inferioris dicit quale quid Ad oppositum Aristo. dicit q̄ hic est figura dictōis. Coruscus est alter ab hōie coruscus est homo. ergo rē. Ad questionem dicendum est q̄ cōmutare quale quid i hoc aliquid. facit figuram dictōis. Circa quod p̄ intelligenduz est quid intelligimus p̄ quale quid et hoc aliquid. Ad cui⁹ evidenciam intelligendū est q̄ nomen speciei et nomen individui eiusdem speciei eandem naturam importat̄ sicut hō et iste hō. Sed ista natura p̄ nomen speciei et individui diuersimode importat̄. Per nomen enī speciei importatur. put sibi accidit vniuersalitas et p̄icularitas. p̄ nom̄ aut̄ individui importat̄. put est hec natura. Rō aut̄ siḡndi prima est rō siḡndi eius qd̄ est quale quid. Cui⁹ rōnem assignat̄ Boe. nā quid dicit Et circa primā subām qualitatem determinat. Ista autē eadez nā siḡta p̄ terminū singularem p̄ modū delimitati d̄ hoc aliquid. Und̄ hoc aliquid et quale quid sunt diuerserōnes accipiendi eandem nām. Si autē aliquis interpretat̄ hāc acceptiōz vel rōnem accipiendi esse istaz. et h̄ p̄pter similitudinem vocis ad vocem

figura dictionis erit. Si autē p̄pter vnitates rei fallacia accūtis erit. Et q̄ difficile est videre diuersitatem rei et vnitatem rei. h̄ facile sit videre similitudinem vocis ad vocem. idō palogismi tertij mōi. figure dictōis difficiles sunt ad soluenduz. p̄pter eām appntie accūtis annexā. Ulterius est intelligendū q̄ non om̄is illatio a termino siḡntē quale quid ad terminū siḡntem hoc aliquid. facit figuram dictōis. sed solum illa in qua quale quid accipit̄ ac si esset hoc aliquid v̄l eo. Et hoc est qm̄ aliquid attribuit̄ ipsi cōi. put cōe est. et postea singulari. put est hoc vnū sicut hic hō est species Sortes est hō. ergo sortes est species. Ad primā rōnem d̄. cum d̄ Color est in corpore rē. q̄ hic p̄cedit a quali quo ad quale quid. q̄ ly aliqd̄ corpus rōnem cōis h̄z vnde supposita concernit. nā vniuerso d̄ multis pōt predicari. Ad illud cōtra h̄. dico q̄ licz prima substantia in re sit h̄ aliquid. determinata tñ fm̄ intellectum pōt h̄re rōem cōis. Et vt substantia prima h̄z rōnem cōis p̄ hoc qd̄ est aliquod corpus designat̄. nāz sicut prima substantia de hac subā prima et illa p̄dicat̄. sic aliqd̄ corp⁹ de hoc corpore et illo p̄dicat̄. Un̄ si p̄ h̄ qd̄ dico aliquod corpus. solū hoc corpus designaret. Arist. faceret fallaciaz cūtis sic arguendo. Color est in corpore ergo in aliquo corpore. Ad aliud d̄. q̄ in ouersioe v̄l is affirmatiue nō est figura dictōis. Nam ibi nō accipit̄ quale quid ac si esset h̄ aliquid Sed ibi p̄ceditur

a termino significante quale quid.  
putat stat p pluribus suppositis ad  
eundem signate; hoc aliquid. et hoc  
putat stat pro paucioribus. Nam in  
prima propone signatur quod animal pro  
aliquo sui attribuitur homini pro quolibet  
sui. et in secunda quod homo pro aliquo  
sui attribuitur animali pro aliquo sui.  
vnde vniuersimode accipitur in ante  
et ante.

Ad aliam rationem dico  
quod licet terminus compositus et suus suppo-  
situm per se sunt realiter eadem. modi  
tamen signandi eius quod est quale quid et  
hoc aliquid sunt diuersi. Unde com-  
itare ista adinuicem propter similitu-  
dinem vocis causat figuram dictionis.

Ad vltimam dico. concedendo quod  
infertur. Et cum dicitur tunc esset hic fi-  
gura dictionis. Iste homo currit. iste  
homo est homo. ergo homo currit. Dico quod fi-  
gura dictionis non est hic. nam hoc  
aliquid non accipitur ac si esset quale  
quid. Unde in ista. Iste homo est homo  
attribuitur predicatum ei quod est hoc  
aliquid. sed non solum sub hac ratione  
ut est hoc aliquid. sed ut secum comparat  
aliam acceptioem. Unde hic est figura  
dictionis. Sortes est individuum. homo  
est sortes. ergo homo est individuum.  
Ex istis sequitur plus vel vltimis  
quod procedere a pluribus determinatis  
ad vnum istorum. est procedere a qualibus  
quod ad hoc aliquid nam quoniam aliquid in  
premissis accipitur pro diuersis habet  
rationem compositis. Et pro consequens rationem  
eius quod est quale quid. Accipitur ergo  
aliquod istorum respectu alicuius de  
quo illud quod habet rationem compositis pre-  
dicatur: est facere figuram dictionis

Sicut hic. Sortes est homo. plato est  
homo. ergo Sortes est plato.

### Questio quadragesima secunda.

Veritur vtrius sub ter-  
mino signate quale quid  
latae diuersitas inter  
pretatoz in tertio modo

figure dictionis. Videtur quod non. nam  
diuersorum locorum secundum speciem sunt  
diuersae cause appntie secundum speciem.  
sed figura dictionis et equiuocatio  
sunt diuersi loci secundum speciem distincti.  
Cum ergo in equiuocatione vnitas  
vocis secundum materiam et formam sit causa ap-  
parentie. non potest esse causa appntie figu-  
re dictionis. vel sequitur quod in tertio  
modo figure dictionis sit equiuocatio.

Item in quolibet modo eiusdem  
loci sophisticus debet esse eadem causa  
appntie. nam modi eiusdem loci non  
differunt specie. Cum ergo in primo modo  
figure dictionis similitudo vocis ad  
voce; sit causa appntie. idemitas vocis  
non erit causa appntie in tertio modo.

Item in figura dictionis similitudo  
vocis ad voce; est causa appntie. sed vbi  
est similitudo ibi non idemitas. cum  
ergo similitudo vocis ad vocem sit  
causa appntie in tertio modo figure dictionis  
sequitur et. Ad oppositum.  
Figura dictionis est quidam locus cuius  
principium motus est in voce. sed vbi  
diuersitas interpretatoz sub termino  
signate quale quid later. difficile est  
assignare causam apparentie sicut est in  
tertio modo figure dictionis. ut puta in  
isto palogismo. Homo est species.

Sortes est homo. ergo Sortes est  
 species. quare etc. Ad questōez  
 dō q̄ hic est duplex via ⁊ vtraq; p  
 babilis. Prima q̄ diuersitas inter  
 pretatoꝝ in tertio mō figure dictōis  
 lateat sub termino significāte quale  
 quid. Nam cū defectus occulterur  
 per apparentias in eisdem debz esse  
 causa apparentie in quibus coopra  
 est causa nō existentie. Sed vltter  
 causa non existentie est diuersitas  
 interpretatoꝝ. sed diuersa interpre  
 tata interpretātur quandoq; per di  
 uersas dictōes vt in p̄ modo figure  
 dictōis: Cū sic arguitur. Secare ⁊  
 videre similit̄ terminātur etc. ⁊ tūc  
 causa apparentie consistit in duab⁹  
 dictōibus. Quādoq; diuersa inter  
 pretata interpretantur p̄ vnam di  
 ctionem. Et hoc dupliciter: aut sic  
 q̄ dictio vnus sign̄ ⁊ aliud cōceruit  
 ⁊ tunc est secūdus modus. Aut sic  
 q̄ dictio vnus sign̄ ⁊ aliud appellat  
 ⁊ tunc est tertius modus: Cū ergo  
 in termino sign̄te quale quid lateat  
 diuersitas interpretatoꝝ ⁊ i eisdem  
 est causa appa rentie sub quibus la  
 tet causa non existentie vt dictū est:  
 sequitur q̄ i tertio modo figure di  
 ctionis diuersitas interpretatoꝝ la  
 teat in termino sign̄te quale quid.  
 Et hoc videtur velle Arist. in libro  
 predicamentoz. vbi dicit q̄ omnis  
 substantia videtur sign̄e h̄ aliquid  
 ⁊ in panis substantiis indubitable  
 verum est. In secūdis autem simili  
 ter videtur sub appellatōis figura  
 h̄ aliquid sign̄e. Verūū intelligenti  
 dū est q̄ similis figuratio vocis ad

vocem p se requiritur ad figuram  
 dictionis. Qd̄ aut̄ maior identitas  
 in figura dictōis repiatur q̄ iden  
 titas similitudinis h̄ accidit figure  
 dictōis. Et per hoc patet ad rōes.

Ad primā Dico q̄ vnitas vocis  
 scdm̄ materiam ⁊ formam p se rei  
 quiritur ad equiuocationem. Qd̄  
 autē vnitas vocis repiatur in figu  
 ra dictōis hoc accidit ei. sed tamen  
 ppter primum argumentuz dicen  
 dum q̄ licz in tertio modo figure  
 dictionis diuersitas interpretatoꝝ  
 lateat sub vnitate vocis: non tamen  
 est equiuocatio. Nam in equiuoca  
 tione requiritur q̄ nomen significz  
 diuersa. Sed termin⁹ dicens quale  
 quid in tertio modo figure dictōis  
 non significat duo. scilz quale quid  
 ⁊ hoc aliquid. sed soluz quale quid  
 ⁊ sub appellatōis figura videtur  
 hoc aliquid significare. Alia via  
 probabilis est q̄ similis figuratio  
 vocis ad vocem est causa appa ren  
 tie in figura dictōis. ⁊ in quolibet  
 eius modo est hoc manifestum in  
 primo modo. Nam Aristoteles in  
 secundo huius sic format paralogi  
 smū. Videre ⁊ secare similit̄ ter  
 minantur. Videri ⁊ secari similit̄  
 terminantur. Sed secare significat  
 agere. ergo ⁊ videre. Secari autēz  
 significat pati ergo ⁊ videri. Sed  
 contingit aliquid simul ⁊ semel vi  
 dere ⁊ videri. ergo agere et pati.

Si dicas q̄ in isto paralogismo  
 quicquid auditur a platone. p̄ferē  
 a sorte. falsum audit̄ a platōe. ḡ. ⁊  
 nll̄a est sititudo. iē quicquid ⁊ falsū

Dicendum q̄ paralogizans penes  
secundū modū sic palogizat. falsum  
z lignū sit r terminant. s; lignū s̄ḡt  
quid. a° z falsum s̄ḡt quid. z si s̄ḡt  
quid. sub quicquid p̄t accipi.

### Questio quadragesimatertia

Irea fallacia extra di  
ctionem. queritur vtz  
partialis identitas ali  
cuius habentis in se  
diuersas naturas vel ratiōes ad ali  
quid participans vnam illarum sit  
causa apparentie fallacie accidentis  
Et videtur q̄ non Nā tunc in quo  
liber bono syllogismo esset fallacia  
accidentis. consequens falsum ergo  
z antecedens. Probatio consequen  
tie. Nā; hic esset fallacia accidentis  
Omnis homo est animal. plato est  
homo ergo Plato est animal. Nā;  
animal in se includit diuersas ratio  
nes. z sc̄dm vnam illarum in cōclu  
sione concluditur de Platone

Item diuersorum locorū sc̄dm  
speciem. diuerse debent esse cause  
apparentie. sed partialis identitas  
est causa apparentie in secūdū quid  
z simpliciter. quia partialis identi  
tas alicuius dicti secūdū quid ad  
idem dictum. simpliciter est causa  
apparentie ibidem. Ad oppo  
sitū; Aristoteles dicit q̄ fallacia ac  
cidentis est. quando aliquid simili  
attribuitur rei subiecte z accidenti  
cum tamen dissimiliter insit. Sed  
si nulla esset ibi identitas. nulla esset  
ibi apparentia. z si totalis identitas  
nullus esset ibi defectus. ergo zc.

### Questio quadragesi ma quarta.

Veritur: vtrum supe  
rius possit accidei suo  
inferiori. Et videtur q̄  
non. Nam Aristoteles  
primo physicoz dicit.

Quod vere est nulli accidit. sed ani  
mal vere est. ergo nulli accidit. Qd  
animal sit illud quod vere est patz.  
nam animal est substantia. substan  
tia autem est id quod vere est cum  
nulli accidat. Item Superius  
est de intellectu inferioris. ergo zc.

Item. accidens potest inesse et  
non inesse subiecto. sed superius nō  
potest non esse in suo inferiori mai  
nente inferiori. ergo zc. Ad op  
positum Aristoteles in primo hui?  
Dicit. q̄ triangulo accidit figura. s;  
figura superius est ad triangulum  
ergo zc. Ad primam questōez  
dicendum q̄ partialis identitas ali  
cuius habentis in se diuersas ratio  
nes ad aliquaz earum est causa ap  
parentie fallacie accidentis. nam te  
git defectum accidentis. z fallaciaz  
accidentis ab alijs locis distinguit.  
Primum patz in isto paralogismo  
Homo est species. plato est homo.  
ergo Plato est species. nam partis  
lis identitas d̄ ly homo prout in se  
includit diuersas ratiōes p̄ quarū  
vnā potest subsistere accidenti inten  
tionali. z per aliam conuenire singu  
lari ad Platonem. facit credere q̄  
quicquid potest predicari d̄ homie  
q̄ possit predicari de Platone.



Secundū patet. Per hoc enim q̄  
 eius apparen̄tia accipitur a pte rei  
 distinguitur a locis in dictōe. quo  
 modo autem distinguitur ab alijs  
 locis extra dictōem hoc patebit. Et  
 hoc est quod dicit Aristō. in illo ca.  
 Fallacia autem fit in his. Dicit enī  
 q̄ fallacia accidentis puenit ex eo  
 q̄ non potest diuidere inter idem ⁊  
 diuersum. vnum ⁊ multa. Ad  
 primū argumentum dicitur. negan  
 do cōsequentiā. Ad pbatōnez eius  
 cum dicitur. q̄ superius in se inclu  
 dit duas naturas. Dicendū q̄ licet  
 animal i se includat duas naturas  
 ⁊ fm vnam eaz cōueniat suo inferi  
 ori. qz tamen iste ratōnes non sunt  
 extranee vt ad tertū comparantur  
 Ideo in illo syllogismo non est fall  
 lacia accidentis. Ad hoc enim q̄ sit  
 fallacia accidentis requiritur q̄ ille  
 ratōnes sint sibi repugnantes vt ad  
 tertū comparantur. Ad aliud  
 dicendum q̄ inferius patebit. quō  
 partialis identitas sit causa appurie  
 fm quid ⁊ simpliciter. Vel pōt dici  
 ad ratōem q̄ rōnes diuerse incluse  
 in termino paralogismi accidentis.  
 sunt ita repugnantes q̄ vna earuz  
 nec includit in se nec simpliciter nec  
 diminute aliā. sed in dicto fm quid  
 diminute includitur dicruz simplr  
 Ad aliam questōnem dicendū  
 q̄ accidens dicitur tripliciter. Uno  
 modo qd̄ aduenit rei post comple  
 mentum eius. ⁊ sic dicimus omnia  
 nouem genera esse accidentia. Alio  
 modo dicitur accidens qd̄ aduenit  
 rei. ⁊ est extra eius intellectum. Et  
 isto modo potest dici q̄ inferi<sup>o</sup> acci

dit suo supiori. Nam in intellectu sit  
 piori non includit inferius. Tertio  
 capitur accidens p illo quod est ex  
 traneum alteri. put ad tertū com  
 paratur. Et hoc modo non solū in  
 ferius accidit supiori. sed superius  
 inferiori. vt figura triangulo. Nam  
 ratio ipsius figure est extranea rōi  
 trianguli. put triangulo ouenit hec  
 passio habere tres ⁊c p se ⁊ primo.  
 Et isto tertio modo accipitur acci  
 dens in fallacia accidentis. Vñ qñ  
 cūqz in aliquo discursu syllogistico  
 accipitur terminus includens in se  
 diuersas rōnes ita q̄ iste terminus  
 acceptus sub vna rōe est extraneus  
 sibi ipsi vt sub alia ratōne accipitur  
 ⁊ p vnaz illaz ratōnū comparatur  
 vni extremo. ⁊ paliaz alteri. ibi erit  
 fallacia accidentis. vt hic homo est.  
 Plato. Socrates est homo. ergo socra  
 tes est plato. De accñte intelligendū  
 est q̄ maior ⁊ minor ⁊ medius pōt  
 habere ratōnem accidentis. Unde  
 Arist. dicit q̄ fallacia accidentis est  
 quando aliquid similiter attribuit̄  
 rei subiecte ⁊ accidenti inesse. cum  
 tamen similiter non inest. Unde ibi  
 vult minorem habere ratōnem aci  
 dentis. sed tamen magis proprie  
 ille terminus includens diuersas ra  
 tiones potest dici accidens. Sed  
 intelligendum est q̄ quidam consi  
 derant fallaciam accidentis q̄tum  
 ad fieri. ⁊ quidam q̄tum ad factū  
 esse. Considerantes primo mō dñt  
 minorem habere ratōnem accñtis  
 Nam ante additōnem minoris. nō  
 fit aliqua variatio. licz enim mediū  
 in se includat diuersas naturas. in

¶ *fm vnam eaz tñ comparatur sub  
iecto ante additōem minoris. Con  
siderantes secundo modo dicūt. q̄  
terminus includens in se diuersas  
naturas debz dici accidentis. quia ex  
illo termino capitur tota variatio.  
tamen fm p̄m quilibet terminus  
potest habere ratiōem accidentis.  
Ratiōes soluiūt in questōe.*

### Questio quadragesima quinta.

*Veritur vtruz fallacia  
accidentis possit causa  
ri ex variatiōe alteri?  
termini q̄ mediij sylo  
gistici. Uel vtrum possit causari in  
differenter ex variatiōe maioris mi  
noris ⁊ mediij. Et q̄ ex variatione  
mediij solum. pbatio Nam fallacia  
accētis causat ex diuersa p̄paratiōe  
alicuius termini ad diuersa. sed in  
p̄missis nihil p̄t cōpari ad diuersa  
nisi mediuz. q̄ in p̄missis nullus  
terminus bis accipit nisi medi⁹ ter  
minus. ergo ⁊c. Item si mediuz  
non sit variat⁹ necesse est extrema  
cōiungi. sed in fallacia accētis oclu  
sio non sequitur ex necessitate. ergo  
necesse est mediuz variari. Assum/  
ptum ps. Nā quezq̄z vni ⁊ eidem  
non variato sunt eadem. ipsa inter  
se sunt eadem. Si dicatur ad istas  
ratiōes q̄ maior sub vna ratiōe ipsi  
medio in p̄missis potest cōpari. ⁊  
sub alia minori in oclusione Et per*

*ōis ibi erit accētis ex variatiōe maio  
ris. Contra. habitus ⁊ priuatio  
habent fieri circa idem. sed fallacia  
accētis q̄stuz ad sui non existentia.  
est priuatio forme syllogistice. nam  
peccat diffinito syllogismo. s̄ forma  
syllogistica solum consistit i p̄missis  
ergo fallacia accētis solum causat  
ex variatiōe in p̄missis. sed nihil  
potest variari in p̄missis nisi me  
diuz. ergo ⁊c. Assumptum ps n̄z  
p̄ Aristo. p̄ prior. quando mediuz  
est in toto primo. et postremum in  
toto medio: necesse est extrema con  
iungi. Item oclusio est aliud a  
p̄missis vt patet intuenti eius diffi  
nitōem Item intellectus conclu  
sionis includitur in intellectu p̄mis  
saruz sicut ergo termini accipiūtur  
in p̄missis. sic necesse est accipi in  
conclusionē. aliter enim p̄pter p̄et  
missas non sequeretur conclusio. si  
ergo nō sit variatio in p̄missis. nō  
erit variatio in conclusionē. Sed in  
p̄missis nihil potest variari nisi me  
diuz. quia variatio non est absq̄  
bina acceptiōe alicuius termini. sed  
nihil bis accipitur in p̄missis nisi  
medium. ergo ⁊c. Ad oppositū  
phus dicit in secundo huius. q̄ hic  
est fallacia accidentis. Iste canis est  
tuus. iste canis est pater. q̄ est tuus  
pater. Iste enim terminus canis nō  
variatur. sed solum ly tuus: qd̄ est  
maior. in qua accipitur ratiōe pos  
sessionis. Significatur enim q̄ iste  
canis est tua possessio. in conclusiōe  
autem accipitur ratiōe efficientis.  
Potest etiam causari ex variatiōe*

minoris vt patet hic. *Socrates est in-  
 diuiduus. homo est socrates. ergo ho-  
 mo est indiuiduus.* Hoc etiam patet  
 p̄ ratōem. Nam fallacia accidentis  
 accidit ex diuersa comparatione et  
 extranea alicuius ad diuersa. Sed  
 quilibet terminus sub diuersa rati-  
 one ⁊ extranea: potest cōparari ad  
 diuersa. ergo ꝛc. Ad questōem  
 dicendum. q̄ fallacia accidentis po-  
 test causari ex variatione maioris:  
 minoris ⁊ medij. differenter tamen  
 Nam medium variatum secundum  
 diuersas rationes comparatur vni  
 extremo ⁊ alteri: Sed extremum  
 variatum scdm vnā ratiōem cōl-  
 paratur medio ⁊ scdm aliam ratio-  
 nem alteri extremo in conclusione.  
 Ratio huius est ista. Nam fallacia  
 accidentis est immediate defectus  
 forme syllogistice. sed forma syllo-  
 gistica non solum cōsistit in premissis  
 sed etiam in conclusione. ergo vari-  
 atio que est i fallacia accidentis po-  
 test esse in premissis ⁊ in conclusiōe  
 medium autem non ingredi conclusiones.  
 Potest igitur causari ex variatōe  
 alterius termini q̄ medij  
 Assumptum patet. l. q̄ forma syllo-  
 gistica non solum cōsistit in p̄missis  
 Nam syllogismus est quedam habi-  
 tudo inferens conclusionem tāq̄  
 consequens ex premissis ⁊ tanq̄ ex  
 vno antecedente. vni due premissæ  
 se habent in ratōe vnus anteceden-  
 tis respectu conclusionis. Hoc etiaz  
 patet ex modo ⁊ figura syllogismi  
 que sunt quasi quedā dispositiōes  
 consequentes ipsum syllogismum.

Modus autem distinguitur a modo  
 per conclusionem. Si enim ex istis  
 premissis. Omnis homo est animal  
 omne risibile est homo. inferat ista  
 conclusio. ergo omne risibile est animal.  
 est primus modus prime figure. Si  
 autem ex eisdem premissis inferat  
 ista conclusio. ergo quoddam animal  
 est risibile. est quintus modus prime  
 figure. Figura autem a figura distin-  
 guitur p̄ cōclusionem. vt p̄ in syllo-  
 gismo ex oppositis. Si enim sic ar-  
 guitur. nulla disciplina est studiosa  
 ois disciplina est studiosa. ⁊ inferat  
 conclusio: ista. q̄ nullū studiosum est stu-  
 diosum. est dispositio tertie figure.  
 Si autem ex eisdem premissis. inferat  
 ista conclusio. nulla disciplina est disci-  
 plina. est dispositio secunde figure. cū  
 ergo conclusio diuersificet modum ⁊  
 figurā: que sunt dispositiōes conse-  
 quentes ipsum syllogismū. videtur  
 q̄ de rōne syllogismi sit conclusio.  
 Hoc etiam patet p̄ exempla. Et p̄  
 in prima figura. Nā hic est fallacia  
 accidentis. homo est species. socrates  
 est homo: ergo ꝛc. Et hoc est ex va-  
 riatōe medij. Sed si arguatur sic.  
 Socrates nō est species. socrates est hō  
 q̄ hō nō est species. Dic ex variatōe  
 eiusdem termini causat accūs. p̄ tñ  
 fuit medij ⁊ nunc est minor extre-  
 mitas. De variatōe maioris in pri-  
 ma figura. Exemplum. triangulus  
 habet tres angulos per se ⁊ primo.  
 figura est triangulus. ergo ꝛc. Hoc  
 quod est habere tres diuersimode  
 comparatur medio ⁊ ipsi minori.  
 hō autem tres est maior extremitas.

In secunda figura hoc patet Nam  
hic est fallacia accidentis. Sortes nō  
est species. hō est species. ergo hō nō  
est sortes. ex variatōne minoris Et  
ex variatōne maioris sic. Homo est  
species. Sortes nō est species. ergo  
Sortes non est homo. In tertia fi  
gura ex variatōne minoris sic Sor  
tes non est species. Sortes est hō.  
ergo rē. Ex variatōne maioris sic.  
Omnis triangulus habet tres p.  
triangulus est figura. ergo rē. Sic  
ergo patet q̄ arguendo p̄ eundem  
paralogismū affirmatiue in vna figu  
ra. ⁊ negatiue i alia. medius termi  
nus variatus ī vno syllogismo erit  
maior vel minor in alio. Qd̄ autez  
necesse sit eundem terminū variari  
in paralogismo affirmatiuo ⁊ nega  
tiuo patet per hoc q̄ quelibet ppō  
in fallacia accidentis vna est. aliter  
enim sub vnitare vocis lateret mul  
tiplicitas. ⁊ esset locus in dicitōne.  
Sed sic arguendo. Homo est speci  
es. Sortes est homo. ergo Sortes  
est species. ly sortes nō variat. ergo  
in isto paralogismo. Sortes nō est  
species. Sortes est homo. ergo hō  
non est species. non variabitur. cuz  
vniformiter accipiatur affirmatiue  
⁊ negatiue. Sed hic est fallacia aci  
cidentis ⁊ non ex variatōne medij  
qd̄ est ly sortes. ergo ex alterius va  
riatōne. Patet ergo cum dicit. hō  
est species. sortes est homo. ergo rē  
Qd̄ hic est accidens ex variatōne  
medij in prima figura. Si iste ter  
minus fiat medius in tertia figura  
ad huc erit accēns ex variatōne eius  
dem termini. vt homo est species.

homo est sortes. ergo rē. Et ex va  
riatōe alterius termini q̄s medij in  
tertia figura sic. Non sortes est spe  
cies. sortes est homo ergo nō hō est  
species. Cōclusio est falsa ⁊ p̄missa  
sunt vere. ⁊ variat̄ minor extremi  
tas. Similiter si sit syllogismus in  
secunda figura vt sic. Homo est spe  
cies. non sortes est species ergo non  
sortes est homo. Cōclusio est falsa  
⁊ p̄missa vere. In quolibet ergo  
paralogismo accēns est accēns penes  
variatoēz termini. qui in aliquo pa  
ralogismo est maior. in aliq̄ minor.  
⁊ in aliquo medium. Ad viden  
dum autem quando medius est va  
riatum. ⁊ quando non fm̄ quosdā  
vtendus est tali regula. Sumendū  
est medium cum reduplicatione al  
terius extremi. Et si medius sic sum  
ptum vere cōueniat alteri extremo  
rum. tunc non est variatum. Si au  
tem non vere conueniat tunc est va  
riatum. Alij dicunt q̄ est semp̄ cōsi  
derandum ad subiectum ⁊ accēns.  
vtz differant inter se ⁊ in tertio vel  
non. Si non. non fit accidens sicut  
hic. Percutio sortem. sortes est vel  
niens ergo percutio venientem. Si  
autem differant inter se ⁊ in tertio  
tunc est accēns. vt hic Lognosco cor  
riscus. coriscus est veniens. ergo rē.

Aliiter dico qd̄ considerandū est.  
vtz oppositum maioris extrema  
tatis cōuenire possit medio. fm̄ q̄  
medium conuenit minori extremi  
tati. ⁊ si sic tunc est accidens. vt hic.  
animal est genus. homo est animal  
ergo rē. Ad primū argumētū  
cum dicitur. q̄ fallacia accēns non

causatur absq; diuersa comparōne  
alicuius termini ad diuersa. dico q;  
verum est Et vterius cum dicitur  
in premissis nihil potest variari nisi  
medius terminus. Concedo. 3o rō  
concludit q; in premissis non potest  
esse accidens absq; variatōe medij.  
et hoc concedo. Ad secundū cum  
dicitur. si medium sit vnum; necesse  
est extrema coniungi. Dico q; si me-  
dium est sic vnum in comparōe ad  
extrema. necesse est aliquam cōclu-  
sionem sequi. vt illam in qua extre-  
ma habent vnitates. sed tamen per  
medium sic vnum non oportet illā  
conclusionem que accipitur in paralō-  
gismo accidentis sequi. Ad rati-  
ones in oppositum. Ad primam  
dicendum. q; forma syllogistica cō-  
sistit in premissis vt ordinat ad con-  
clusionem. Unde ex hoc non sequit̃  
q; accidens solum causetur ex vari-  
atōe medij. nam licz nullus termi-  
nus in premissis posset variari nisi  
mediū. si tamen premissis adherent̃  
respectu conclusiōis inferende qui-  
libet terminus potest variari. nam  
sic quilibet terminus bis accipitur

Ad aliud. cum dicitur q; conclu-  
sio est aliud a premissis. dico q; licz  
conclusio sit aliud a premissis. non  
tamen est aliud a syllogismo Ad  
vltimum cum dicitur q; conclusio  
includitur in premissis. Dico q; illa  
conclusio que sequitur ex premissis  
in premissis includit̃. sed tamen illa  
conclusio que inferitur ex variatōe  
maioris respectu medij et minoris  
in conclusione in intellectu premissaz  
non includitur.

Questio quadragesimasexta.

Veritur verū p̃cessus  
a re subiecta ad accēns  
faciat fallacias accēnsis.

Et videtur q; sic. quia

Aristo. dicit q; accidens fit eo q; nō  
est necesse quod de re dicitur de ac-  
cidente dici. Item hic est accēns.  
Tu cognoscis cornūscum. cornūscus  
est veniens ergo rē. et p̃ceditur hic  
a re subiecta ad accidens. Ad  
oppositum. hec rōna est necessaria.  
Omnis edificator edificat. 3o albus  
est edificator. ergo hoc album edifi-  
cat. q; non stant simul q; hoc albus  
non edificet et sit edificator. et q; ois  
edificator edificet. Dicendū q; accēns  
peccat immediate contra syllogismū;  
Ad videndū ergo quādo est accēns  
et quando non. videndū est p̃ quid  
facit necessitatem in syllogismo. cog-  
noscitur enim p̃uatio p̃ habitum.  
Unde intelligendū est q; tota nei-  
cessitas syllogismi est in 3o q; mediū  
ad quod vniōm̃ter extrema sunt  
comparata sub vna rōne accipitur.  
Quādoq; gō extrema accipiuntur  
ad inuicem comparata ad mediū s̃m  
varias rōnes accidens est. Et possi-  
bile est aliquando q; cōiungant̃ sed  
hoc non erit p̃pter comparatōes quā  
habent extrema ad mediū. 3o ma-  
nifestum est in omnibus exemplis  
Aristo. Tu cognoscis omne bonū.  
quod volo interrogare est bonum.  
ergo rē. Ista conclusio non sequit̃  
quia hoc quod dico bonum sub di-  
uersa rōne comparatur ad hoc Tu  
cognoscis. et ad 3o. quod volo inter

rogare. quia hec propositio scz. Tu cognoscis omne bonū. vera est sub ratōe qua bonum. Sed cum dicit. Quod volo interrogare est bonū; Hoc quod dico bonū; accidens est huic quod volo interrogare. prout bonum cadit sub cognitōe tui. Et ideo non cōiunguntur extrema. Et breuiter intelligendū est. q̄ quādo cumq̄ aliquis terminus vni comparatus accipitur sub alia ratōe vt est alteri termino comparatus. Si ille ratōes non necessario se includunt accidens est. Et hinc concludo q̄ si ratō sub qua sumitur res subiecta in vna propositione. sit extranea rationi sub qua sumitur in alia: in tali processu accidens erit. Ad primam ratōnem dico q̄ Aristoteles intelligit quando ratio vni termini est extranea rationi alterius scdm q̄ ad aliquod tertium comparatur sicut dictus est vt hic. Iste canis est tuus rē. Ratō enim eius qd̄ est tuus scdm q̄ comparatur ei quod est canis extranea est a ratione eiusdem scdm q̄ comparatur ei quod est pater. Ad aliud dico q̄ ille processus non valet. quia proceditur a re subiecta ad accidens quod est ei extraneum.

Questio quadragesima septima.

Veritur vtrū variatio medij sit sufficiens cā non existentie in falsitate accūs. Et videtur

q̄ nō. Nam posita causa de necessitate ponitur effectus. sed medio variato non est necesse fieri accidens. ergo rē. Probatio assumpti p̄ syllogismos viles. nam maiore exite de necessario z minore de contingenti. sequitur conclusio de contingenti. Nam sequitur Omnis homo d̄ necessitate est animal. contingit ad vtrūlibet album esse hominem. q̄ contingit album esse animal. Et si militer sequitur. Omnis homo de necessitate est animal: album est homo. ergo album est animal. z tamen medium hic vt homo diuersa ratione comparatur maiori z minori. quia maiori cōparatur sub modo necessitatis. minori autem p̄ notā contingenti. vel per verbū de ineffe

Item medium respectu maioris habet ratōnem partis. respectu minoris habet ratōnem totius. Et ideo diuersae sunt ratōnes variatōes medij. non ergo causa: accidens variatio medij. Ad oppositum Medium variatus est duo media vel habet ratōnem duorum mediorum: sed duo media nō vniuntur extrema ergo rē. Ad questōnem dicendum. q̄ cum accidens cōtus ad sui non existentiam sit immediate obliquitas syllogismi. Nam Aristoteles dicit q̄ peccat diffinitio syllogismi. Ad hoc ergo vt videamus naturā accidentis p̄ oportet videre quid requiritur ad syllogismum. Circa quod intelligendum q̄ tota necessitas syllogismi consistit in hoc q̄ medium vnum sub vniuersi ratione

acceptum per respectum ad extrema ipsa extrema coniungit. Si ergo ipsa extrema coniungantur inter se per respectum ad medium. sui variari rationem accepta. in tali processu erit accidens. Patet hoc in exemplis philosophi. Dicit enim quod in isto paralogismo est accidens. Tu cognoscis omne bonum. quod volo interrogare a te est bonum. ergo quod volo interrogare cognoscitur a te. Nam bonum sub alia ratione comparatur ad hoc quod est cognosci a te et ad interrogare. Nam tu cognoscis bonum in eo quod bonum cui accidit quod cadat sub interrogare in seipsum a te cognoscitur. Et ideo dicit Aristoteles quod solus in his que sunt substantiam sunt indifferentia. Et que unum sunt omnia videntur esse eadem. intelligens per indifferentiam secundum substantiam identitatem proprie rationis alicuius ut ad duo comparatur. Unde siue medius respectu extremorum accipitur sub varia ratione. siue extremum alter respectu medij et alterius extremi. in tali processu erit fallacia accidentis. Verumtamen intelligendum est. quod quodocumque medium fuerit variatum: in ipso tamen erit aliquid identitatis partialis respectu extremorum aliter enim ibi diceret apparetia. Si ergo extremorum ibi concludatur de extremo secundum illam identitatem partialem erit syllogismus bonus. Unde in quolibet paralogismo accidentis potest sequi aliqua conclusio. Nam bene sequitur Lozuscus

cognoscitur a te. Lozuscus est veniens. ergo illud quod est veniens cognoscitur a te. Unde ad questionem dicendum. quod quodocumque medium terminus vel quilibet alius terminus comparatur vni extremo secundum unam rationem et alteri secundum aliam: ita quod ille rationes non includant se invicem in tali illatione necessario erit accidens. Si autem includant se. bonus erit syllogismus. Ad primam rationem dicendum quod minus est falsa. Ad probationem. cum dicitur. quod maiore existente de necessario et minori de contingenti etc. Dico quod in tali processu medius est sufficienter idem extremis. respectu conclusionis de inesse et de contingenti. quia ibi homo uniformiter accipitur in maiori et minori respectu talis conclusionis. Ad aliud cum dicitur. quod medium in maiori habet rationem partis etc. Dico quod diversitas rationum non causat accidens. quando ille rationes includant se. unde cum identitate medij stat diversitas talium rationum. Si enim medium in utraque propositione acciperetur sub ratione partis vel totius non haberet vere rationem medij. Unde ibi est fallacia secundum quid et simpliciter. Ac si sic argueretur. Medium stricte sumitur in maiori. et ampliatur in minori. ergo variatur etc.

Sequitur questio  
quadragesima octava

Questio quadragesimaoctava

Veniens de illo paralogo  
gismo. Coruscus cog  
noscitur a te. coruscus  
est veniens g. rē. verū  
hic sit fallacia accidentis. Et videt q. n̄  
Nam hic est bonus syllogism<sup>o</sup>. ois  
edificator edificat. album est edifi  
cator. ergo album edificat. hic tñ p  
cedit a re subiecta ad accidens. talis  
pessus ergo non causat accidens.

Item sequitur ergo id quod est  
veniens. cognoscit a te. r sequit id  
quod est veniens cognoscit a te. g.  
veniens cognoscitur a te. Et cū quo  
cunq. stat ois r ois. ergo a primo  
ad vltimum sequitur ergo veniens  
cognoscitur Item palogismus  
ille nō negatur. nisi quia cognosci at  
tribuitur venienti cui.3 reduplicatōe  
vt sit sensus Veniens inq̄tum vel  
niens cognoscitur a te. S.3 videtur  
q. oratio ad hunc intellectū nō limi  
tetur. Ad oppositum est Aris.

Ad questidē dicendum. q. hic  
est fallacia accidentis. coruscus cog  
noscitur a te rē. naz cognosci prius  
attribuitur corusco sub rōne Coru  
sci. Coruscus aute.3 fm aliam rōem  
comparatur ad h. veniens. q. fm q.  
accidit ei cognosci. ppter quod non  
sequit. veniens cognoscit rē. Ad  
primū argumentū Lum dicit Dis  
edificator rē. Dico q. in omni tali  
illatōne est accidens intelligendo q.  
edificare concludatur d̄ albo sub p  
pria rōne albi. q. inest ipsi edificato  
ri sub rōe ppria edificatoris. Si tñ  
intelligitur q. edificare concludatur

de re que est alba. q. inest edificato  
ri cui accidit albedo. sic dici pōt q.  
clusio sequitur. Et sic patet q. hec  
clusio hic qd est veniens cognoscit  
a te. sequitur ex pmissis. Ad  
secundū dō. q. bñ sequit ex pmissis  
id qd est veniens cognoscitur a te.  
sed non sequitur ulterius. id qd est  
veniens cognoscitur a te. ergo veni  
ens cognoscitur a te. Ad tertius  
cum dicitur. q. ille syllogismus non  
negat nisi q. cognosci attribuit  
venienti cum reduplicatōne rē. Dico  
q. oratio nō limitatur ad hūc intel  
lectum. Veniens inq̄tum veniens  
cognoscitur a te. vel album inq̄tus  
album edificat. q. tamen nos non  
dicimus q. aliquid nisi sub propria  
rōne vel p suam similitudinem vir  
tutem cognitiuam inuitet. ido nos  
accipimus hanc ppōnem. veniens  
cognoscitur a te. sub h̄ intellectu. ve  
niens inq̄tū veniens cognoscit a te  
Contra h̄ qd dicebatur q. illa clu  
sio. id qd est veniens cognoscit a te  
sequitur ex istis pmissis Coruscus  
cognoscitur a te. coruscus est veniens  
non tñ sequitur illa clu. Veniens  
cognoscitur a te Si enim clu. vno  
modo accepta sequitur ex pmissis  
r alio modo non. cum diuerse acci  
piones sunt ex parte nostra. ergo ex  
pte nostra accit accipitur. Dico q.  
locus sophisticus ex pte nra nō acci  
pitur. q. n. sic clusio vel alio modo  
accipiat. h̄ est ex pte nostra. Sed q.  
clu. accepta sic sequat ex pmissis.  
r alio mō accepta nō sequat. h̄ non  
est ex pte nostra sed ex parte conclu  
sionis.



Questio quadragesimanona.

Uteritur viz paralogi-  
simus accidentis possit  
fieri negatiue sic affir-  
matiue. Et videt qd n̄.

Nam Arist. in p̄ li. tradit regulam  
quomō debem⁹ cognoscere vbi est  
accēs ⁊ vbi nō. Dicens accidens fit  
quando aliquid similiter attribuit  
rei subiecte ⁊ accidenti inesse. accēs  
ergo non fit qñ aliquid attribuitur  
alicui non inesse negatiue. ergo non  
potest fieri palogismus accidentis.

Item Arist. nec in p̄ lib⁹ nec in  
secūdo elenchoꝝ ponit aliquem pa-  
ralogismū negatiuū. signū ergo est  
qđ solam fiat affirmatiue. Ad  
oppositum. Ex eisdem terminis cō-  
tingit fieri palogismū equiuocatōis  
negatiue ⁊ affirmatiue. ⁊ sic d̄ alijs  
locis sophisticis. videt ergo qđ sit iē  
sit in accēte. Confirmatur ratō quia  
affirmatiō ⁊ negatiō nō diuersificāt  
illatōnem forme syllogistice. nam si  
p̄cessus affirmatiuus sit syllogisti-  
cus ⁊ negatiuus. ergo eadem rōne  
similiter erit in defectibus qđ si pro-  
cessus affirmatiuus deficiat ⁊ nega-  
tiuus deficiat. Ad questōnem  
dicendū qđ palogismus accidentis  
pōt fieri negatiue sicut affirmatiue.  
hoc patet si consideremus regulā p̄  
quam noscere debemus accidens.  
que est. qñ accipitur aliquis termi-  
nus in p̄cessu aliquo includens i se  
diuersas naturas ⁊ rōnes. ⁊ semel  
in illo p̄cessu accipitur p̄ ym̄ illaz  
rationū. ⁊ alia vice in eodē p̄cessu

43  
p̄ alia. Si ille rōnes non includunt  
se prout ad tertius comparantur in  
tali p̄cessu erit accēs. S; terminū  
sic variari contingit in p̄cessu nega-  
tiuo ⁊ affirmatiuo. Et ex h̄ sequit  
qđ accidens potest fieri in prima et  
secunda ⁊ tertia figura. Et h̄ est qđ  
dicit Aristoteles secundo elenchoꝝ.  
Unde si d̄fectus sit in affirmatiuo.  
necesse erit ⁊ in negatiuo p̄cessu.  
Ut si sic arguat. Nulla species cur-  
rit. homo est species. ergo null⁹ hō  
currit. Ponatur enī qđ ois homo  
currat. p̄missæ sunt vere. ⁊ conclu-  
sio falsa per casum. Ergo hic de ne-  
cessitate erit aliquis defectus. s; nō  
alius qđ accidens. Nam cum sic d̄  
Homo est species. accipitur homo  
p̄ut subiacet intentōni. in cōclusiōe  
vero pro re ipsa. quia nūqđ vrimur  
termino pro intentōne nisi quando  
res subiacet intentōni. Aliter enim  
hec esset falsa. Homo est substātia  
quia intentio substātia non est. Et  
similiter hic non esset accidens. ho-  
mo est species. Sortes est homo. s;  
⁊c. quia homo vniiformiter posset  
accipi in maiori ⁊ minori Propter  
hec dicitur qđ accidens potest fieri  
negatiue Ad primū argumentū  
dicendū qđ p̄cessus affirmatiuus  
manifestior est ⁊ potior qđ negatiu⁹  
Unde p̄cessus negatiuus indiget  
affirmatiuo per Aristoteles p̄mo  
posteriorū. Similiter est in defecti-  
bus. quia defectus manifestior est  
in p̄cessu affirmatiuo qđ negatiuo.  
Et ideo Aristoteles suam regulā  
dedit in affirmatiuo. Ad secūdū

Dicendum q̄ licet Aristoteles non posuerit exempla in processu negatiuo. hoc tamen non concludit. quin accidens possit fieri negatiue. quia Aristoteles posuit exempla ubi de factus est manifestior. Preterea ipse ponit exempla que ad affirmationem et negationem reduci possunt. Ponit enim tale exemplum. *Coru sensus est alter a sorte et. et i ly alter includitur quedam negatio. Uel potest dici ad primum argumentum. cum dicitur q̄ accidens sit quando aliquid assignatum fuerit rei subiecte et accidenti similiter inesse. q̄ hec perpositio se extendit ad affirmationem et negationem. Ita ut iste sit sensus propositionis. Accidens sit quando aliquid assignatum fuerit rei subiecte et accidenti similiter inesse affirmatiue vel negatiue. Nam Aristoteles in p̄ prior. diuidens omnem propositionem dicit q̄ omnis propositio aut est de inesse aut de necessario inesse. aut de contingenti inesse. Et s̄m quolibet combinationem propositio de inesse potest esse affirmatiua et negatiua*

### Questio quinquagesima

Veritur circa fallacias  
 s̄m quid et simpliciter  
 Et primo veritur sit fallacia extra dictionem.

Et videtur q̄ non. Nam per Aristotelem. Loci in dictione simpliciter peccant contra contradictionem. Loci autem extra dictionem contra syllogismum. Sed secundum quid et simpliciter speciatim peccat contra contradictionem. Quia dicit Aristoteles in secundo huius q̄ paralogismi qui sunt s̄m quid et simpliciter solvendi sunt considerando conclusionem ad contradictionem ergo et. Item ille locus est in dictione qui accipit principium apparentie a parte vocis. quia loci extra dictionem accipiunt causam apparentie a parte rei. Sed fallacia s̄m quid et simpliciter accipit suam apparentiam a parte vocis. ut hic. est homo mortuus. ergo homo. Si tamen loco totius aggregati homo mortuus poneretur cadaver sic dicendo Cadaver ergo homo. hic non est s̄m quid et simpliciter. cum deficiat apparentia. ergo et. Oppositum dicit Aristoteles ponendo septem locos extra dictionem. Ad questionem dicendum q̄ fallacia s̄m quid et simpliciter est locus extra dictionem. Nam cause apparentie distinguunt locos sophisticos. Sed cause apparentie in s̄m quid et simpliciter est convenientia alicuius dicti s̄m quid ad idem dictum simpliciter. Cum ergo ex parte rei accipitur causa apparentie. sequitur q̄ sit locus extra dictionem. Verum tamen intelligendum est q̄ convenientia vocis ad vocem alicuius dicti s̄m quid ad idem dictum simpliciter. cooperatur ad istas

deceptōnem. Nec tamen est p se cā  
 apparentie in scdm quid z simplr  
 Sed ecōuerso est in fallacia figure  
 dictōis-nam ibi identitas rei inter  
 suppositum z suuz cōmune coope-  
 ratur ad deceptionem in tertio mō  
 figure dictōis. Et tamen similitudo  
 vocis ad vocem est per se causa ap-  
 parentie figure dictōis. E conuerso  
 est ex parte ista Nam conuenientia  
 rei dicte fm quid ad idem dictum  
 simpliciter. est causa apparentie per  
 se in fm quid z simpliciter. tamen  
 conuenientia in voce ad istam dece-  
 ptionem coapatur Ad p̄mū  
 argumentuz dico q̄ minor est falsa  
 Unde dico q̄ scdm quid z simplr  
 per se peccat contra illatōnem. z nō  
 p se contra contradictōnem. Ex ap-  
 parenti enim contradictōne que ac-  
 cipitur in p̄missis infertur vera con-  
 tradictio in conclusione p̄pter real-  
 lem cōuenientiā inf fm quid z sim-  
 pliciter. Hoc patet si sic arguatur.  
 Ethiops est niger. z nō est niger in  
 dentibus. ergo est niger z nō niger  
 Propter enim conuenientia z nigri  
 in dentibus ad nigrum simpliciter.  
 ex negatōe nigri i dentibus ab ethi-  
 ope. concluditur negatio nigri sim-  
 pliciter ab eodem. vnde per se peccat  
 contra illatōnem vel syllogismū  
 z non contra contradictōem. quia  
 nulla propositio est ibi multiplex si-  
 cut in locis in dictōe. Ad secun-  
 dum dico q̄ minor est falsa. Ad p̄  
 batōnem eius dico q̄ conuenientia  
 in voce est d̄ bene esse istius fallacie

z non de esse simpliciter. Et si sit de  
 esse. nō tamen est sicut causa prima  
 apparentie. Sed conuenientia in voce  
 facit q̄ paralogismus scdm quid z  
 simpliciter appareat syllogismus.  
 Nam si sic dicatur. Hoc non est ho-  
 mo z est cadauer. ergo est homo z  
 non est homo. hic nulla est apparen-  
 tia syllogismi. Si tamen diceretur  
 sic. Hoc non est homo et est homo  
 mortuus. ergo est homo z non est  
 homo. hic est apparentia syllogismi  
 Unde conuenientia in voce facit q̄  
 paralogismus scdm quid z simplr  
 appareat syllogismus. Eius tamen  
 causa apparentie per se a parte rei  
 accipitur.

Questio quinquage  
 sima prima.

Veritur vtrum ab ali  
 quo sumpto cu3 deter-  
 minatione diminuitente  
 ad sumptū simpliciter

teneat osequentia. Et hoc est q̄rere  
 vtrum hec consequentia teneat. est  
 homo mortuus. ergo homo. Et vi-  
 detur q̄ sit bona. Nam quod intel-  
 ligitur in aliquo sequitur ad ipsum  
 sed homo intelligitur in hoc. homo  
 mortuus. Nam hic est oppositum  
 in adiecto. homo mortuus. Quod  
 patet si diffinitōes p̄o nominibus

ponantur. Nam homo est habens vitam. & mortuum privatum vita Intellectus ergo hominis vt opponitur mortuo intelligitur in hoc antecedente. homo mortuus. ergo sequitur ad ipsum. Item. Non obstante oppositōne mortui ad hominem. sequitur Homo mortuus ergo mortuum. Cum ergo Homo opponatur mortuo sicut cōuerso. sequitur Homo mortuus ergo homo. Item. Significans dictio nis post eius impositionem. est sibi essentialis. Sed homo significat veram naturam. hoc ergo est sibi essentialis. Sed poni in oratiōe cū aliquo est sibi accidentale. Cum ergo accidens non permutet essentialis. sequitur homo mortuus ergo homo.

Oppositum vult Aristoteles.

Ad questionem dicendum quod ab aliquo sumpto cum determinatione importante naturam oppositum ad idem sumptum sub propria ratione non valet consequentia. hoc manifestat Boetius supra librum Peribermienias. Ubi dicit quod non sequitur Homerus poeta est. ergo homerus est. quia primo esse attribuitur Homero sub ratione poeti & in consequente sub propria ratione Ideo non sequitur. Similiter Est Homo mortuus ergo homo.

Dubium tamen est utrum in isto antecedente homo mortuus. ponatur vera natura hominis sub determinatione tamen sibi repugnante. An hoc totum homo mortuus. dicat quendam intellectum oppositum

homini. Sed quocumque modo dicatur. Dicitur potest quod consequentia non valet. Si primo modo tunc certus est. cum homo in antecedente accipiatur cum determinatōne sibi repugnante. quod ad idem sumptum sub propria ratione non tenet consequentia. Si secundo modo dicatur. tunc manifestus est defectus. apparentia tamen est. quia illud cuius intellectus constituitur per hoc quod dico homo mortuus. assumitur latet homini in dimensionibus et figuratōnibus. Secundum tamen alii quos priusmodum magis competit eis que dicuntur secundum hanc fallaciam Nam hec fallacia fit quando ab aliquo sumpto secundum quid ad idem sumptum simpliciter proceditur.

Contra hoc potest argui. Nam sequitur Homo albus currit ergo homo currit. Sic tamen attribuitur predicatum ipsi subiecto sub ratione albi. Sed esse albus est secundum quid esse respectu hominis. Dicendum est quod sequitur Homo albus currit ergo homo currit Sed tamen non sequitur sub ratione qua hoc est secundum quid. & illud simpliciter. Sed quia esse albi simpliciter. presupponit esse hominis ideo sequitur. Ad primum argumentum dicendum. quod inter istas partes Homo mortuus vt respectu tertij accipiuntur non est oppositum in adiecto. Sed inter istas partes diuisim acceptas. Vel inter totum aggregatum & alteram partem. est oppositum in adiecto. &c. sicut ostendit Boetius vbi supra.

Dicit enim q̄ qui dicit manū mar  
moream esse statue v̄z dicit. Sed  
qui dicit manū esse statue non verū  
dicit. q̄ manus habet potestatem  
dandi ⁊ recipiendi. sed manus mar  
morea non. Similiter oppōnem q̄  
est inter partes manifestat ibidem.  
dicitis q̄ homo importat vitā hīs  
S̄ mortuū importat priuatū vita.

Sed si arguas. q̄ oppō est inter  
pres non impedit n̄iam. eo q̄ a pte  
ad partem nō p̄ceditur. sed a toto  
ad partem. Dicendus q̄ hoc nō obi  
stante oppō int̄ pres impedit n̄iaz.  
q̄ cum aliqua d̄terminatio importat  
naturam oppositam suo determi  
nabili. tunc ex adiunctōe determi  
natiōis cum determinabili resultat  
quidaz intellectus. qui est s̄m quid  
respectu illius determinabilis. Un̄  
intellectus d̄terminabilis s̄m quid  
ponitur. p̄pter quod p̄cedere a tali  
aggregato ad talem ptem facit s̄m  
quid ⁊ simpliciter. Ad secundū  
dicendum q̄ sequitur hō mortuus  
ergo mortuus. q̄ homo accipit in  
ante sub rōe mortui. ⁊ ideo sequit̄.  
homo mortuus. ergo mortuū. sed  
q̄ homo sub pp̄ria rōe nō ponitur  
in ante. id non sequitur hō mortuū  
ergo homo. Ad tertium cum d̄  
significatū dictionis est ei essentiale.  
Dicendus q̄ homo in hoc aggrega  
to ponit naturā hominis sed t̄n sub  
rōe mortui. ⁊ ideo nō sequitur. T̄n  
tenendo q̄ homo ponat naturā pi  
priam que est esse viuū. ⁊ mortuus  
similiter suū s̄ḡtum ponat qd̄ est  
esse priuatū vita. T̄nc potest dici  
q̄ i hoc ante homo mortuus. inclu

duntur duo opposita. Et tunc forte  
potest dici q̄ v̄trūq̄ sequit̄. Si t̄n p  
hoc qd̄ dicitur homo mortuus in  
telligitur corpus priuatū vita. ⁊ d̄  
quidem corp̄ simile est corpi viuū  
in linearionibus ⁊ dimensionibus.  
tunc posset dici q̄ n̄ia non valet. et  
tunc posset dici ad argumentum q̄  
inter ly homo. ⁊ ly homo mortuū.  
est oppositum in adiecto.

### Questio quinquagesima secunda.

Veritur circa hanc p  
pōnem. ego dico falsus  
Et p̄ v̄z terminōis  
possit supponere p to  
ta ppōne cuius est pars. Et q̄ non  
ostenditur. q̄ in ppōne vniuersali  
affirmatiua p̄dicatum denotatur  
cōuenire omni p̄tento sub subiecto  
Si ergo alicui denotet nō cōuenire  
illud sub subiecto non continetur.  
Sed qui dicit omnem ppōem esse  
veram vel omnia esse vera. nō dicit  
suum dictum esse verū. Sed si ter  
minus supponeret pro tota ppōne  
cuius est pars. sequeretur q̄ dicens  
omnia esse vera: diceret suā ppōem  
esse veram. ergo r̄c. Item qui ne  
gat omnem loquelam ponit loq̄laz  
⁊ non nisi eam quam p̄fert. Sed si  
loquela supponeret pro illa loquela  
cuius est pars. sequeretur q̄ qui di  
ceret omnem loquelam esse falsam  
diceret suam loquelam esse falsam  
Item impossibile est idez esse to  
tū v̄c. ⁊ ptem integram respectu  
eiusdem. Sed si ps supponeret p  
toto hoc sequeretur. nam sic dicto

Omnis ppō est vera. ppō est pars  
integralis huius totius. et put de  
ista ppōne predicatur est idem isti  
ppōni sicut homo ut dicit de sorte.  
est idem sortis ergo rē. Preterea  
sic dicto. Omnis ppō est vera. si ly  
ppō supponeret p ista ppōne cui?  
est pars. sequitur q idem esset totū  
integrale et pars integralis respectu  
eiusdem. Vel potest ratio aliter de  
duci sic. Intellectus totius resultat  
ex partialibus intellectibus partiū.  
sed sic dicto. intellectus ppōnis est  
intellectus intellectus huius qd di  
co ppō: est intellectus prialis totius  
et si p toto supponeret intellect?  
adequaretur toti Sed hoc est tra  
dōem acceptionem. que est qd omne  
totum est minus sua parte. Ites  
illud extra cuius intellectum est ps  
integralis. non constituit intellectus  
totius aggregati ex illo et alio. Sed  
si dicatur ppō est vera extra intelle  
ctum huius termini ppō est h esse  
vera. ergo hoc qd dico ppō ut est  
pars huius. huic toti non adequat  
S; si supponeret p ea toti adequa  
retur. Ad oppositū est Aristo.  
in fine quarti. dicens. Qui dicit oia  
esse falsa dicit suū dictū esse falsū.  
sed hoc nō stare nisi pars rē. Dicit  
posset q Aristote. non arguit ibi o  
virtute sermonis. sed soluz fin opi  
nionem aliorū qui dicebant omnia  
esse falsa. Sed illud non videt ver  
nam Aristo. p illaz ppōnem arguit  
otra eos et de virtute sermonis. q;  
si ipsi concederent dictum suū esse  
falsum. contra eos non argueret.

Item hoc patet per dici o omni.  
nam sequitur. omnis ppō est falsa  
hec ppō est ppō. ergo hec ppō est  
falsa Item ista contradicūt. Dis  
ppositio est vera. non omnis ppō  
est vera. tūc quero utrū in ista ppō  
sitione. omnis ppositio est vera sup  
ponat ly ppositio pro hac ppositioe  
vel non. Si sic habetur ppositum.  
Si non supponit p hac sed pro oī  
alia ab hac. tūc supponit pro sua cō  
tradictoria que est ista. non omnis  
ppositio est vera. Cum ergo in con  
tradictoriis termini supponant pro  
eisdem: in ista. non omnis ppō est  
vera supponet terminū p ea. Ites  
terminus supponit pro eo quod na  
turam eius participat si nō dicitur.  
cū ergo hec ppositio cuius ly ppō  
est pars. non minus participet natu  
ram ppōnis q̄ quolibz alia. sequit  
q pro illa supponere potest sicut p  
qualibet alia quare rē Pro solu  
tione istius quēstōnis est primo in  
telligendum q terminum pro alio  
supponere nihil aliud est. q̄ intelle  
ctum suum pro alio ponere in quo  
tamen saluatur ut in parte subiecta  
Alterius intelligendū est q qui  
daz sunt termini qui signat naturas  
determinatas nō tamen de cplexis  
dicibiles. ut hō et animal et hmoi.  
Alii sunt termini qui signat cōplexa  
sed tamen non modo complexa. s; p  
modum simplicis apprehensōis  
cuiusmodi sunt enūciatio ppositio  
loquela et multa alia. Alij aut sunt  
termini qui signat res dicibiles. de  
complexis et incōplexis. cuiusmodi

sunt ens et unum et quantum &c.  
De terminis autem primis non h3  
questō locum, sed solum de secūdo  
genere et tertio terminorū. In illis  
enim idem pōt esse pars integralis  
et totū v'l e. nam hec est vera. Omne  
totum est maius sua parte, que est  
quoddam totum. Et sicut hec Ois  
oratio vera est oratio et sic de alijs.

Tertio intelligendū est qd licet in  
rebus nature, vel in terminis signi-  
ficantibus res nature, nihil vnuz et  
idem possit esse pars integralis et to-  
tū v'l e nisi equiuoce, sicut corpus  
est pars animalis et genus equiuoce  
qz alia est ratio totius et partis. Et  
etiam alia res est totū et pars, tñ in  
ratione vt in terminis, ppositio nihil  
prohibet vnum et idem esse totū  
v'l e et etiam pars integralis. Intel-  
lectus enī potest apprehendere ali-  
quod cōplexū et sibi nomen impo-  
nere dicibile vniuoce de quolibet alio  
complexo. Et cum eodem termino  
non mutato s'm significationem nec s'm  
modū signifiandi pōt aliquod pponere  
Et terminus cōis si non contrahat  
potest supponere indifferenter p oī  
eo quod eius naturā participat, vel  
formam significatam p terminum  
Et cum hec ppositio non minus  
participet formam significatam per  
terminū qz quolibet alia ppositio  
sequit qd pro hac potest supponere  
sicut pro qualibet alia. Unde pposi-  
tio tripliciter pōt considerari. Uno  
modo inq̄tū est predicabile d̄ hac  
propositione et illa, et sic est totū v'l e.  
Alio modo prout constituit orōnes

46  
cū predicato, et sic est pars integralis  
totius propositionis. Tertio modo  
prout verificat pro hac propositione  
et sic est totū integrale, sicut et hec  
propositio. Vñ si dicatur ppositio  
est, h3 ppositio inq̄tum predicat  
de hac est totū vniuersale respectu  
istius propositionis, inq̄tum tamen  
cum hoc qd dico est, constituit ora-  
tionem, est pars eius integralis, in-  
q̄tum autem pro hac eadem veri-  
ficatur est totū integrale. Unde  
ad questionem dicendum qd pars in-  
q̄tum pars, pro tota propositione  
supponere non potest. Sed tamen  
illud quod est pars, non variatum  
s'm significatū, nec s'dm modum  
significandi, potest respectu eiusde;  
habere rationem totius vniuersalis  
Unde sic dicto, ppositio est vera  
Dic h3 ppositio supponit pro hac  
propositione prolata cum formā pro-  
positionis participet sicut et pro qua-  
libet alia. Ad primū argumentū  
dō, qd qui dicit omnem propositionem  
esse verā dicit illā propositionem quā  
profert esse verā et non esse veram  
sed alia habitudine et alia. Nam per  
virtutem dici de omni, dicit suam  
esse veram sicut et omnem aliam.  
Sed per naturam primi principii,  
dicit suam nō esse verā, nā sequitur  
Ois ppositio est vera, gō d̄ dicto  
ria istius propositionis est vera, et se-  
quit per naturam primi principii,  
contradictoria isti ppositio est  
vera, ergo hec non est vera. Unde  
hoc sequitur per discursum ratio-  
nis, et non per dici de omni, &c.

Ad secundū dicendum q̄ qui  
interimit omnem loquelaz virtute  
dici de omni negat suam loquelaz.  
sed quia non potest negare loqlam  
nisi p̄ loquelam. ideo per actum ex  
erectum ponit loquelam virtute tñ  
dici de omni negat suam sicut aliā.

Ad tertium dicendum q̄ licz in  
possibile sit in rebus nature vnum  
z idem esse totū vniuersale z p̄nt  
integrale. respectu eiusdem in rei  
bus tamen ratiōis non est hoc incō  
ueniens. Multa enim sunt impossi  
bilia in re que nō sunt impossibilia  
in rōne. Sicut p̄cedere in infinituz  
in rebus est impossibile. sed in rōe  
nō est incōueniens. Ad quartū  
dicendum q̄ in rebus ratiōis idem  
potest esse totuz integrale z p̄s inte  
gralis respectu eiusdem sub alia cōi  
sideratione z alia. Ad cōfirmatōz  
dico q̄ in rebus nature. omne totū  
est maius sua parte Et illud qd̄ est  
pars sub vna consideratōne nō p̄t  
respectu eiusdem habere ratiōem  
totius. Similiter in rōe. p̄s inq̄tū  
pars minor est suo toto. sed tamen  
illud quod est pars sub vna cōsīde  
ratiōe potest respectu eiusdem sub  
alia consideratōne habere rōem to  
tius. ipso non variato. sed tota vari  
atione cadente circa intellectum.

Ad vltimuz dicendum q̄ maior  
sic habet intelligi illud extra cuius  
intellectum est aliquid. ipsum sic ac  
ceptum non constituit intellectum  
totus aggregati ex illo z alio. Sed  
ipsum consideratū sub alia ratione  
bene potest. sic est in p̄posito. Si. n.  
dicatur. p̄pō est vera. ly p̄pō si con

sideratur solūmodo inq̄tuz est p̄s  
huius totius. p̄pō est vera. sic non  
constituit intellectum huius totius  
Si tamen consideretur inq̄tū p̄di  
cabile est de hac p̄pōne. sic p̄t con  
stituire intellectum totius.

### Questio quinquagesi ma tertia.

Veritur vtz incipiens  
sic loqui. Ego dico fal  
sum. sic simpliciter ve  
rus in dicendo. Et ar  
guitur q̄ sic. Nam sequitur ego di  
co falsum. ḡ dico me dicere falsuz.  
Et sequitur dico me dicere falsum  
ergo dico verū. ergo a p̄ ad vltimū  
sequitur ego dico falsum ergo dico  
verum. Probatio secūde orie. nam  
qui dicit sicut est dicit veruz. s; qui  
dicit se dicere falsum. cum dicat H  
falsum ego dico falsuz. ipse dicit sic  
est. qd̄ ergo dicit se dicere falsum: di  
cit verū. Item sic incipiens loqui  
Aut dicit verū aut falsum. Si vtz  
est in dicendo simpliciter verus. qz  
dicens denominatur a qualitate sui  
dicti. Si dicit falsum. ergo falsum  
est ipsum dicere falsum. cum ḡ nō  
dicat falsum. z dicit aliquā p̄pōnez  
ergo dicit verum. Ad opposituz  
Dicens denominat a qualitate sui  
dicti. sed hec oratio est falsa. ego di  
co falsum. quam dicit incipiens sic  
loqui ergo rē. Ad questōnem  
dicendū q̄ sic incipiens loqui. Ego  
dico falsuz. est simpliciter falsus in  
dicendo verus tñ fm quid. Diffici  
le tamen est hic videre. in quibus



Ue inuuit Aristoteles in 1<sup>a</sup>. Nam  
propter convenientiam in re inter di-  
ctum scdm quid et simpliciter quicquid  
nescimus distinguere inter falsum  
scdm quid et simpliciter. Tñ dico qd  
circa hoc enūciabile, ego dico falsus  
est veritas et falsitas. s; veritas fm  
quid, et falsitas simpliciter. Qd autē  
circa ipsum sit falsitas simplr. Hoc  
patet per hoc qd oratio dicitur sim-  
pliciter falsa, quia est signum falsi.  
quomaz sic incipiens loqui nihil di-  
cit qd sit falsum. Si enī diceret ho-  
minem esse asinū vel aliquid hmoi  
hec esset vera. Qd autem sic incipi-  
ens loqui sit verus fm quid diuer-  
simode ponitur a diuersis. Quidā  
enim ponunt qd est verus fm quid  
quia circa quamlibet orationem fal-  
sam exercetur vere actus dicendi.  
Dicitur aliter qd sic dicens est verus  
scdm quid, quia actu exercito p  
positiōem intelligitur sicut est in re.  
Sed qd ab actu exercito nō dicitur  
oratio simpliciter vera vel falsa. idō  
talīs oratio dicitur scdm quid vera.  
Actu enim exercito intelligitur qd  
ipse exercet actum dicendi circa fal-  
sum, et illud in re est verum. Ad  
primū argumentū dicendum, cum  
dicit ego dico falsum, ergo dico me  
dicere falsum. Dico qd cōsequētia  
non valet formaliter. Sicut non se-  
quitur, homo est animal, ergo dico  
hominem esse animal. Uteriq; po-  
sito qd sequatur licet non formalit.  
dico qd non sequit ulterius dico me  
dicere falsum, ergo sum verus i di-  
cēdo simpliciter, s; est scdm quid  
et simpliciter. Sicut hic, Iste bene

47  
iurat adimplendo iuramentū, ergo  
bene iurat. Similiter sic dicendo,  
Homo est asinus, verum est ipsuz  
dicere falsum, et tamen non sequit  
qd ipse dicat verum. Verū tamen in  
quibusdam sequitur, verus est me  
dicere ergo simpliciter sum verus.  
Sicut hic, Verus est me dicere ho-  
minem esse animal. g<sup>o</sup> sum simplr  
verus, et hoc est in illis i quibus est  
veritas in actu signato et in actu ex-  
ercito. Unde sequitur, verus est me  
exercere actum dicendi circa falsuz  
g<sup>o</sup> illud circa qd exerceo est falsum.

Ad aliud enim dicitur, sic incipi-  
ens loqui, ego dico falsuz, aut dicit  
verum aut falsum. Dico qd dicit p  
positiōem que est falsa. Et ulterius  
cum dicitur, ergo falsum est ipsum  
dicere falsum. Dico qd nō sequitur,  
sed magis sequitur, ergo verus est  
ipsum dicere falsum. Et ex hoc nō  
sequitur qd dicat verum sed magis  
qd dicat falsum.

#### Questio quinquagesi- ma quarta.

Veritur utrū scutum  
cur<sup>o</sup> vna medietas est  
alba et alia nigra debe-  
at dici album vel nigrū

Qd alter probatio. Nam qd est in  
genere est in aliqua ei<sup>o</sup> specie, cuz ge-  
nus nihil aliud sit realit<sup>o</sup> qd sue spe-  
cies, sed tale scutum potest dici colo-  
ratiū, sed non est coloratiū aliquo  
medio colore, ergo vel dicitur albū  
vel nigrum. Item quod inest pti  
alicuius totius denominat totum,

Nam homo dicitur crispus. cum tamen crispitudo sit solus in capite. ergo multo fortius quod inest inelictati alicuius totum denominabit.

Item Aristoteles dicit in. v.° phy sicorū. q̄ homo sanatur q̄ iborax eius sanatur. Ergo eadem ratione sententiam potest dici albus. quia eius media pars est alba. Ad oppositum. qua rōe huiusmodi corpus diceretur album. eadem ratiōe diceretur nigrum. Et sic idem simul et semel a duobus contrariis denominaretur. Ad questōnem dicendum. q̄ tale corpus d̄ necessitate altero istoz quattuor modoz se habebit. Uel enī dicitur albus et nigrum vel neq̄ album neq̄ nigrum. Uel fm̄ quid nigrum et simpliciter album. Uel fm̄ quid album et scdm̄ quid nigrum. Primum est impossibile. q̄ tunc cōtraria simul eidem inessent. Nec secundum: q̄ ponit q̄ una eius medietas sit alba et alia nigra. Nec tertio modo. quia non est maior rō quare tale corp⁹ dicat̄ simpliciter albus et fm̄ quid nigrum q̄ cōuerso. ergo oportet q̄ dicatur fm̄ quid album et fm̄ quid nigrum. Ad primū argumentū cum dicitur. Illud qd̄ est in genere est in aliqua eius specie. Dico q̄ illud quod est in genere sic homo in animali d̄ necessitate est in aliqua eius specie. Sed tamen illud quod denominat̄ ab aliquo genere nō oportet q̄ simpliciter ab aliqua eius specie denominetur. sed scdm̄ quid ab una et scdm̄ quid ab alia.

Ad aliud dicendum q̄ quedā

sunt accidentia q̄ determinat̄ partes in toto sicut crispitudo in homine determinat sibi caput. et quod inest isto modo parti potest totum denominare. Sed quedā accidentia non determinat sibi aliquam partem in toto. Et quando tale accidens inest parti. nō oportet q̄ denominet totum et talia accidentia sunt albus et nigrus.

Sed si dicatur q̄ siue accidentia determinent partem in toto siue nō semp̄ videtur q̄ p̄cessus a parte ad totum. vel a denominatōe que fit a parte ad denominatōem totius. causet scdm̄ quid et simpliciter. Uñ hic videtur esse fallacia fm̄ quid et simpliciter. Est crispus fm̄ caput. ergo est crispus. quia denominatō scdm̄ partem est scdm̄ quid respectu denominatōis totius. Dicendum q̄ hic non est fm̄ quid et simpliciter. Est crispus fm̄ caput ergo est crispus. Nam ratio scdm̄ quam predicatū attribuitur subiecto in antecedente non est scdm̄ quid respectu ratiōis qua predicatū attribuitur subiecto in cōsequente. Unde non fm̄ plus fit denominatio dicendo. homo est crispus. q̄ dicendo q̄ hō est crispus scdm̄ caput. et hoc est ex natura speciali eius quod dico crispus. Ad tertium dicendum. q̄ ratio accipit falsum. Nam si homo posset dici sanus quia sanatur scdm̄ iborax. eadem ratiōe posset dici infirmus. si infirmaretur scdm̄ caput vel scdm̄ oculū. Et tunc vnus et idem posset dici sanus et eger. Sed Aristoteles intendit ibi q̄ aliquid potest inesse

parti alicuius totius. Et aliquid potest inesse alicui toti primo. Et aliquid potest inesse alicui per accidens. Unde non intendit quod ista habuendo sit bona simpliciter. pectus sanatur ergo homo sanatur.

Questio quinquagesima quinta.

Veritur. Utrum ignorantia elenchi sit locus distinctus ab alijs. Et videtur quod non. Nam vnusquisque locus sophisticus. sicut habet sua principia propria. sic habet suam solutionem propriam. Sed ignorantia elenchi. et secundum quid et simpliciter habent vnam solutionem. ergo non sunt fallacie distincte. Minor patet per Aristotelem qui dicit. Qui sunt secundum quid et simpliciter. et secundum diminutionem rationis. soluendi sunt considerando conclusionem ad contradictionem. Item quod non distinguatur a secundum quid et simpliciter probatur. Nam sicut in secundum quid et simpliciter proceditur a quo ad simpliciter. sic in ignorantia elenchi proceditur a quo ad simpliciter. Sicut enim hic proceditur. Est albus secundum dentes. ergo est albus. Similiter hic. Hoc est duplicem ad hoc secundum longitudinem. et non est duplicem ad h

48  
secundum latitudinem. ergo est duplicem et non duplicem. Unde in modo arguendi non videtur differre. Item illud in quod aliquid reducitur ab eo non distinguitur. in quantum in illud reducitur. Sed omnes loci sophistici reducuntur in ignorantiam elenchi. Ergo ab illis non distinguitur ignorantia elenchi. Ad oppositum est Aristoteles. qui numerat hunc locum inter locos extra dictionem. Et nisi ab alijs distingueretur non essent septem loci extra dictionem.

Ad questionem vero. quod ignorantia elenchi numeratur inter alios locos sophisticos extra dictionem. Et ab alijs distinguitur. Nam loci sophistici distinguntur secundum suas causas apparentie. sed causa apparentie in ignorantia elenchi est apparens identitas apparentis contradictionis ad veram contradictionem. Circa hoc notandum quod eadem est definitio syllogismi et elenchi. nisi quod oportet addere contradictionem. Ex quo sequitur quod quedam sunt conditiones speciales ipsius elenchi. Et quedam communes. Unde licet omnes alie fallacie peccent contra elenchum. Et in hoc quolibet possit dici ignorantia elenchi. Tamen ista fallacia specialiter peccat contra proprietates quas elenchus addit supra syllogismum. Que sunt quatuor. scilicet. Ad idem. secundum idem. similiter. et in eodem tempore. Et quia sic peccat contra conditiones proprias ipsius elenchi. ideo secundum quandam excellentiam vocat ignorantiam elenchi.

Et ex hoc sequitur ulterius q̄  
quatuor sunt modi huius fallacie.  
qui accipiuntur fm̄ istas quatuor  
pprietates. s. ad idem. sc̄dm̄ idem.  
similiter. ⁊ in eodem tempore.

Ad primū argumentū dicendū  
q̄ illa cōsequētia non valet. eadem  
est ars solvendi paralogismos fm̄  
quid ⁊ simpliciter. ⁊ sc̄dm̄ ignoran  
tiam elenchi. ergo ignorantia elenchi  
⁊ sc̄dm̄ quid ⁊ simpliciter sunt idēz  
locus sophisticus. Nam solutio est  
manifestatio defectus. Et nihil pro  
hibz eodē defectus diversis cau  
sis apparentie posse regi. Vel potest  
dici q̄ licet ignorantia elenchi ⁊ fm̄  
quid ⁊ simpliciter habeant eandēz  
soluōnem cōmūnem nō tamen spe  
cialiter: Nam in sc̄dm̄ quid ⁊ simpli  
citer apparentia est identitas dicti  
sc̄dm̄ quid ad dictum simpliciter. ⁊  
causa nō existentie est diversitas eo  
rūdem. Un̄ solutio specialis ī sc̄dm̄  
quid ⁊ simpliciter. est manifestatio  
varietatis inter dictum sc̄dm̄ quid  
⁊ simplr. Sed apparentia in igno  
rantia elenchi est identitas cōtra  
dictionis apparentis ad veram cōtra  
dictōem. Et solutio specialis est ma  
nifestatio diversitatis iter ea. Et nō  
non sequit̄. cum ignorantia elenchi  
⁊ sc̄dm̄ quid ⁊ simpliciter habeant  
diversas soluōnes speciales q̄ sint  
idem locus. Ad aliud dicendum  
q̄ licet in eodēz paralogismo possit  
esse sc̄dm̄ quid ⁊ simpliciter. Et igno  
rantia elenchi. Hoc tamen erit alia  
ratione ⁊ alia. Quia in sc̄dm̄ quid  
⁊ simpliciter vt dictūz est. causa ap  
parentie est identitas dicti fm̄ quid

ad dictum simpliciter. Sed in igno  
rantia elenchi causa apparentie est  
identitas cōtradictōis in premissis  
ad veram cōtradictōem in cōclu  
sione. Et ex h̄ sequit̄ q̄ sc̄dm̄ quid  
⁊ simpliciter possit esse sine ignoran  
tia elenchi. qz pōt esse sine apparen  
ti cōtradictione. quia hic est sc̄dm̄  
quid ⁊ simplr. Iste est albus sc̄dm̄  
dentes. ergo est albus. ⁊ tamen hic  
non est cōtradictio apparens. Ad  
ultimū dicendū q̄ ignorantia elen  
chi inq̄rtum alij loci reducūtur ad  
ipsam est elenchi generalis. vnde in  
ignorantiam elenchi specialem que  
distinguitur ab alijs locis nō redu  
cuntur fallacie. Sed ex premissis  
videtur sequi q̄ ignorantia elenchi  
est locus in dictōe. Nam ex q̄ eius  
apparentia accipitur a cōtradictōe.  
⁊ cōtradictio est a pte vocis. v̄ q̄  
eius apparentia accipitur a voce.  
Unde cum peccet contra cōtradicti  
onem. videtur sequi q̄ sit locus in  
dictōe. quia loci in dictōe specialr  
peccant contra cōtradictōem. Sed  
dicendum est q̄ ignorantia elenchi  
non est locus in dictōe. Qd̄ inquit  
Aristoteles cum dicit. Trabat autē  
aliquis hunc locum in eos qui sunt  
in dictōe. per hoc dicens q̄ non pōt  
poni locus in dictōe nisi p̄ quādam  
violētiā. Et dicendum est q̄ ad  
cōtradictōem non soluz requirit̄  
vnitas vocis sed etiam vnitas rei.  
quod patet p̄ diffinitōem cōtradi  
ctionis. Cōtradictio non est nomi  
nis tū sed rei ⁊ nominis. Unde si  
apparens cōtradictio accipit̄ a pte  
rei. tunc est ignorantia elenchi. Si

ex pte vocis tūc est locus in dictione  
Uel potest dici q̄ peccare cōtra con-  
tradictionem est dupliciter. Aut ita  
q̄ paralogismus inferat cōtradicti-  
onem alicuius p̄con- . Aut q̄ vi-  
deatur apparenter concludere con-  
tradictoria non habendo respectus  
ad p̄concessionem respondentis.  
Primo nō peccant loci in dictione  
contra cōtradictionem. Et quia elen-  
chus est magis contradictorius per  
respectum ad respondentem. ideo  
loci in dictione specialiter dicuntur  
peccare contra contradictionem. Se-  
cundo nō nihil prohibet quin igno-  
rantia elenchus scdm̄ quid et simpli-  
citer peccet contra contradictionem  
Uel potest dici q̄ ignorantia elenchus  
et scdm̄ quid et simpliciter peccant  
contra illatōem. quia inter p̄missas  
negatiuam. et partem negatiuā con-  
clusionis est defectus illatōis.

Questio quinquage-  
sima sexta.

Veritur utrum ista cōse-  
quentia sit bona. Hoc  
est non duplus. ergo h̄  
non est duplum. Et vi-  
detur q̄ non. Nam aliquid stat cū  
antecedente. quod est incōpossibile  
consequenti. ergo cōsequencia nulla  
Ista enī stat simul. hoc est duplum  
et hoc est non duplū. Et tamen ista  
hoc est duplum. non stat cum h̄ cō-  
sequente. hoc nō est duplū. Assum-  
ptum patet p̄ Aristotelem qui dicit  
secūdo huius. q̄ nō est incōueniens  
fateri idem esse duplus et nō duplū

ergo stat simul. Item. sicut ad  
positionem pluriū. non sequitur po-  
sicio paucorū. et hoc sub indetermi-  
natione. sic ad negatōnem paucorū  
non sequitur negatio pluriū. Sicut  
enim non sequitur. Animal currit.  
ergo homo currit. sic non sequitur  
Homo non currit. ergo animal nō  
currit. ergo ad negatōnem extremi  
non sequitur negatio cōp̄sitiōis  
et extremi. Item non sequit̄. hoc  
est non simile. ergo nō est simile. q̄  
aliquid stat cū antecedente. quod  
est incōpossibile consequenti. Nam  
ista stat simul. hoc est simile. et hoc  
est dissimile. Et sequit̄. hoc est dissi-  
mle. ergo est non simile. Et tñ ista  
hoc est simile. non stat cum h̄ conse-  
quente. hoc non est simile. Ad op-  
positum sequitur. Hoc est non du-  
plum ad a. ergo non est duplū ad a  
Ergo absolute sequitur. hoc est nō  
duplum. ergo non est duplum.

Item negatio infinitans negat si-  
gnificatum termini. sed significatus  
huius quod dico duplus. est quidā  
respectus. ergo negat respectum. et  
si negat respectum nihil relinquit̄.  
ergo r̄. Ad questōem dicendū  
q̄ consequentia bona est. nam signi-  
ficatum huius quod dico duplum.  
est quidam respectus. Non est aut̄  
intelligendum q̄ supra significatus  
relatiui. fundet respectus tanq̄ ha-  
bitudo media inter relatiuū et suū  
cōrelatiuū. Sed illud qd nomine  
relatiui importat̄ respectus est. sed  
negatio infinitans negat significatū  
termini. Sic ergo dicto. hoc est. nō  
duplū. negat̄ vniuersal̄ respectus

Quo negato. non dicitur ad diuul  
dium. Ergo sequitur. Hoc est non  
duplum. ergo non est duplum. Et  
per Aristotelem in libro Periberti  
menias. Non currere indifferenter  
reperitur in eo quod est. et qd non  
est. preterq̄ in cursu. Ergo non du  
plum reperitur in eo quod est. et qd  
non est. preterq̄ in duplo. Duplum  
ergo et non duplum veram contrai  
dictionem important. Sed cuiusq̄  
attribuitur vnum contradictorioꝝ  
ab eodem remouetur reliquum. se  
quitur ergo. Hoc est non duplum.  
ergo non est duplum.

Ad pri  
mam rationem dicendum q̄ nō est  
inconueniens fateri idem esse duplū  
et non duplum. cum diuersis deter  
minatōibus. vt q̄ sit duplum ad a.  
et non duplum ad. b. Tamen abso  
lute loquendo sic. Et h̄ est quod di  
cit Aristoteles q̄ non est inconueni  
ens idem esse duplum et non duplū

Ad secundam dicendum q̄ non  
est magis negare compositōnem et  
extremum. q̄ extremum p̄ se. nam  
in interemptōne antecedentis. inclu  
ditur interemptio consequentis.

Ad vltimam dico q̄ sequitur  
Hoc est non simile. ergo non est si  
mule. Et cum probatur q̄ ista s̄t  
simul. Hoc est simile. et hoc est non  
simile. Dico q̄ non est vex. Et cum  
dicitur vterius. q̄ ista stant simul.  
Hoc est simile. et hoc est dissimile. et  
q̄ sequitur. Hoc est dissimile. ergo  
hoc est non simile. Dico q̄ ista com  
sequentia non valet. quia per h̄ qd  
dicitur dissimile. importatur quidā  
respectus ad dissimile quod est dissimile

suo dissimili. S; per h̄ quod  
dico. non simile. paratur respectus  
Et a positione respectus ad vnum.  
non sequitur ratio respectus ab  
alio.

Finis. Laus deo

Registrum a. b. c. d. e. f. g.  
Omnes sunt quaterni. preter. f.  
qui est ternus. et g. qui est diuersus

Explicit questiones elenchoꝝ  
subtili Doct. Scoti accuratissime  
impresso Anno dñi Millesimo qua  
dringentesimo Nonagesimo Tertio.





Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.













Ex. completo com 50 fls.





